Ekonomická fakulta
Faculty of Economics

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
University of South Bohemia in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Zajištění a ekonomická udržitelnost sociální péče v oblasti pečovatelské služby

Vypracovala: Bc. Lucie Kaucká

Vedoucí práce: Ing. Filip Petrách, Ph.D.

České Budějovice 2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: **2015/2016**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Bc. Lucie KAUCKÁ**
Osobní číslo:	**E15514**
Studijní program:	**N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor:	**Obchodní podnikání**
Název tématu:	**Zajištění a ekonomická udržitelnost sociální péče v oblasti pečovatelské služby**
Zadávající katedra:	**Katedra ekonomiky**

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce je posouzení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti na případu konkrétního subjektu v oblasti poskytování pečovatelské služby.

Osnova:
1. Problematika sociálních služeb z demografického a ekonomického hlediska
2. Možnosti zajištění a financování pečovatelské služby
3. Charakteristika vybraného subjektu poskytujícího pečovatelskou službu a analýza jeho hospodaření
4. Zhodnocení a návrh opatření pro zlepšení dlouhodobé udržitelnosti

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Průša, L. (2008). Efektivnost financování sociálních služeb v domovech pro seniory. Praha: VÚPSV.
Ochrana, F. (2005). Nákladově užitkové metody ve veřejném sektoru. Praha: Ekopress.
Spolander, G. (2012). Successful Project Management in Social Work and Social Care: Managing Resources, Assessing Risks and Measuring Outcomes (Essential Skills for Social Work Managers). London: Jessica Kingsley.
Průša, L. (2001). Rozbor ekonomických aspektů ovlivňujících stávající a nově navrhovaný systém sociálních služeb. Praha: VÚPSV.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Filip PETRÁCH, Ph.D.**
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: **16. ledna 2016**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2017**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 22. března 2016

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum Podpis studenta

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu diplomové práce Ing. Filipu Petráchovi, Ph.D. za odborné vedení, poskytnutí připomínek, cenných rad, za velkou ochotu a čas při zpracování této práce.

Zároveň bych chtěla poděkovat Bc. Kristýně Kubáskové, sociální pracovnici analyzovaného subjektu za umožněné konzultace a poskytnutí informací a dat potřebných pro praktickou část diplomové práce. Na závěr bych ráda poděkovala své rodině za jejich podporu po celou dobu mého studia.

Obsah

ÚVOD **3**

1. SOCIÁLNÍ SLUŽBY V DEMOGRAFICKÉM A EKONOMICKÉM KONTEXTU **5**

1.1 Demografický vývoj 5

1.1.1 Politika přípravy na stárnutí v České republice 6

1.2 Sociální služby 7

1.2.1 Sociální poradenství 8

1.2.2 Služby sociální péče 8

1.2.3 Služby sociální prevence 9

1.2.4 Koncepce dlouhodobé péče v ČR 9

2. POTŘEBY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A EKONOMICKÉ MOŽNOSTI SPOLEČNOSTI **11**

2.1 Sociální služba jako veřejný statek 11

2.2 Efektivnost sociálních služeb 12

2.3 Nákladovost sociálních služeb 14

2.3.1 Nákladově užitková analýza 14

2.3.1.1 Metody nákladově užitkové analýzy 15

3. SOCIÁLNÍ SLUŽBY Z HLEDISKA PRÁVNÍ FORMY **18**

3.1 Zákonné normy v sociální oblasti 18

3.2 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách 18

3.3 Základní pojmy 19

3.4 Poskytovatelé sociálních služeb 21

3.4.1 Registr poskytovatelů sociálních služeb 22

3.4.2 Stát, územní samosprávné celky, organizační složky 22

3.4.3 Příspěvkové organizace 23

3.4.4 Neziskové organizace 23

3.4.5 Obchodní společnosti 26

4. FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB **27**

4.1 Financování sociálních služeb ve státech Evropy 27

4.2 Financování sociálních služeb v ČR 29

4.3 Zdroje finančních prostředků 29

4.4 Financování jednotlivých forem sociálních služeb 30

4.5 Analýza financování příspěvkové organizace 31

4.5.1 Zdroje informací pro finanční analýzu 31

4.5.2 Metody finanční analýzy 32
4.5.3 Ukazatele finanční analýzy 33
4.5.3.1 Analýza poměrovými ukazateli 33
5. CÍL A METODIKA 38
6. VYBRANÉ STATISTICKÉ ÚDAJE V OBLASTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB 43
7. CHARAKTERISTIKA DOMOVA SENIORŮ BENEŠOV 49
7.1 Charakteristika činnosti 49
7.2 Personální zajištění sociálních služeb 50
7.3 Základní finanční údaje za rok 2015 51
8. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ DOMOVA SENIORŮ BENEŠOV 54
8.1 Horizontální analýza aktiv a pasiv 54
8.2 Vertikální analýza aktiv a pasiv 55
8.3 Horizontální analýza VZZ 56
8.4 Vertikální analýza VZZ 57
8.5 Poměrové ukazatele 57
8.5.1 Ukazatele rentability 57
8.5.2 Ukazatele likvidity 59
8.5.3 Ukazatele autarkie 61
8.5.4 Ukazatele aktiv 62
8.5.5 Ukazatele financování 64
8.5.6 Další ukazatele 65
8.6 Shrnutí výsledků finanční analýzy 70
9. NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ DLOUHOBÉ UDRŽITELNOSTI 73
ZÁVĚR 82
SUMMARY 84
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ 85
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 93
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ 94
SEZNAM PŘÍLOH 95
PŘÍLOHY 96

ÚVOD

Sociální služby se netýkají pouze seniorů, ale týkají se každého, kdo se naskytl v nepříznivé situaci a potřebuje určitou pomoc ostatních. Státní sociální péče zahrnuje řadu sociálních služeb, ať už se jedná o služby ambulantní, pobytové nebo sociální poradenství. Tyto služby jsou nabízeny různými poskytovateli sociálních služeb: nestátními neziskovými organizacemi, samosprávou krajů a obcí, církví, soukromými osobami.

Stáří je přirozená fáze života každého jedince. Proto bychom měli seniorům poskytnout důstojné dožití se správnou péčí a oporou v těžkých chvílích a nemocech. Pro tento účel jsou zřizovány domovy, kde se postarají nejen o seniory, zdravotně postižené, ale nabízí i odlehčovací služby pro rodinné příslušníky, kteří mají seniory v domácí péči. Domov pro seniory není pouze místem pro přežívání, ale hlavně místem pro kontakt seniorů mezi sebou. V současnosti se poskytovatelé sociálních služeb snaží o zkvalitnění života pomocí kulturních akcí, kontaktu s rodinou, zdravotní péčí či neustálým vzděláváním.

Ze statistik vyplývá, že v České republice dochází ke stárnutí populace, neboť se lidé v dnešní době dožívají vyššího věku. Počet zařízení poskytující sociální služby se pohybuje okolo tří tisíc, přičemž jsou zde započítány nejen domovy pro seniory, ale i sociální poradny, azylové domy či stacionáře. Domovů pro seniory je v České republice přes 490 a jejich kapacita je 37 200 uživatelů. Avšak v současné době poptávka převyšuje nabídku a žadatelé o sociální službu často čekají i několik let.

Cílem diplomové práce je posouzení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti v oblasti poskytování pečovatelské služby na případu konkrétního subjektu včetně návrhů na opatření zajišťující dlouhodobou udržitelnost. Pro diplomovou práci bude vybrán Domov seniorů Benešov, poskytovatel sociálních služeb, působící jako příspěvková organizace zřizovaná Středočeským krajem. V současné době nabízí pouze jednu komplexní sociální službu a tím je Domov pro seniory na dobu neurčitou.

Diplomová práce bude zaměřena v teoretické části na vymezení základních pojmů a legislativní rámec související s poskytováním sociálních služeb. Na úvod budou posouzeny sociální služby z hlediska demografického a ekonomického kontextu. Dále je pozornost zaměřena na poskytovatele sociálních služeb. Poslední kapitola teoretické

části se bude zabývat problematikou financování sociálních služeb nejen v České republice, ale i ve státech Evropské unie.

Teoretická část bude doplněna částí praktickou nebo-li aplikační, v níž bude představen subjekt včetně služeb, které poskytuje svým klientům. V úvodu praktické části budou zpracovány vybrané statistické údaje charakterizující Českou republiku, které se týkají oblasti sociálních služeb. Následně bude provedena analýza aktiv a pasiv, nákladů a výnosů pomocí poměrových ukazatelů. Data budou získána především z výročních zpráv o hospodaření a činnosti daného subjektu.

1. SOCIÁLNÍ SLUŽBY V DEMOGRAFICKÉM A EKONOMICKÉM KONTEXTU

1.1 Demografický vývoj

Lepší životní a pracovní podmínky, sociální rozvoj, prosazování sociálních práv a pokroky v medicíně vedou k menšímu počtu předčasného úmrtí v dětství nebo během pracovního života. Lidé mají možnost prožít delší život než v minulosti a starší lidé tak tvoří významnou část populace než kdykoliv v minulosti (MPSV ČR, 2017).

Demografické stárnutí populace zasahuje různou měrou všechny státy světa. Stalo se tak jednou z nejvíce diskutovaných otázek v posledních letech. Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) v roce 2013 predikovala, že populace České republice (dále jen ČR) v průběhu 1. poloviny tohoto století bude dále výrazně stárnout. I když projekce očekává do roku 2050 mírné zvyšování úrovně plodnosti, zlepšování úmrtnostních poměrů a zachování kladného salda zahraniční migrace, celkový počet obyvatel se v ČR sníží. Očekává se především nárůst obyvatel ve věku 65 a více let, a to v 50. letech 21. století, kdy by mohl být až dvojnásobný ve srovnání se současným stavem. Podíl osob ve věku 65 a více lež k 1. 1. 2051 stoupne ze současných 18,3 % na 32,5 % (MPSV ČR, 2017).

Jelikož stále stoupá počet starších osob, narůstá tím i sociální skupina, která čerpá veřejné finanční prostředky. Senioři se tak stávají a budou stávat stále větší ekonomickou zátěží pro celou společnost (Špatenková, Smékalová, 2015). Jeřab (2008, in Špatenková, Smékalová, 2015) naopak uvádí, že zvýšení střední délky života je dobrou zprávou a senioři jsou dnes v 75 či 80 letech zdravější a aktivnější, než tomu bývávalo v minulosti.

V dnešní době je společnost charakteristická rychle se měnící demografickou situací a prodlužováním lidského věku. Střední délka života, také nazývaná „naděje dožití“, se prodlužuje díky pokročilému zdravotnictví, zdravé stravě, podpůrné infrastruktuře, ekonomice a kvalitnímu životnímu prostředí. O kvalitě života a zdraví vypovídá ukazatel zdravá délka života (délka života prožitá ve zdraví). ČR je víceméně srovnatelná s průměrem Evropské unie. V ČR se u mužů udává 62,3 let a u žen 64,1 let. Avšak jsou země, kde jsou udávány roky ve zdraví o 9 let vyšší než v ČR (např. Norsko – 71,9 let u mužů a Malta – 72,2 u žen). Proto je důležitá prevence a podpora zdravého a aktivního stárnutí představuje příležitost, jak zvládnout problémy týkající se stárnutí populace, jak zajistit finanční udržitelnost sociálně zdravotního systému a jak co nejefektivněji využít potenciálu přibývajícího počtu starších

osob. Starší lidé jsou tak významným přínosem pro společnost ve vztahu k vykonávání vysoce odborných pracovních činností v rámci některých profesí a také při předávání svých zkušeností a znalostí mladší generaci. Zároveň může stárnutí představovat pro společnost příležitost a výzvu, jak co nejefektivněji využít znalostí a potenciálu přibývajícího počtu starších lidí (MPSV ČR, 2017).

1.1.1 Politika přípravy na stárnutí v České republice

Politika přípravy na stárnutí je realizována a koordinována pomocí platformy národních programů a plánů podporující pozitivní stárnutí. Koordinátorem této politiky v ČR je Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). Vláda ČR svým usnesením ze dne 30. března 2015 č. 218 o Národním akčním plánu podporujícím pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 schválila aktualizaci tohoto strategického dokumentu. Cílem je řešit efektivněji problematiku stárnutí populace, projednat reálné možnosti jednotlivých gestorů, plnit navrhovaná opatření a aktualizovat opatření. Politika by měla reagovat na dvě základní výzvy:

- integrovat starší osoby do ekonomického a sociálního rozvoje,
- vytvořit věkově inkluzivní společnost (MPSV ČR, 2015).

Podstatné je přizpůsobit politiku zaměstnanosti, důchodovou politiku a další politiky a služby odpovídající sociálním a demografickým změnám. Mezi hlavní principy politiky stárnutí z hlediska MPSV ČR patří důraz na:

- lidská práva,
- respektování genderového aspektu problematiky stárnutí,
- celoživotní přístup ke stárnutí a zdraví,
- důraz na rodinu a mezigenerační vztahy,
- tvorba opatření na výzkumem podložených poznatcích a relevantních statistických datech,
- zvláštní pozornost věnovaná menšinám (zdravotně postižení senioři, trpící demencí, duševně nemocní atd.),
- respektování rozdílů mezi venkovem a městem (MPSV ČR, 2017).

1.2 Sociální služby

Sociální služby procházejí procesem transformace již od roku 1989. Změny vycházejí především z důrazu na práva a povinnosti každého občana v ČR. Sociální péče zajišťovaná státem nabízí široké spektrum sociálních služeb poskytovaných též neziskovými organizacemi, církví, samosprávou krajů a obcí nebo soukromými osobami. Sociální služby ovlivnila také politika Evropské unie v boji proti chudobě a sociálnímu začleňování (Hrozenská, Dvořáčková, 2013).

Cílem sociálních služeb jsou dle MPSV ČR:

- zachovávat lidskou důstojnost klientů,
- vycházet z individuálně určených potřeb klientů,
- rozvíjet aktivně schopnosti klientů,
- zlepšit nebo zachovat soběstačnost klientů,
- poskytovat služby v zájmu klientů a v náležité kvalitě (MPSV ČR, 2017).

Hrozenská a Dvořáčková (str. 67, 2013) ve své publikaci uvádí, že: *„v současném pojetí sociálních služeb v České republice je kladen důraz na poskytování takových sociálních služeb, které dbají na dodržování lidských práv osob při individuálním poskytování služeb, respektují svobodnou vůli osob a zajišťují jejich důstojný život a v neposlední řadě směřují k sociálnímu začleňování klientů.“*

Kvalita sociálních služeb je dána personálem zajišťující poskytování sociálních služeb. V dnešní době pouze nadšení a empatie pro poskytování bezpečných, kvalitních a efektivních služeb nestačí, ale pracovníci musí neustále rozvíjet svou odbornost a přizpůsobovat se novým požadavkům (Horenská, Dvořáčková, 2013). Pojem kvalita sociálních služeb a jeho zavedení a užívání přichází až s nástupem sociálního zákona (Malíková, 2011). Při rozvoji kvality poskytování sociálních služeb je nutné, aby sociální služby byly jasně vymezeny a veřejně známy jejich závazky a pravidla jejich poskytování (Horenská, Dvořáčková, 2013).

Malíková (2011) ve své knize definuje tři druhy služeb:

- **sociální poradenství** – nedílná součást všech sociálních služeb,
- **služby sociální péče** – cílem je zabezpečit základní životní potřeby v případě, že nemohou být zajištěny bez pomoci jiné osoby,
- **služby sociální prevence** – umožňuje předcházení a zabraňování sociálnímu vyloučení osob ohrožených sociálně negativními jevy.

1.2.1 Sociální poradenství

Cílem sociálního poradenství je poskytnout osobám v nepříznivých situacích potřebné informace, které přispívají k řešení jejich situace. Mezi odborné sociální poradenství patří občanské poradny, manželské a rodinné poradny, sociální práce s osobami společenský nepřizpůsobenými, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí a další. Základní činnosti služby jsou poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Služby jsou poskytovány bezplatně (MPSV ČR, 2017).

1.2.2 Služby sociální péče

Služby sociální péče napomáhají lidem zajistit si fyzickou i psychickou soběstačnost (Mahrová, 2008). Mezi služby sociální péče patří: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních a domovy pro seniory (MPSV ČR, 2017).

Domov pro seniory

Domovy poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám se sníženou soběstačností především z důvodu věku a jejich situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Služba zahrnuje ubytování a stravu, pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a další služby (MPSV ČR, 2017).

1.2.3 Služby sociální prevence

Služby sociální prevence jsou zaměřeny na jevy a situace, které mohou vést k sociálnímu vyloučení, avšak nejsou způsobeny neschopností pečovat o sebe z důvodu věku či zdravotního stavu (Mahrová, 2008). Do této skupiny patří: raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, krizová pomoc, intervenční centra, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy a sociální rehabilitace (MPSV ČR, 2017).

Dále Malíková (2011) člení sociální služby dle místa poskytování:

- **terénní služby** – poskytují se v prostředí, kde jedinec žije, nejčastěji se jedná o poskytování služeb pečovatelské služby, osobní asistence či terénní programy pro ohroženou mládež,
- **ambulantní služby** – v tomto případě jedinec sám dochází za těmito službami do specializovaných zařízení (např. poradny, denní stacionáře, kontaktní centra),
- **pobytové služby** – poskytují se v zařízeních, kde jedinec po určitou dobu celodenně nebo celoročně pobývá (např. domovy pro seniory, chráněné bydlení, azylové domy atd.).

1.2.4 Koncepce dlouhodobé péče v ČR

Prudká (str. 51, 2015) ve své publikaci uvádí definici dlouhodobé péče podle OECD, a to jako: *„spektrum kombinovaných zdravotních a sociálních služeb, které potřebují osoby se sníženou soběstačností závislé na cizí pomoci: potřebují pomoc a péči při každodenních sebeobslužných aktivitách pro zajištění důstojného života.“*

Tuto péči potřebují i lidé se zdravotním postižením. Koncepce se týká nejen seniorů, ale i mladých osob či dětí. Cílem je zajistit v rámci existujících mechanismů financování dostupnou a kvalitní dlouhodobou zdravotně-sociální péči neboli zajistit integrovaný systém sociální a zdravotní péče. V ČR se bohužel o dlouhodobé péči několik let jen hovoří a jednotlivé obory, resorty a zdravotní pojišťovny se k integrované péči moc nehlásí. Ministerstvo je si vědomo stárnutí populace a vyšších nároků seniorů

a zdravotně postižených na ošetřovatelskou i zdravotní péči. Základním opatřením je vytvoření změn v parametrizaci zdravotně-sociální péče, kterým se zabývá Meziresortní pracovní skupina k řešení problematiky sociálně-zdravotního pomezí. Cílem je vytvořit návrh změnového zákona, který by pozměnil některé zákony nebo vyhlášky týkající se úpravy zdravotních a sociálních služeb. Na základě rozhovoru s ředitelem odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení ministerstva práce a sociálních věcí Davidem Pospíšilem je předpokládaný termín nabytí účinnosti tohoto zákona přibližně v červnu 2017. Avšak v příslušných prováděcích předpisech se tyto změny projeví až v roce 2018 (Zdravotnictví a medicína, 2016).

Prudká (2015) ve své knize uvádí několik hlavních principů navrhovaného řešení dlouhodobé zdravotně-sociální péče, mezi které například patří:

- zajištění kvalitních a dostupných služeb pro klienty,
- podporování rozvoje dlouhodobé péče na domácí a komunitní úrovni,
- podpora otevřeného a transparentního konkurenčního prostředí,
- srovnání podmínek dostupnosti a kvality potřebných služeb,
- zajištění dlouhodobé udržitelnosti financování a další.

Koncepce financování dlouhodobé péče je součástí navrhovaného změnového zákona. Koncepci dlouhodobé péče je věnovaná pozornost v nově schválené Národní strategii rozvoje sociálních služeb ČR 2015-2025. Financování sociálních služeb je realizováno z veřejných nebo soukromých zdrojů. Dotace ze státního rozpočtu jsou pro poskytovatele služeb sociální péče nižším příjmem než úhrady od uživatelů péče. Pro zajištění rozšířené zdravotní péče v pobytových zařízeních sociálních služeb by nově vznikla odbornost 923, kde by úhrada péče probíhala formou paušálních úhrad. Tyto úhrady by byly odstupňovány dle časové náročnosti péče o pacienta. Podle ředitele Pospíšila se tato změna projeví v praxi až v roce 2019 či později. V případě, že by zdravotní nebo sociální služby chtěly poskytovat péči skrze tuto odbornost, musely by mít oprávnění k poskytování zdravotních a sociálních služeb a zároveň by musely splňovat nově upravené materiálně a technické zabezpečení (Zdravotnictví a medicína, 2016).

2. POTŘEBY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A EKONOMICKÉ MOŽNOSTI SPOLEČNOSTI

„Systém sociálních služeb je determinován potřebami lidí a možnostmi společnosti vytvořit odpovídající zdroje k uspokojení těchto potřeb.“ (Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009-2012, str. 19, MPSV ČR)

Lidé, kteří potřebují z různých důvodů pomoc, nejsou vždy schopni si tuto pomoc zabezpečit sami. Především je to z důvodu nedostatku finančních prostředků pro její zajištění. Proto musí být zajišťována podpora z veřejných prostředků. Správce veřejného rozpočtu dbá na to, aby veřejné prostředky byly využity následovně (Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009-2012, MPSV ČR):

- **účelně** – snížení rizika sociálního vyloučení,
- **efektivně** – využití veřejných prostředků tak, aby byly řešeny skutečné potřeby osob,
- **hospodárně** – způsob řešení potřeb je založen na moderních metodách práce vycházející z principu nejvyšší možné kvality za přijatelnou cenu.

V rámci systému poskytování sociálních služeb lze zvolit dva možné přístupy. První přístup je z pohledu uživatele sociální služby. Jedná se o logický přístup, který je zcela na místě tam, kde veřejný sektor v rámci své působnosti zajišťuje poskytování sociálních služeb vůči jejich uživatelům jak v celostátním, tak i lokálním měřítku. Tento přístup zdůrazňuje charakter sociálních služeb jako služeb veřejných, které slouží občanům k zabezpečení jejich základních životních potřeb. Druhým přístupem je tzv. „ekonomický aspekt“. Ekonomický aspekt představuje ekonomickou podstatu dané služby, způsob financování a s tím související otázky existence nebo neexistence trhu (MPSV ČR, 2011).

2.1 Sociální služba jako veřejný statek

V literatuře nalezneme celou řadu odlišných přístupů k definování veřejných statků. Samuelson (1954, in Špalek, str. 15, 2011) definuje čistý veřejný statek takto: *„Spotřeba takového statku každým jednotlivcem nevede k umenšení spotřeby daného statku ze strany jiného jednotlivce.“*

Hillman (2003) naopak přirovnává veřejný statek k externalitě a považuje veřejný statek za každý statek, který přináší užitek více jednotlivcům.

Strecková, Malý a kol. (1998, in Ostřížek, str. 3, 2007) definují veřejný statek jako: *„statek, který má být produkován, distribuován či financován veřejným sektorem, a to ať se jedná o vládu národní, lokální, nebo její organizační složku.“*

Z definice veřejného statku vyplývají jeho určité charakteristické vlastnosti. Mezi nejčastěji označované vlastnosti se považují nerivalita ve spotřebě a nevyloučitelnost ze spotřeby (Špalek, 2011). Z hlediska naplnění těchto dvou vlastností lze dělit tyto statky na:

- **(čistě) veřejné statky** – splňují obě tyto vlastnosti a do určité míry je ideálem, který v realitě téměř nenajdeme. Avšak pro ekonomickou analýzu je jeho existence nezbytná, a to z důvodu pro použití jako ilustraci zahraničního stavu. Jako příklad se uvádí: národní obrana, kontrola znečišťování ovzduší, požární ochrana, právní systém, pouliční osvětlení, předpověď počasí nebo veřejnoprávní televize (Špalek, 2011).
- **Smíšené statky** – splňují pouze jednu z vlastností. Tuto skupinu zastupují především klubové statky. Mají fakultativní charakter a patří sem zmiňované sociální služby (Špalek, 2011). Mertl (2007) ve své studii uvádí, že typickým jevem smíšených statků je tzv. efekt přetížení. Lze tento efekt charakterizovat tak, že pokud roste počet uživatelů tohoto statku, následně dochází od určitého momentu ke změně kvality daného statku.
- **Soukromé statky** – nesplňují ani jednu z vlastností. Jedná se o statky rivalitní a vylučitelné z jejich spotřeby (Špalek, 2011). Mertl (2007) ve své studii říká, že určité formy poskytování sociálních služeb lze zařadit i mezi soukromé statky. Může se jednat o individualizované transakce, které jsou nabízeny soukromými neziskovými poskytovateli tzv. „na míru“ jednotlivým klientům. Tyto transakce jsou hrazeny ze soukromých zdrojů uživatele sociální služby.

2.2 Efektivnost sociálních služeb

Pokud podnik vyrábí výrobky, které uspokojují požadavky trhu a zároveň optimálně kombinuje výrobní faktory, lze hovořit o efektivnosti. Efektivnost vyjadřuje poměr hodnoty výstupu k hodnotě vstupu a je konkrétně definován. Avšak není zde rozhodující jen souhrnná efektivnost všech výrobních faktorů, ale i efektivnost dílčích výsledků činnosti podniku (Vochozka, Mulač a kol., 2012). Heyne

(1991, in Vochozka, Mulač a kol., 2012) označuje pojem efektivnost a hospodárnost za výrazy synonymní.

Efektivnost sociálních služeb se v tomto ohledu jeví jako širší koncept. Tento koncept zahrnuje jak finální výstupy ve formě zlepšení sociální situace, tak vstupy, které se v určitém čase na trhu koupit nedají, jelikož jsou výsledkem dlouhodobé kultivace a nastavení sociálně-ekonomického prostředí (Podpora procesů v sociálních službách, 2013).

Při hodnocení efektivnosti je třeba mít na zřeteli např. tyto skutečnosti (Mertl, 2007):

- změna kvality života klienta může být výsledkem dlouholetého vývoje,
- efektivní péče se může projevit i jako zpomalení negativního trendu,
- hodnocení efektivnosti v oblasti sociální péče je i částečně subjektivní, jelikož je závislé na sebehodnocení pacientů, jejichž schopnost může být snížená na základě charakteru jejich onemocnění.

Při hodnocení efektivnosti sociálních služeb je nutné posoudit řadu faktorů. Avšak některé z nich nelze kvantifikovat, nebo nejsou sledovány, popř. jejich kvantifikace je velice náročná (Podpora procesů v sociálních službách, 2013). Efektivnost v ekonomické teorii lze definovat podle Synka (2010, in Vochozka, Mulač a kol., str. 15, 2012) jako: *„vztah hodnot prostředků a hodnot cílů, resp. jako vztah (poměr) hodnot výstupů a hodnot vstupů.“*

Z tohoto důvodu je nutné při hodnocení efektivnosti uplatnit odlišné pohledy na hodnocení efektivnosti služeb sociální péče, na služby sociální prevence i na poradenské služby. Zároveň je mít na paměti, že je nutno uplatňovat jiná hlediska při hodnocení efektivnosti sociálních služeb z pohledu státu, krajů, měst a obcí, dále z pohledu nestátních neziskových organizací a také jiná hlediska z pohledu klienta jako uživatele jednotlivých sociálních služeb. Na hodnocení efektivnosti sociálních služeb má vliv řada kritérií a faktorů:

- průměrné náklady na jednoho klienta a struktura financování těchto nákladů,
- rozdílné úrovně vybavenosti jednotlivých regionů sociálními službami,
- stáří jednotlivých budov a personální vybavení jednotlivých zařízení,

- vývojové trendy uplatňovány při rozvoji sociálních služeb v evropských zemích (Podpora procesů v sociálních službách, 2013).

Uvedená kritéria jsou hodnocena na celostátní úrovni. Vzniklé problémy jsou determinovány především faktory, které vyplývají z dikcí zákona a které nemohou jednotlivé kraje, města a nestátní neziskové organizace přímo ovlivnit. V případě kraje je významných aspektem ovlivňující efektivnost skutečnost, že stát na základě právního předpisu stanoví maximální výši úhrad za pobyt a stravování v pobytových a ambulantních zařízeních. Dále stanovuje výši úhrad za jednotlivé úkony pečovatelské služby (Podpora procesů v sociálních službách, 2013).

2.3 Nákladovost sociálních služeb

Náklady jsou vnímány jako klíčový faktor ovlivňující úspěšnost podnikání. Při zvyšování výkonnosti podniku založené na optimalizaci nákladů, je důležité poznat, z jakých složek se náklady skládají, jak reagují na změny v podnikové aktivitě a jaký mají vztah k podnikovým výkonům (Popesko, 2009). Ochrana (str. 14, 2005) naopak ve své publikaci definuje náklady jako: *„určitou míru toho, čeho se musíme vzdát (vzácných zdrojů), abychom prostřednictvím koupě, směny či produkce získali určité požadované statky či služby.“*

2.3.1 Nákladově užitková analýza

V oblasti veřejného sektoru často dochází k rozhodování, jaké projekty či programy doporučit s ohledem na kritéria nákladů a užitku. Hodnocení lze provést na základě různých metod, mezi které patří i metody nákladově užitkové analýzy (Ochrana, 2005).

Nákladově užitkovou analýzu lze definovat jako: *„druh ekonomické analýzy, kdy zkoumáme vztah nákladů a užitku hodnocených ekonomických aktivit (programů, projektů, veřejných služeb).“* (Ochrana, str. 9, 2005)

Podstatou těchto metod je vyjadřování účinnosti vstupů, které se blíží k obecnému vyjádření rentability. Nákladově užitkové metody umožňují rozšíření předmětu zkoumání na straně výstupů, ale i na straně vstupů, a zároveň rozlišení různých situací z hlediska cíle či účelu, ke kterému měření účinnosti směřuje (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

Ochrana (2005) ve své publikaci uvádí následující kroky na základě, kterých lze postupovat při nákladově užitkové analýzy:

1. Stanovit alokační cíle.
2. Definovat varianty řešení.
3. Stanovit kritéria hodnocení variant.
4. Definovat předpoklady nákladově užitkové analýzy.
5. Stanovit náklady a užitky.
6. Přijmout manažerské rozhodnutí.

2.3.1.1 Metody nákladově užitkové analýzy

Ochrana (2005) ve své publikaci uvádí následující čtyři metody nákladově užitkové analýzy:

Analýza minimalizace nákladů CMA

Metodu CMA lze použít pro případ, kdy jsou známy či stanoveny určité požadované standardy, s nimiž jsou zjišťované nákladové úrovně srovnávány (Ochrana, 2005).

Použití metody Otrusinová s Kubíčkovou (2011) uvádí ve své publikaci na příkladu se zajištěním pitné vody a posuzují různé varianty její výroby a dodávek:

a) Výstupem je cena 1 hl vody, která je stanovena a nemůže stoupnout nad určitou úroveň.
b) Náklady představují spotřebu materiálu, náklady na opravu a udržování vodovodní sítě, správní náklady apod.

V praxi tato metoda vyžaduje splnění několika předpokladů (Otrusinová, Kubíčková, 2011):

1. **Výstupy jsou relativně shodné či blízké z hlediska kvality i kvantity** – u dodávek vody se jedná o jediný výkon, který je měřitelný v naturálních i peněžních jednotkách a vynaložené náklady jsou v přímé souvislosti s daným výkonem.
2. **Stanovení rozsahu (kvalitativně) a objemu (kvantitativně) relevantních nákladů** – náklady potřebné k zajištění dodávek vody jsou určeny souvislostí s danou činností. Pokud je více druhů výkonů,

můžeme využít různé metody stanovení nákladů na jednotku týkající se oblasti výrobních činností. Nelze-li stanovit náklady přímo, je možné využít různé parametrické metody odhadu nákladů.

3. **Alokace nákladů jednotce výkonu** – je potřeba definovat výkon a vymezit jeho základní jednotky.

Analýza nákladů a přínosů CBA

Metoda CBA se využívá při hodnocení projektů. Význam této metody spočívá v tom, že věnuje pozornost analýze všech možných efektů a nákladů (ztrát). Cílem je posoudit projekt komplexně (Otrusinová, Kubíčková, 2011). Metoda podává relativně nejpřesnější kvantifikaci nákladů a výstupů, jelikož vstupy i výstupy jsou měřeny v peněžních jednotkách (Ochrana, 2005). Současně poskytuje návody, jak je lze převést na kvantifikovatelné jednotky. Při volně optimální varianty uvádí Otrusinová s Kubíčkovou (2011) dva základní postupy:

1. **Čistá současná hodnota** – představuje rozdíl mezi současnou hodnotou všech nákladů a současnou hodnotou všech přínosů. Je-li čistá současná hodnota větší než nula, varianta je přínosem. Po porovnání více variant je optimální ta, která vykazuje nejvyšší čistou současnou hodnotu.
2. **Poměr současné hodnoty přínosů a současné hodnoty nákladů** – nabývá-li poměr hodnotu větší než jedna, stává se varianta přínosem. Při výběru z více variant je výhodnější ta, která vykazuje největší kladnou hodnotu.

Podstatou této metody je podrobná analýza dopadů investice na ostatní zainteresované subjekty (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

Analýza efektivnosti CEA

Metoda CEA se používá naopak při porovnávání podobných projektů, než tomu bylo u metody CBA. Metoda je založena na měření výstupu (nákladovosti výstupu). Nutné je přesně a jednoznačně vymezit cíle, aby bylo možné sledovat účinnost jednotlivých variant ve vztahu k danému cíli. Postupuje se od stanovení formy výstupu až po jejich kvantifikaci v nepeněžních jednotkách (počet opravených jednotek, počet pacientů, počet studentů apod.). Následné srovnávání jednotlivých variant je posuzováno na základě výstupů jednotlivých variant (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

Analýza nákladů a užitku CUA

Metoda CUA je další významnou metodou, kterou lze uplatnit při hodnocení výdajových aktivit a veřejných projektů (Ochrana, 2005). Podstatou této metody je porovnávání přírůstku vstupů a přírůstku výstupů. Obvykle jsou vyjádřeny v jiné formě než v peněžních jednotkách. Užitek je vyjádřen pomocí různých bodovacích stupnic, které převádějí užitek na kvantitativní veličiny. Dále je stanoven výčet všech možných úrovní užitku, z nichž je následně sestavena stupnice sloužící k zajištění míry nárůstu či velikosti užitku. Nelze-li vyjádřit užitek, je možné použít obecně stanovený cíl a pomocí různých technik (pozorování, dotazování, rozborem) zjistit procento jeho dosažení či naplnění. Optimální varianta vede k dosažení cíle v největším procentu (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

3. SOCIÁLNÍ SLUŽBY Z HLEDISKA PRÁVNÍ FORMY

3.1 Zákonné normy v sociální oblasti

V publikaci Malíkové (2011) jsou uvedeny tyto zákonné normy týkající se sociální oblasti:

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon 109/2006 Sb., který upravuje některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách,
- Zákon č. 206/2009 Sb., kterým se mění zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony,
- Vyhláška č. 505/2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách,
- Vyhláška č. 239/2009 Sb., která upravuje vyhlášku 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

V sociální oblasti a poskytování sociálních služeb v pobytových zařízeních existuje celá řada dalších zákonných norem a právních předpisů. Poskytovatelé mají povinnost se s nimi seznámit, vytvořit podmínky k jejich dodržování a dbát na dodržení (Malíková, 2011).

3.2 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Cílem tohoto zákona je co nejširší podpora procesu sociálního začleňování a sociální soudržnosti společnosti. Posláním sociální služby je umožnit lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, aby zůstali rovnocennými členy společnosti. Kvalitu sociální služby chápeme jako schopnost podporovat uživatele služby v naplňování jejich cílů, kterých chtějí dosáhnout při řešení své nepříznivé sociální situace (Hrozenská, Dvořáčková, 2013). Zákon vstoupil v platnost dne 1. 1. 2007 (Malíková, 2011).

V zákoně jsou upraveny podmínky poskytování podpory a pomoci fyzickým osobám, popisuje jednotlivé druhy sociálních služeb a rozsah činností, dále jsou tu podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb a upravuje kontrolu poskytování služeb. Zákon dále obsahuje předpoklady pro výkon činnosti

v sociálních službách a také kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka (Hrozenská, Dvořáčková, 2013).

3.3 Základní pojmy

Sociální služba

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, definuje sociální služby takto:

„Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.“ (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, § 38)

Nepříznivá sociální situace

Nepříznivá sociální situace znamená oslabení nebo ztráta schopnosti z mnoha důvodu (věk, nepříznivý zdravotní stav, krizová sociální situace apod.). Lidé se dostávají do konfliktu se společností, vyskytují se v sociálně znevýhodňujícím prostředí atd. (Hrozenská, Dvořáčková, 2013).

Poskytovatel sociální služby

Poskytovatel může být právnická nebo fyzická osoba mající oprávnění k této činnosti podle tohoto zákona. Poskytovatelem nejsou rodinní příslušníci a jiné osoby pečující o blízkou osobu v domácím prostředí (Malíková, 2011).

Uživatel sociální služby

Uživatelem může být kdokoliv, kdo uzavřel smluvní vztah s poskytovatelem sociální služby. Smlouva obsahuje zabezpečení činností uvedených v zákoně o sociálních službách. Uživateli je trvale či dočasně poskytována pomoc a podpora v dohodnutém rozsahu oprávněným poskytovatelem (Malíková, 2011).

Zdravotní postižení

Zdravotní postižení znamená tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení. Člověk se tak stává závislý na pomoci jiné osoby. Nevztahuje

se na lehké zdravotní postižení, které nevyžaduje nutnou pomoc jiné osoby (Malíková, 2011).

Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav

Na základě poznatků lékařské vědy tento stav trvá nebo má trvat déle než 1 rok. Omezuje schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb (Hrozenská, Dvořáčková, 2013).

Sociální začlenění

Sociální začleňování představuje proces, který zajišťuje, aby osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené mohly dosáhnout příležitostí a možností, které jim napomohou plně se zapojit do sociálního, kulturního a ekonomického života (Horenská, Dvořáčková, 2013). Malíková (2011) naopak ve své publikaci definuje sociální začlenění jako proces, který je vytvořený z mnoha vztahů a intervencí, kde stěžejní část je tvořena sociálními služby.

Sociální vyloučení

Sociální vyloučení přestavuje situaci jedince s mnoha překážkami a komplikacemi, které mu brání či úplně zamezují, aby mohl žít způsobem, který je ve společnosti běžný (Malíková, 2011).

Příspěvek na péči

Jedná se o finanční částku stanovenou zákonem a poskytuje se osobám, které jsou z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiné osoby při běžných denních činnostech. Příspěvek není určen osobě pečující, avšak osobě s nepříznivým zdravotním stavem. Výše příspěvku se skládá ze dvou kategorií a obě zahrnují čtyři stupně závislosti. Do první kategorie jsou zařazeny děti od jednoho roku do osmnácti let a druhá kategorie zahrnuje osoby starší osmnácti let. Výše příspěvku pro obě kategorie je ve třech stupních závislosti odlišná. Stupně závislosti jsou zákonem dané následovně:

- první stupeň – lehká závislost,
- druhý stupeň – středně těžká závislost,
- třetí stupeň – těžká závislost,
- čtvrtý stupeň – úplná závislost (Malíková, 2011).

O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Stupeň závislosti se hodnotí na základě schopností zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stavování, oblékání, obouvání, tělesná hygiena, péče o domácnost a další (Hrozenská, Dvořáčková, 2013).

3.4 Poskytovatelé sociálních služeb

Sociální služby jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám i skupinám obyvatel. Nejpočetnější skupinou příjemců sociálních služeb jsou zejména senioři, lidé se zdravotním postižením, rodiny s dětmi, ale i lidé, kteří z různých důvodů se nacházejí „na okraji“ společnosti (MPSV ČR, 2017).

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1. 1. 2007 definuje poskytovatele sociálních služeb jako právnickou nebo fyzickou osobu, která má k této činnosti oprávnění. Poskytovatelem sociální služby však nejsou rodinní příslušníci či asistenti sociální péče, kteří pečují o své blízké nebo jiné osoby v domácím prostředí. Dále není poskytovatelem sociální služby subjekt, který není registrován jako poskytovatel sociálních služeb ve znění tohoto zákona například se jedná o úklidovou firmu, ubytovnu atd. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, §6).

MPSV ČR (2017) uvádí následující poskytovatele služeb v ČR:

- obce a kraje,
- nestátní neziskové organizace a fyzické osoby,
- ministerstvo práce a sociálních věcí.

Obce a kraje vytvářejí vhodné podmínky pro rozvoj sociálních služeb, především zjišťováním skutečných potřeb lidí a zdrojů k jejich uspokojení. Kromě toho sami zřizují příspěvkové organizace poskytující sociální služeb. Významným poskytovatelem jsou na trhu sociálních služeb neziskové organizace. MPSV ČR je současně zřizovatelem pěti specializovaných ústavů sociální péče (MPSV ČR, 2017).

Poskytovatelé zajišťují realizaci sociálních služeb prostřednictvím zařízení sociálních služeb, mezi které řadíme například centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro seniory, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, noclehárny, sociální poradny, intervenční centra aj. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, §34).

3.4.1 Registr poskytovatelů sociálních služeb

Na základě Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, byl zřízen registr poskytovatelů sociálních služeb (dále jen RPSS). Cílem je chránit práva a zájmy osob s oslabením – věkem, zdravím, sociálním prostředím, krizovou životní situací a podobně. Dále tento zákon vymezuje též práva a povinnosti různých institucí jako krajských poboček úřadu práce, obcí, krajů, státu a především poskytovatelů sociálních služeb. RPSS vznikl z důvodu, aby sociální služby byly více přístupné širšímu spektru potřebných a také, aby byl jasně určen seznam všech poskytovatelů sociálních služeb s oprávněním provozovat tuto činnost (Pomoc v domácnosti, 2014).

Definice RPSS

RPSS představuje elektronickou databázi všech poskytovatelů sociálních služeb, kteří mají ke své činnosti podle Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, oprávnění. Umožňuje snazší dosažitelnost sociálních služeb a funguje již desátým rokem. Databáze je uložena na internetu a webových stránkách MPSV ČR a je pomocníkem osobám, kteří hledají službu sociální povahy a díky RPSS ji jednoduše a lépe dohledají (Pomoc v domácnosti, 2014).

3.4.2 Stát, územní samosprávné celky, organizační složky

Veřejné služby jsou v ČR stále zajišťovány převážně prostřednictvím veřejného sektoru, tzn. prostřednictvím institucí, veřejnoprávních neziskových organizací, a to zřizovaných na úrovni státu. Zřizovatelem jsou ústřední orgány státní správy, i na úrovni jednotlivých stupňů a článku územní samosprávy, kde jsou zřizovatelem jednotlivé obce a kraje. V ČR jsou to hlavně tzv. organizační složky, příspěvkové organizace, obecně prospěšné společnosti (Organizační složky a příspěvkové organizace, Svaz měst a obcí ČR).

Organizační složky zřizované státem a územními samosprávnými celky jsou na základě náplně své činnosti velmi různorodé. Především jsou zřizovány za účelem takových služeb, které ekonomická teorie označuje za tzv. čisté veřejné statky, tzn. zejména ve veřejné správě. Tudíž tyto organizace nedosahují výraznějších příjmů a také se to nepředpokládá. Organizační složka hospodaří jménem svého zřizovatele, kdy zřizovatel jmenuje vedoucího organizace a stanoví mu jeho práva a povinnosti v rámci řízení této organizace (Organizační složky a příspěvkové organizace, Svaz měst a obcí ČR).

3.4.3 Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace jsou institutem, který vznikl v rámci právního systému socialistického Československa, proto totožná úprava tohoto typu právnických osob v zahraničí prakticky neexistuje. Obdobný institut příspěvkové organizace je možné nalézt v právních řádech německy a francouzsky mluvících státech (Parlamentní institut, 2011).

Obce a kraje zřizují příspěvkové organizace pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §27).

Příspěvková organizace disponuje finančními prostředky získané vlastní činností, prostředky přijaté z rozpočtu zřizovatele. Dále hospodaří s prostředky ze svých fondů, s peněžitými dary, prostředky poskytnutými z Národního fondu a ze zahraničí a také s dotacemi podle § 28 odst. 2 zákona. Příspěvkové organizaci je ze strany zřizovatele poskytnut příspěvek na provoz v návaznosti na výkony nebo dle jejích potřeb. V případě že příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít pouze ve prospěch své hlavní činnosti. Zřizovatel však může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

3.4.4 Neziskové organizace

„Neziskový sektor je důležitou součástí ekonomického i politického prostředí každé vyspělé země. Vyrovnává totiž přetlak ekonomických zájmů nejsilnějších hráčů na všech typech trhu.“ (Neziskový sektor v České republice, Portál Czech.cz, 2009)

Neziskový sektor navazuje v ČR na bohatou tradici. Různé nadace a spolky měly významný podíl na národní, kulturní a politické emancipaci. Jedná se například o Národní obrození, vznik Československé republiky, Sametová revoluce a jiné události. V době totalitních režimů byla činnost spolků a neziskových organizací zpřetrhána, ale rok 1989 přinesl v této oblasti zásadní změnu. Začaly vznikat tisíce nestátních neziskových organizací a celý sektor od té doby prošel řadou změn (Portál Czech.cz, 2009).

Malíková (2011) ve své publikaci uvádí definici neziskových organizací podle Horeckého (2008), která je uvedena v Zákoně č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu a říká,

že jde: *„o organizace charakteru právnické osoby, která nebyla zřízena nebo založena za účelem podnikání.“* Dále uvedený zákon definuje v § 18 tyto typy organizací:

- obecně prospěšné společnosti,
- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- státem uznávané církve, náboženské společnosti a účelové zařízení církve,
- nadace a nadační fondy,
- zájmová sdružení právnických osob,
- politické strany a hnutí,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy,
- další organizace stanovené zvláštním zákonem.

Funkce nebo účel neziskových organizací nabízí ještě jiný způsob vymezení neziskového sektoru. Jak Salamon a Anheier naznačují, nejběžnější typ funkce přidělený neziskovému sektoru, je podpora toho, co se nazývá "veřejný zájem" nebo "veřejný účel" (Helmut, 2014).

Do neziskového sektoru patří například subjekty poskytující veřejné služby, subjekty pracující pro své členy, subjekty financující činnost ostatních apod. Působí v mnoha veřejně prospěšných oblastech. Jedná se například o sociální služby, péče o zdravotně postižené, řešení sociálních patologií, ochrana životního prostředí, kultura a ochrana kulturních památek nebo rozvoj komunit. V současnosti je významnou oblastí neziskové práce i oblast sportu (Portál Czech.cz, 2009).

Sociální oblast je pro neziskové organizace velkým prostorem působnosti a podílejí se na poskytování mnoha sociálních služeb. Mezi nejčastější druhy sociálních služeb poskytovaných neziskovými organizacemi podle Malíkové (2011) patří:

- **v terénních službách** – pečovatelská služba a odlehčovací služby,
- **v ambulantních službách** – denní stacionáře, centra denních služeb, sociálně terapeutické dílny,
- **v pobytových službách** – domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, azylové domy, noclehárny.

Financování neziskových organizací

Každý subjekt musí získávat zdroje na pokrytí nákladů plynoucí ze svých činností. Nezáleží na tom, zda se jedná o soukromý nebo veřejný sektor, ale je to otázka samotné existence subjektu. Financování neziskových organizací je velmi specifické, jelikož spojuje v sobě prvky ekonomické, finanční, ale i sociální, společenské či marketingové (Pelikánová, 2016).

Mezi obecné principy neziskových organizací patří vícezdrojové financování, které představuje kombinaci financování ze zdrojů z veřejných rozpočtů a ostatních zdrojů. Do kategorie ostatních zdrojů lze zařadit zdroje financí získané od nadací či nadačních fondů, od firemních i individuálních dárců a ze samofinancování. Poměr jednotlivých zdrojů by měl být vyvážený (Broukal a kol., 2013).

Samofinancování znamenají příjmy z vlastních aktivit neziskové organizace. Čím vyšší je míra samofinancování, tím vyšší je míra nezávislosti nejen z hlediska finanční stránky, ale i nezávislost v rozhodování neziskové organizace. Mezi výhody samofinancování patří flexibilita, plynulý tok financí a také psychologické výhody, mezi které patří posílení sebevědomí zaměstnanců, ovlivnění donátorů, rozvoj lidských zdrojů v organizaci aj. (Pelikánová, 2016).

Broukal (2013) uvádí ve své publikaci nejčastější činnosti samofinancování:

- prodej vlastních výrobků a služeb,
- příjmy z vybíraných členských příspěvků,
- příjmy z pronájmu dlouhodobého hmotného majetku,
- příjmy z nehmotného majetku,
- příjmy z úroků z vkladů či jiných finančních aktivit.

S financováním neziskových organizací je spojen i pojem fundraising. Fundraising znamená aktivní činnost neziskových organizací za účelem získávání vnějších zdrojů, kdy se oslovují dárci a budují se s nimi dlouhodobé vztahy. Nemusí se jednat pouze o finanční prostředky, ale i o věcné dary, know-how, informace, předání zkušeností apod. (Pelikánová, 2016).

3.4.5 Obchodní společnosti

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, uvádí obchodní korporace jako obchodní společnosti a družstva. Mezi společnosti patří veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným a akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení (Zákon č. 90/2012, o obchodních korporacích, §1).

V současnosti v ČR seniorů neustále přibývá, přičemž počet domů a penzionů pro seniory je dlouhodobě nedostatek. Tato situace nahrává soukromým zařízením. Avšak podmínky na tomto trhu jsou pro ně velice obtížné. Z posledních vydaných článků vyplývá, že soukromí poskytovatelé jsou přehlíženi státem a potřebné finanční podpory se jim nedostává (BusinessInfo.cz, 2016).

4. FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

4.1 Financování sociálních služeb ve státech Evropy

Pro jednotlivé země můžeme identifikovat jisté společné rysy. Brian Munday (1993) ve svém reportu *„European social services: A map of characteristics and trends“* uvádí čtyři základní modely poskytování sociálních služeb:

1. **Skandinávský model veřejných služeb** (Švédsko, Dánsko, Norsko, Finsko) – aplikuje se zde princip **univerzality**. Tento princip znamená, že existuje standartní úroveň služeb, které jsou snadno dostupné uživateli prostřednictvím stejného systému a zaplacené ze všeobecného zdanění. Místní úřady se vyznačují svou samostatností a pravomocí vybírat daně. Místní samospráva má hlavní roli při plánování a financování služeb sociální péče s omezenými příspěvky od nevládních organizací. Model byl obdivován pro jeho silné výhody pro uživatele služeb. V posledních letech byl Skandinávský model upraven z důvodu ekonomických a politických faktorů. Univerzalismus není tak snadno přijímán a rostoucí nevládní sektor služeb je součást politiky zvyšující se „sociální plurality“.
2. **Jihoevropský model neboli model rodinné péče** (Portugalsko, Španělsko, Řecko, Kypr, Malta, Itálie) – nabídka služeb sociální péče je zde značně omezena. Nejbohatší vrstva obyvatel využívá především soukromé komerční služby. Veřejnoprávní subjekty v těchto zemích zastávají skromnější roli. Je zde silná feministická kritika tohoto modelu, jelikož se spoléhá na ženy jako pečovatele, které mají omezenou dostupnost služeb péče o děti a nemohou tak vstoupit na trh práce.
3. **Beveridge-model** (VB, Irsko) - Ve Velké Británii je uplatňován princip pomoci podmíněný ověřením výše majetku, stát přijímá odpovědnost za poskytnutí služby, ale zároveň se snaží navrátit odpovědnost uživateli a zmenšit tak rozsah sociálních služeb. V současnosti Britský model využívá reziduální pojetí financování.
4. **Princip subsidiarity** (Nizozemsko, Německo, Rakousko a částečně Belgie a Francie) – služby jsou poskytovány především nevládními organizacemi, ale i náboženské a politické organizace zde hrají důležitou roli, zatímco financování je záležitostí veřejného sektoru. Tento princip se také vyznačuje silnou

odpovědností rodiny uživatele sociálních služeb. Stejně jako v České republice je financování vícezdrojové, a to zejména v systému zdravotního pojištění.

Dánsko

Sociální služby jsou financované z prostředků lokálních daní, centrálních blokových grantů ze státního rozpočtu a systémem vládních úhrad. Úhrady uživatelů jsou využívané ve velmi omezené výši. Pokrývají především nájem, stravování, prací, nakupování a další služby. Samosprávy stanovují celkový limit ročních výnosů ve finanční dohodě s centrální vládou (Deloitte ČR, 2015). V Dánsku poskytuje stát i velice štědrou péči o děti. Je jedinou zemí EU, která poskytuje 14 týdnů po státem hrazenou mateřskou dovolenou (90 % příjmu) a dva týdny pro otce (Bjalkovsi, Frühbauer, 2000).

Německo

Systém financování sociálních služeb je odlišný od ostatních zemí. V roce 1994 byl v Německu zaveden pojistný systém, který je povinný a představuje nadstavbu nad systém zdravotního pojištění. Pojištění péče je financováno z pojistného, které je placeno formou příspěvků (Víšek, Průša, 2012). Pojistné plnění je vypláceno formou hmotné dávky (pečovatelská služba) nebo jako finanční hotovost, kdy si příjemce může zvolit vlastní zaopatření pomocí blízkých osob (Deloitte ČR, 2015).

Rakousko

V Rakousku je uplatňován model státní podpory, kde jsou finanční prostředky získávané z vybraných odvodů z hrubé mzdy, lokálních daní a všeobecných daní vybrány na úrovni federální vlády. Základem systému financování jsou finanční a hmotné dávky poskytované na federální úrovni (Deloitte Advisory, s.r.o., 2015). Sociální dávka je vyplácena paušálně, nepodléhá dani, příspěvek není závislý na příjmových ani majetkových poměrech. Dávka je vyplácena v 7 stupních (Víšek, Průša, 2012). Dalším významným zdrojem je finanční dávka plynoucí z Federálního zákona o příspěvku na péči (Bundespflegegeld – BPG). Dávku je možné využít na zakoupení služeb institucionální péče, dalších služeb soukromých nebo veřejných poskytovatelů (Deloitte Advisory, s.r.o., 2015).

Velká Británie

Základním principem financování sociálních služeb je liberální model sociální politiky. V případě sociálně nepříznivé situaci je základem podpora ze strany rodiny a vlastní úspory nebo majetek. Stát nastupuje až ve chvíli, kdy ostatní mechanismy selžou a poskytuje pouze základní sociální zabezpečení. Jedná se o financování především z lokálních a centrálních daní. Při posuzování nároku na státní pomoc se testuje příjem jedince, přičemž mohou být poskytnuty pouze minimální dávky (Deloitte Advisory, s.r.o., 2015).

4.2 Financování sociálních služeb v ČR

Od 1. 1. 2007 s účinností zákona o sociálních službách došlo ke změně v systému financování sociálních služeb. V současnosti je uplatňován systém vícezdrojového financování. Hlavním zdrojem financování sociálních služeb jsou úhrady od jejich uživatelů (úhrada za stravu, ubytování, službu s využitím příspěvku na péči). Dalším významným zdrojem jsou dotace ze státního rozpočtu, dotace kraje a dotace obce (Financování sociální oblasti, Portál pro sociální oblast města Prahy).

Poskytovatelé služeb mohou také využívat platby od zdravotních pojišťoven, a to u služeb, kde to zákon o sociálních službách stanovuje, ze strukturálních fondů apod. Pokud jednotliví poskytovatelé sociálních služeb splňují stanovené podmínky registrace k poskytování sociálních služeb, mají tak s platností zákona o sociálních službách rovný přístup ke všem finančním zdrojům (Financování sociální oblasti, Portál pro sociální oblast města Prahy).

4.3 Zdroje finančních prostředků

MPSV ČR (2015) uvádí čtyři základní zdroje financování sociálních služeb:

- soukromé zdroje,
- finanční dávky,
- hmotné dávky,
- pojištění/kvazi pojištění.

Z hlediska subsidiárních zdrojů jsou služby dle MPSV ČR (2015) financovány na úrovni:

- nadnárodní (např. fondy, EU, EHS, aj.),
- státu (dotační řízení MPSV formou nenárokové dotace),
- krajů a obcí (dotační řízení krajů a obcí formou nenárokové dotace, příspěvky, zřizovatelů),
- soukromých zdrojů fyzických osob (příspěvek na péči nebo jiný individuální sociální transfer, dary) a právnických osob (věcné dary, finanční podpora, dotace).

Svaz měst a obcí ve své publikaci *Ekonomická analýza: Sociální služby* uvádí následující vícezdrojové financování sociálních služeb v ČR:

- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace z rozpočtů obce nebo kraje,
- příspěvek na péči,
- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace z krajů a obcí,
- úhrady za poskytovanou zdravotní péči,
- úhrady uživatele.

4.4 Financování jednotlivých forem sociálních služeb

Svaz měst a obcí ČR v rámci projektu *Odpovědný zastupitel pro otevřenou a hospodárnou obec* rozlišuje na základě publikace Molka (2011) zdroje podle druhu sociální služby. Ambulantní a terénní sociální služby získávají finanční zdroje zejména z plateb uživatelů sociálních služeb a ze státních dotací. Pobytové sociální služby jsou financovány z plateb uživatelů sociálních služeb, ze státních dotací a z plateb veřejného zdravotního pojištění. Uvedené zdroje mohou být doplněny o příspěvky zřizovatelů na činnost, dary, granty apod. Výše finančních prostředků z jednotlivých zdrojů je variabilní a závisí na mnoha faktorech. Z dat získaných od MPVS ČR (2013) Svaz měst a obcí ČR ve svém projektu uvádí, že největší podíl na zdrojích z příspěvku na péči generují pobytové služby sociální péče. Finance poskytované na dotacích na sociální služby ze strany státu tvoří asi 21 % všech zdrojů pro danou oblast. Mezi další poskytovatele finančních prostředků patří kraje, obce, neziskové organizace apod.

Financování sociálních služeb je velice náročné a ovlivňované řadou faktorů, např. strukturou osídlení, socio-demografickou situací v dané lokalitě, personálním zabezpečením služby, rozdílnou vybaveností jednotlivých území sociálními službami, velikostí jednotlivých sídel, stavem budov určených pro sociální služby apod. (Průša, 2006).

4.5 Analýza financování příspěvkové organizace

Finanční analýza vyjadřuje komplexní zhodnocení finanční situace podniku. Odpovídá na otázku, zda je podnik dostatečně ziskový, zda využívá efektivně svých aktiv, zda má vhodnou strukturu kapitálu, zda je schopen splácet včas své závazky apod. (Knápková, Pavelková, 2010). Finanční analýza bývá spíše spojována se ziskovým podnikatelským sektorem, ale i u příspěvkových organizací má své významné místo. Příspěvkové organizace jsou financovány především ze státního rozpočtu, a proto veřejnost spíše zajímá hospodaření těchto organizací než hospodaření soukromých ziskových podniků (Kraftová, 2002). Podle Broukala a Vávrové (2007) je nutno pozměnit nástroje a metody z důvodu odlišného fungování ziskových a neziskových organizací. Zatímco soukromé ziskové firmy provádějí finanční analýzu za účelem poznat svou situaci, potlačit negativní trendy a využít svá pozitiva v rámci konkurence, pro organizace neziskového sektoru má finanční analýza podstatnou argumentační úlohu (Kraftová, 2002).

4.5.1 Zdroje informací pro finanční analýzu

Úspěšnost finanční analýzy je do značné míry ovlivněna výběrem vstupních informací. Informace by měly být kvalitní, ale zároveň komplexní (Růčková, 2015).

Základní zdroje dat jsou účetní výkazy podniku (Knápková, Pavelková, 2010):

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztrát,
- výkaz cash flow,
- příloha k účetní závěrce.

Informace lze čerpat i z výročních zpráv, zpráv samotného vrcholového vedení podniku, ze zpráv vedoucích pracovníků, poptávky, z burzovního zpravodajství, prognóz atd. Kvalita získaných dat se následně odráží v přesnosti a vypovídací schopnosti

získaných výsledků finanční analýzy. Proto je nezbytné, aby přípravě a sběru dat byla věnována patřičná pozornost (Knápková, Pavelková, 2010).

4.5.2 Metody finanční analýzy

Knápková a Pavelková (2010) ve své publikaci uvádí základní metody, které se při finanční analýze využívají:

- **Analýza stavových (absolutních) ukazatelů** – analýza majetkové a finanční struktury; užitečným nástrojem je analýza trendů (horizontální analýza) a procentní rozbor jednotlivých dílčích položek rozvahy (vertikální analýza).
- **Analýza tokových ukazatelů** – analýza výnosů, nákladů, zisku a cash flow; využití horizontální a vertikální analýzy.
- **Analýza rozdílových ukazatelů** – čistý pracovní kapitál.
- **Analýza poměrových ukazatelů** – analýza ukazatelů likvidity, rentability, aktivity, zadluženosti, produktivity a další.
- **Analýza soustav ukazatelů.**
- **Souhrnné ukazatele hospodaření**.

Kraftová (2002) naopak ve své knize uvádí následující metody finanční analýzy, a to z hlediska způsobu práce s daty a z hlediska času.

Podle způsobu práce s daty vymezujeme v rámci finanční analýzy:

- **Finanční analýzu fundamentální** – má pragmatický a heuristický charakter. Analytici využívají svých zkušeností, intuice a expertních odhadů. Metoda je upřednostňována při velkých změnách podmínek, u kterých nelze využít extrapolační metody.
- **Finanční analýzu technickou** – je založena na matematicko-statistických metodách. Jedná se o analýzu vertikální (strukturální), která hodnotí vývoj jednotlivých prvků a analýzu horizontální (trendovou). Hlavním nástrojem horizontální analýzy jsou časové řady a rozpoznání, tzn. kvantifikace trendových a cyklických komponent se souběžným odlišením od vyskytujících se odchylek.
- **Finanční analýzu kauzální** – hodnotí příčinně důsledkové vazby a jevy. Mohou mít buď stochastický (náhodný), nebo deterministický charakter. Významná metoda kauzální analýzy se nazývá pyramidální rozklad ukazatelů. Tato metoda

rozkládá vrcholový ukazatel pomocí multiplikativních a aditivních vazeb mezi dílčími ukazateli tak, aby byly zjištěny příčiny jeho vývoje.

- **Finanční analýzu komparační** – doplňují technickou finanční analýzu. V tomto případě může být komparace založena na srovnání se standartními hodnotami ukazatelů. Někteří autoři ji považují za univerzální metodu. Lze říci, že metoda je použitelná za předpokladu, že analytik má stále na zřeteli specifika ekonomického prostředí, oborová a firemní specifika. Zvláštní součástí komparační analýzy je tzv. benchmarking. Firma se porovnává s nejlepším subjektem ve svém oboru a díky tomu tak posílila své přednosti a eliminovala své slabé stránky.

Kritérium časové dimenze člení finanční analýzu na (Kraftová, 2002):

- **Finanční analýzu ex post** – je orientována retrospektivně, základem je analýza minulých dat. Informace vyplývající z této analýzy jsou dále zpracovány metodami a nástroji finanční analýzy a následně předány k manažerskému rozhodování.
- **Finanční analýzu ex ante** – je orientována do budoucna. Za věrohodné budoucí období se považuje 1-3, max. 5 let. Nejde zde o prognózování přesto, že jsou využívány exaktní, matematicko-statistické metody. Často se pracuje s predikčními modely v tzv. bankrotních nebo bonitních variantách.

4.5.3 Ukazatele finanční analýzy

Klasické členění finanční ukazatelů zahrnuje rozdělení na absolutní, rozdílové a poměrové ukazatele. Absolutní ukazatele vyplývají přímo z posuzovaní hodnot jednotlivých položek účetních výkazů. Rozdílové ukazatele lze vypočítat jako rozdíl vybrané položky aktiv s položkou pasiv. Nejpočetnější a zároveň nejvyužívanější skupinu ukazatelů tvoří poměrové ukazatele. Poměrové ukazatele se vypočítají jako podíl dvou položek, nejčastěji ze základních účetních výkazů (Růčková, 2015).

4.5.3.1 Analýza poměrovými ukazateli

Poměrové ukazatele se staly jednou z nejoblíbenějších metod především z důvodu, že umožňuje získat rychlou představu o finanční situaci v podniku. Ukazatele dávají do poměru různé položky rozvahy, výkazu zisků a ztráty, příp. cash flow (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013). Analýza tak využívá veřejně dostupné informace

a má k nim přístup i externí finanční analytik. Poměrové ukazatele lze rozdělit do tří velkých skupin z hlediska výkazů, ze kterých je primárně čerpáno. Jedná se o ukazatele struktury majetku a kapitálu (konstruovány na základě rozvahy), ukazatele tvorby výsledku hospodaření (vycházejí z výkazu zisků a ztráty) a ukazatele na bázi peněžních toků analyzující skutečný pohyb finančních prostředků. Častěji se však využívá členění poměrových ukazatelů z hlediska jejich zaměření na ukazatele likvidity, rentability, zadluženosti, aktivity, tržní hodnoty a ukazatele cash flow (Růčková, 2015).

I. Ukazatele rentability

Ukazatele rentability patří k základním ukazatelům finanční analýzy, které kvantifikují efektivnost činnosti firmy. U organizací neziskového charakteru však představuje jeden z nejdiskutovanějších problémů. Zisk není smyslem činnosti této organizace (Kraftová, 2002). Ukazatele rentability zastupují následující dva ukazatele:

- **Rentabilita nákladů doplňkové činnosti** – ukazatel nákladové rentability poměřuje užitný efekt v podobě zisku či jiným způsobem vyjádřený výsledek se vstupy, které byly na jeho produkci vynaloženy. Vyšší hodnota ukazatele je výsledkem účinného využití vynaložených prostředků (Otrusinová, Kubíčková, 2011). Ukazatel lze použít pouze v případě, že daná organizace provozuje doplňkovou činnost. Pokud by výsledek směřoval k záporné hodnotě, je třeba zvážit, zda-li by organizace měla v doplňkové činnosti nadále pokračovat (Kraftová, 2002).
- **Variátor celkových nákladů** – ukazatel zachycuje vztah mezi dynamikou vývoje celkových nákladů a celkových výnosů. Pokud je hodnota variátoru vyšší než jedna, znamená to vyšší dynamiku nárůstu nákladů. V tomto případě je potřeba získat větší neinvestiční dotace nebo navýšit uživatelské poplatky. Naopak jestliže hodnota variátoru je menší než jedna, je možné zajistit vyšší rozsah produkce, případně snížit nároky na dotace/výši uživatelského poplatku (Kraftová, 2002).

II. Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost podniku uhradit včas své platební závazky. Ukazatele likvidity odpovídají na otázku, zda firma bude schopna vyrovnat své dluhy v okamžiku jejich splatnosti (Synek, 2011). V případě neziskových organizací

se nejčastěji používá likvidita okamžitá a pohotová. Zároveň do likvidity můžeme zahrnout i pracovní kapitál, který představuje volné prostředky na provoz firmy (Růčková, 2015).

- **Okamžitá likvidita** – hodnota okamžité likvidity pro zdravou firmu soukromého ziskového sektoru bývá kolem 0,2. U firem neziskového sektoru bývá tato hodnota vyšší z důvodu potřeby řízení míry zhodnocování volných peněžních prostředků (Kraftová, 2002).
- **Pohotová likvidita** – lze označit jako rychlý test finančního zdraví nebo test kyselosti (Kraftová, 2002). Pohotová likvidita by měla dosahovat hodnot 1 – 1,5. Hodnota prezentuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky. Nižší hodnoty značí nebezpeční nesolventnosti, pokud je hodnota naopak vyšší, může dojít k neefektivnímu vázání prostředků (Růčková, 2015).
- **Pracovní kapitál** – představuje prostředky, které má firma k dispozici pro svoji běžnou provozní činnost. Příliš vysoká hodnota pracovního kapitálu je důsledkem neefektivního využívání prostředků. Záporná hodnota může naopak značit zadlužení firmy. Pracovní kapitál byl měl být vždy kladný (Kraftová, 2002).

III. Ukazatele autarkie

Autarkie znamená míru soběstačnosti municipální firmy. Municipální sféru veřejného sektoru v ČR představují obce a kraje, jejichž úkolem je zvelebování vlastního majetku, zabezpečování veřejných produktů pro své občany, koordinace činnosti ekonomických subjektů apod. Na základě použitých dat může být autarkie hodnocena na bázi výnosově nákladové nebo příjmově výdajové. Existuje řada modifikací tohoto ukazatele. Mezi nejvýznamnějších ukazatele autarkie patří ukazatel na bázi nákladů a výnosů z hlavní činnosti. Udává poměr výnosů k nákladům a tím zobrazuje míru, jak je organizace soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti pomocí dosažených výnosů. Hodnota je uváděna v procentech (Kraftová, 2002).

Ukazatele se týkají pouze hlavní činnosti. Výnosy zahrnují neinvestiční dotace, které představují nejvýznamnější část výnosů. Lze pozitivně hodnotit, pokud ukazatel dosahuje 100 %. Menší hodnota znamená nedostatečné krytí nákladů výnosy a je nutné provést analýzu příčin. V případě vyšší hodnoty záleží hodnocení na tom, čím byla tato situace způsobena. V tomto případě se zvažuje, zda by dotační prostředky nebyly lépe

využity jinde nebo zda výnosy v podobě uživatelských poplatků by neměly být sníženy (Kraftová, 2002).

IV. Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele jsou pro příspěvkovou organizaci pouze jako doplňující ukazatele hodnocení, jelikož se v nich prolínají ukazatele jiných oblastí. Ukazatele aktivity udávají schopnost využívat vložené prostředky (Horová, 2011). Rostoucí hodnota ukazatele vypovídá o správném hospodaření příspěvkové organizace (Kraftová, 2002).

- **Obrat kapitálu** – udává, kolikrát se vrátí vložený kapitál do provozu příspěvkové organizace (Horová, 2011). Výkonnost je hodnocena na základě výnosů zachycující hodnotu dotací i výnosů z hospodářské činnosti. Cílem je maximalizace obratu kapitálu (Kraftová, 2002).
- **Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech** – hodnota tohoto ukazatele vyjadřuje míru daného oboru na dlouhodobý majetek (Horová, 2011). Ukazatel poukazuje na náročnost dlouhodobého majetku a pokud dojde k převýšení hodnoty v porovnání s odvětvím, může se jednat o neefektivní využívání majetku. Pokud dojde ke snížení ukazatele, může pro organizace nastat ohrožení v podobě nedostatku potřebného dlouhodobého majetku (Kraftová, 2002).
- **Doba obratu pohledávek** – ukazatel představuje průměrný počet dní, během nichž trvají pohledávky za odběrateli (Horová, 2011). Podle Kraftové (2002) se doporučuje tento ukazatel používat u organizací s vysokou hodnotou pohledávek. Lze použít i modifikace tohoto ukazatele. Cílem je minimalizace doby obratu pohledávek (Kraftová, 2002).

V. Ukazatele financování

Ukazatele financování mají pro podnikatelský sektor nejvýznamnější postavení, avšak u příspěvkových organizací mají tyto ukazatele odlišné postavení. Nejprve je důležité u příspěvkové organizace rozlišit provozní financování od investičního. Vzhledem ke způsobu jejich financování většinou převažují vlastní zdroje nad dluhy, které mají nejčastěji krátkodobý charakter (Kraftová, 2002).

- **Míra finanční nezávislosti** – jedná se o ukazatele, který vyjadřuje stabilitu příspěvkové organizace. U příspěvkových organizací bývají hodnoty ukazatele relativně vysoké až nad 70 %. V tomto případě je nutné dávat pozor na výrazné odborové odlišnosti (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

- **Míra věřitelského rizika** – ukazatel udává velikost účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích. Pokud je užíván hlavně cizí neúročený kapitál, je vhodné jeho podíl maximalizovat. Avšak je zde nebezpečí ohrožení finanční stability (Kraftová, 2002). Vysoké hodnoty znamenají vysoké zadlužení organizace (Horová, 2011).

VI. Další poměrové ukazatele

V neziskovém sektoru je analýza v klasické podobě omezena na rozdíl od ziskového, kde je možné využít více ukazatelů, které jsou standardně používány. V tomto případě se některé ukazatele nahrazují tvorbou jiných, pro daný obor mnohem více vypovídající. Příkladem mohou být ukazatele vyjadřující užitek, který lze vyjádřit například mírou uspokojení potřeby (Rektořík, 2001).

Tyto ukazatele je potřeba vytvářet v souladu s hlavním posláním organizace. Zároveň je nutné je hodnotit z pohledu efektivnosti fungování organizace jako celku (Rektořík, 2001).

V ČR konstrukce těchto zvláštních ukazatelů zatím nenašla příliš zastánců. Avšak svým charakterem jsou vhodným nástrojem. Například pro služby lze využít tyto ukazatele:

- ukazatel nákladu na službu a její zajištění,
- ukazatel užitku,
- míra pokrytí dané služby,
- míra uspokojení ze služby,
- kvalitativní kritérium služby,
- standardy dané služby (Průkopová a kol., 2009).

5. CÍL A METODIKA

Cílem diplomové práce je posouzení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti na případu konkrétního subjektu v oblasti poskytování pečovatelské služby.

Diplomová práce se skládá ze dvou částí. První část je věnována literárnímu přehledu. Tato část diplomové práce řeší problematiku sociálních služeb, jejich zajištění a financování. Podstatou bylo definování základních pojmů a možností financování těchto služeb.

V druhé části diplomové práce byly nejprve uvedeny statistické údaje popisující současnou situaci v ČR pro oblast sociálních služeb. Následně byla provedena charakteristika vybraného subjektu poskytující sociální služby. Pro posouzení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti byl vybrán Domov seniorů Benešov a na základě získaných dat byla provedena analýza hospodaření. V poslední části je provedeno zhodnocení a navržení vybraných opatření, která by mohla vést ke zlepšení dlouhodobé udržitelnosti v zajišťování sociálních služeb na příkladu vybraného subjektu.

Charakteristika subjektu

Domov seniorů Benešov, poskytovatel sociálních služeb, působí jako příspěvková organizace, které je zřizovaná Středočeským krajem. Subjekt byl vybrán z důvodu ochoty spolupracovat a poskytnout potřebné informace pro psaní této práce. Hlavním zdrojem byly účetní závěrky, výroční zprávy, webové stránky a velmi důležitým zdrojem informací byla konzultace s vedením posuzovaného subjektu.

Pro posouzení finanční výkonnosti a soběstačnosti zvoleného subjektu byla použita finanční analýza se zaměřením na poměrové ukazatele.

Finanční analýza

Na úvod lze zmínit, že finanční analýza je pro každou organizaci bez rozdílu právní formy a zdrojů financování pro hodnocení úspěšnosti finančního řízení důležitá. V oblasti veřejného sektoru má však určitá specifika (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

V případě organizací neziskového charakteru je nezbytné, aby nástroje finanční analýzy respektovaly specifika těchto organizací, kdy je důležité posuzovat výkonnost vzhledem k jejich poslání a nadefinovaným cílům. V tomto případě je potřeba některé ukazatele finanční analýzy modifikovat. Každá organizace si vytvoří vlastní systém

ukazatelů, aby splňovaly požadavky účelnosti, aplikovatelnosti a informační efektivnosti (Otrusinová, Kubíčková, 2011).

Na úvod finanční analýzy je zpracována vertikální a horizontální analýza základních prvků rozvahy a výkazu zisků a ztráty. Následně je zpracována podrobnější analýza finančního zdraví DS Benešov pomocí vybraných poměrových ukazatelů s ohledem na neziskový sektor:

Ukazatele rentability

a) Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

(1)

$$r_{D\check{C}} = \frac{HV_{D\check{C}}}{N_{D\check{C}}} \times 100$$

kde

$r_{D\check{C}}$ $rentabilita\ nákladů\ doplňkové\ činnosti,$

$HV_{D\check{C}}$ $hospodářský\ výsledek\ z\ doplňkové\ činnosti,$

$N_{D\check{C}}$ $náklady\ doplňkové\ činnosti.$

b) Variátor celkových nákladů

(2)

$$var_N = \frac{\frac{N_{t+1} - N_t}{N_t}}{\frac{V_{t+1} - V_t}{V_t}}$$

kde

Var_N $variátor\ nákladový,$

N_{t+1} $náklady\ celkem\ v\ období\ t+1,$

N_t $náklady\ celkem\ v\ období\ t,$

V_{t+1} $výnosy\ celkem\ v\ období\ t+1,$

V_t $výnosy\ celkem\ v\ období\ t.$

Ukazatele likvidity

a) Okamžitá likvidita

(3)

$$L_I = \frac{Pe}{KZv}$$

kde

L_I *okamžitá likvidita,*

Pe *peníze a jejich ekvivalenty,*

KZv *krátkodobé závazky.*

b) Pohotová likvidita

(4)

$$L_{II} = \frac{Pe + Po}{KZv}$$

kde

L_{II} *pohotová likvidita,*

Pe *peníze a jejich ekvivalenty,*

Po *krátkodobé pohledávky,*

KZv *krátkodobé závazky.*

c) Pracovní kapitál

(5)

$$PK = OA - KZv$$

kde

PK *pracovní kapitál,*

OA *oběžná aktiva,*

KZv *krátkodobé závazky.*

Ukazatele autarkie

(6)

$$A_{HV-H\check{C}} = \frac{V_{H\check{C}}}{N_{H\check{C}}} \times 100$$

kde

$A_{HV-H\check{C}}$ *autarkie hlavní činnosti na nákladově výnosové bázi,*

$V_{H\check{C}}$ *výnosy z hlavní činnosti,*

$N_{H\check{C}}$ *náklady hlavní činnosti.*

Ukazatele aktivity

a) Obrat kapitálu

(7)

$$obrat\ kapitálu = \frac{V}{K}$$

kde

V *celkové výnosy,*

K *kapitál, celková pasiva.*

b) Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

(8)

$$MVFA = \frac{FA}{V}$$

kde

V *výnosy*

FA *hodnota fixních aktiv v zůstatkových cenách*

c) Doba obratu pohledávek

(9)

$$DOP = \frac{\emptyset po}{\left(\frac{V}{360}\right)}$$

kde

$\emptyset po$ *průměrná výše pohledávek*

V *celkové výnosy*

Ukazatele financování

a) Míra finanční nezávislosti

$$míra\ finanční\ nezávislosti = \frac{VK}{K} \times 100 \tag{10}$$

kde

VK $vlastní\ kapitál,$

K $celkový\ kapitál.$

b) Míra věřitelského rizika

$$míra\ věřitelského\ rizika = \frac{CK}{K} \tag{11}$$

kde

K $stav\ kapitálu,$

CK $stav\ cizího\ kapitálu.$

6. VYBRANÉ STATISTICKÉ ÚDAJE V OBLASTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Demografický vývoj

V roce 2015 se počet obyvatel ČR zvýšil o 15 568 na 10 553 843. Přibylo dětí a zejména seniorů. Stárnutí české populace se opět projevilo v rostoucím průměrném věku obyvatel, podílu osob nad 65 let věku i indexu stáří. Senioři ve věku 65 a více let jsou věkovou skupinou, která se v posledních letech mění nejvýrazněji. Podle statistiky k 31. prosinci 2015 bylo v ČR celkem 1 932 412 osob ve věku 65 a více let, což představuje 18,3 % populace. Pouze během roku 2015 se jejich počet zvýšil o 52 tis. (o 3 %), ve srovnání s rokem 2005 je v současnosti o 476 tisíc seniorů více. O 21,9 tis. se v roce 2015 posílila nejmladší seniorská věková skupina 65-69 let, kde jsou zařazení lidé narozeni v roce 1950. Dalších 15,1 tis. osob přibylo ve věkové skupině 75-79 let. Významně vzrostl i počet obyvatel ve věkové skupině 90+ let, a to na 53,5 tisíce osob (ČSÚ, 2016).

Sociální služby a jejich kapacita

Ze Statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí 2015 vydané MPSV ČR vyplývá, že v registru sociálních služeb je vedeno celkem 3 271 sociálních služeb a kapacita těchto služeb je celkem 78 502 počet lůžek. Z toho celkový počet pobytových sociálních služeb činní 1 562. Celkový počet uživatelů pobytových sociálních služeb k 31. 12. 2015 je 73 415 (MPSV ČR, 2016). Výstavba bytů v domovech pro seniory není z pohledu všech kategorií statisticky významná, avšak patří mezi důležité a potřebné součásti bytové výstavby. Nicméně v posledních letech tato výstavba bytů spíše upadá. Na začátku roku 2015 bylo zatím dokončeno pouze 88 bytů v domech pro seniory, což nedosahuje ani 1 % z celkového počtu dokončených bytů (Statistiky & My, 2016). V příloze č. 2 je uveden počet pobytových sociálních služeb a jejich uživatelů pro období 2013-2015. Na základě získaných dat vyplývá, že kapacita služeb domovů pro seniory od roku 2013 poklesla, nicméně počet uživatelů neustále narůstá. V současné době převyšuje poptávka nabídku a nová místa v domovech budou potřeba, jelikož seniorů bude neustále přibývat. Najít volné místo v domově je pro seniory velice obtížné a žadatelé o sociální službu čekají i řadu měsíců (ČT24, 2016).

Neuspokojené žádosti o sociální službu

V příloze č. 3 je uveden přehled neuspokojených žádostí o sociální službu u vybraných pobytových sociálních zařízeních pro jednotlivé kraje v ČR. Nejvíce neuspokojených žádostí vykazují domovy pro seniory zejména ve Středočeském kraji, kde bylo neuspokojeno celkem 8 685 žádostí (MPSV ČR, 2016). Zřizovatelé sociálních služeb se prakticky ve všech regionech ČR potýkají s problémy jako je nedostatečná nabídka terénních služeb a dlouhá čekací doba na umístění do domovů pro seniory. Hlavní příčinou této skutečnosti je současný systém financování sociálních služeb. Systém je založen na vysoké míře centrální regulace a poskytovatelé sociálních služeb jsou závislí na poskytnutí dotací ze státního rozpočtu, u nichž nevzniká právní nárok na jejich přiznání (Průša, Horecký, 2012). V ČR navíc neexistuje žádná přehledná databáze, která by zájemcům poskytovala informace o volných kapacitách v jednotlivých zařízeních. Někteří zájemci podávají z důvodu dlouhotrvajícího vyřizování a přeplněnosti domovů několik přihlášek najednou a zřizovatelé pak nemají přehled o tom, kolik osob na dané lůžko čeká. Řešením by mohla být například centrální forma evidence, kde by samotná zařízení sociálních služeb spolu lépe komunikovaly (ČT24, 2016).

Sociální služby dle zřizovatele

Pobytové sociální služby dle zřizovatele v ČR rozdělujeme na státní, krajské, obecní, církevní a ostatní (nestátní). Ze statistického přehledu vyplývá, že nejméně bylo zřízeno stáních subjektů, a to celkem 12. Naopak nejvíce pobytových sociálních služeb je uvedeno pod označením „Ostatní“, celkem 632, kde nejvyšší počet zastupují Centra sociálně rehabilitačních služeb (209). Avšak kapacita služeb nestátních subjektů je značně nižší, než je tomu u subjektů zřizovaných krajem. Zde se na prvním místě umístily Domovy pro seniory (183) s kapacitou 16 794. Subjekty zřizované obcí nejvíce zastupují též Domovy pro seniory (MPSV ČR, 2016). Například v Rakousku nesou odpovědnost za poskytování sociálních služeb spolkové země. Spolkový stát může přenést služby na obce, organizace s právní formou sociální organizace (nezisková organizace) nebo sociální fond. Poskytovatelé služeb jsou různí a každý má vlastní přístup k zajištění služeb. Výsledkem je vysoce diferencovaná nabídka služeb mezi spolkovými státy (Deloitte Advisory, s.r.o., 2015).

Ekonomické ukazatele

Poskytovatelé sociálních služeb v ČR získávají své finanční prostředky především z plateb klientů za ubytování, stravu a poskytovanou péči a také z dotací, které poskytuje stát a zřizovatel. Pro porovnání jsou v příloze č. 5 uvedeny ekonomické ukazatele za rok 2015 pro jednotlivé zřizovatele sociálních služeb. Nejvyšší celkové příjmy dosahují státní a krajská zařízení (12 852 442 000 Kč), pak následují ostatní (nestátní) zařízení (6 792 876 000 Kč) a obecní zařízení (6 666 181 000 Kč). U všech zařízení celkové výdaje převyšují celkové příjmy.

Dotace jsou jedním z podstatných zdrojů financování na podporu poskytování sociálních služeb. Dotace od MPSV ČR kryjí přibližně 21-24 % nákladů služeb. V ČR tvoří ročně cca 30 mld. Kč celkový objem veřejných prostředků vynaložených na podporu poskytování sociálních služeb. Graf č. 1 zobrazuje vývoj celkových dotací na sociální služby od roku 2007. Nejvyšší výkyvy byly zaznamenány v období 2010-2013, kdy se ČR nacházela v období recese. MPSV ČR vypisuje dva základní dotační programy. Program podpory A je určen pro oblast regionálních služeb a Program podpory B je zacílen na nadregionální, celostátní a specifické služby (MPSV ČR, 2015).

Graf 1: Vývoj celkových dotací na sociální služby v období 2007-2016 (v mil. Kč)

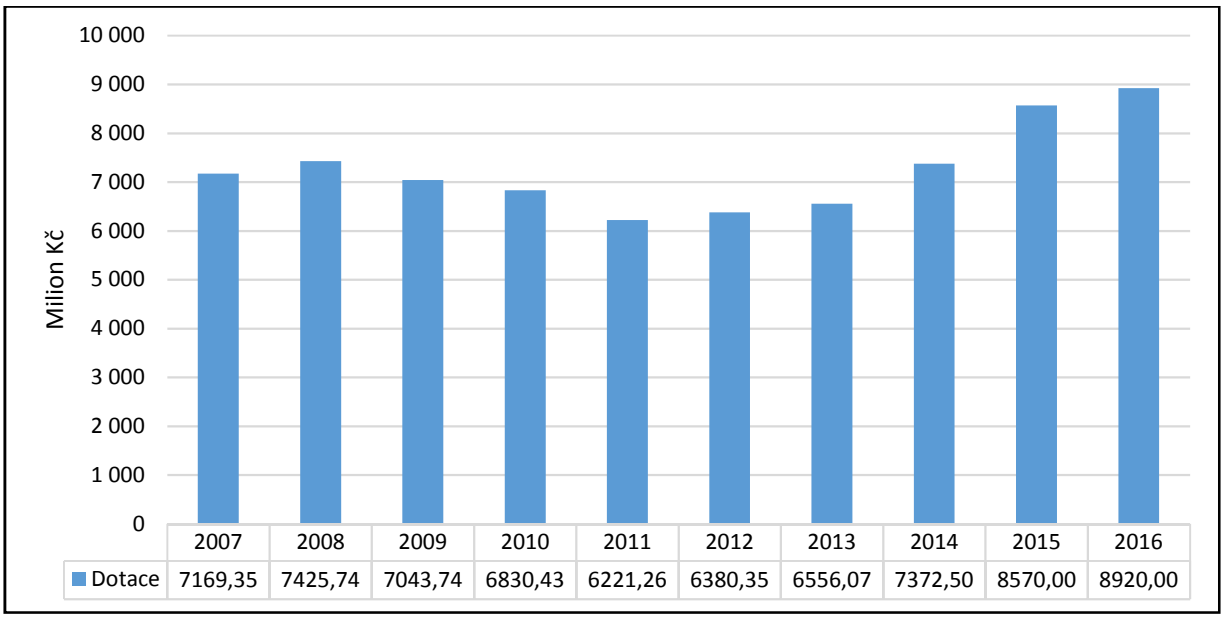

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat získaných z internetového magazínu Sociální revue (2016) a z publikace *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na rok 2015*, (MPSV ČR, 2015).

Výdaje na sociální služby

Sociální služby jsou z hlediska statistického sledování a vykazování problematickou oblastí. V předchozích letech nebyl informační systém úplný a získané statistické informace nebyly věrohodné. První komplexní a nezkreslené informace o poskytovaných sociálních službách byly k dispozici až od r. 2007. Poskytovatelé služeb byli povinni se registrovat podle nového zákona o sociálních službách. Naneštěstí registr je navržen tak, že práce s dostupnými daty je velice složitá. Na základě statistických podkladů od počátku 90. let se náklady na sociální služby v ČR dlouhodobě zvyšují (Průša, 2008). MPSV ČR pravidelně formou tiskových zpráv zveřejňuje vývoj výdajů dávkových systémů vyjádřených v mil. Kč. V příloze č. 6 byla pro porovnání zpracována data za období 2012-2015. V roce 2015 vzrostly výdaje na příspěvek na péči (dále jen PnP) meziročně o cca 0,8 mld. Kč. V průměru bylo měsíčně vyplaceno cca 337,0 tis. příspěvků (Tisková zpráva MPSV ČR, 2016). Vývoj výdajů na PnP má rostoucí trend. S růstem výdajů na PnP je počítáno i do budoucího vývoje, a to především s ohledem na demografický vývoj populace. Avšak oproti tomu lze predikovat i neustálý nárůst počtu příjemců (Deloitte Advisory s. r. o., 2015).

V roce 2007 došlo k výraznému nárůstu výdajů na sociální služby, a to z důvodu změny systému financování služeb. I když se podíl z finančních prostředků určených na výplatu PnP do systému zpět nevrací, musí se tyto výdaje do celkových nákladů zahrnout (Průša, 2008). Příloha č. 7 zobrazuje naopak vývoj výdajů na pečovatelskou službu a jaká je průměrná roční úhrada od jednoho uživatele služby. Celkové výdaje na pečovatelskou službu vzrostly od roku 2007 o více než 900 mil. Kč. Stárnutí populace se projevilo i v počtu uživatelů, kteří využívají služeb sociální péče. Průměrná roční úhrada připadající na jednoho uživatele se od roku 2007 zvýšila o 2 626 Kč, tedy o 61,53 %.

Prostředky z poskytnutého příspěvku na péči pomáhají osobám financovat pomoc, kterou jim může poskytnout blízká osoba, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov či speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu (Integrovaný portál MPSV ČR, 2016). Legislativa řešící danou problematiku v ČR zahrnuje tyto zákony:

- **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon obsahuje většinu informací týkající se příspěvku na péči.

- **Vyhláška č. 505/2006 Sb.**, kterou se provádějí určitá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. V příloze č. 1 jsou uvedena kritéria pro posuzování příspěvku na péči.
- **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů. Jakékoliv správní řízení řeší jeho pravidla a průběh i v tomto případě zmíněný zákon (Příspěvek na péči.cz).

Zákon o sociálních službách rozděluje stupně závislosti do čtyř skupin. V roce 2016 proběhla novela tohoto zákona a od 1. srpna 2016 stanovuje níže uvedené částky. V následující tabulce jsou zobrazeny i částky, které byly vypláceny uživatelům před novelizací (Integrovaný portál MPSV ČR, 2016).

Tabulka 1: Výše příspěvku na péči v ČR

	Výše příspěvku pro osoby do 18 let věku za kalendářní měsíc			**Výše příspěvku pro osoby starší 18 let věku za kalendářní měsíc**	
	Platnost do 31. 7. 2016	**Platnost od 1. 8. 2016**		**Platnost do 31. 7. 2016**	**Platnost od 1. 8. 2016**
I. stupeň	3 000 Kč	3 300 Kč	**I. stupeň**	800 Kč	880 Kč
II. stupeň	6 000 Kč	6 600 Kč	**II. stupeň**	4 000 Kč	4 400 Kč
III. stupeň	9 000 Kč	9 900 Kč	**III. stupeň**	8 000 Kč	8 800 Kč
IV. stupeň	12 000 Kč	13 200 Kč	**IV. stupeň**	12 000 Kč	13 200 Kč

Zdroj: Převzato z článku *Příspěvek na péči*, (Integrovaný portál MPSV, 2016).

V porovnání s Německem, je proplácení příspěvku podobné jako v ČR. Avšak posuzování žádostí je zde mnohem jednodušší. Žádost se nepodává na úřadu práce, ale podává se pojišťovně, u které žadatel platí zdravotní pojištění. Rozdíl je i ve výši příspěvku. V Německu je výše příspěvku stanovena podle počtu minut/hodin, které pečující osoba musí věnovat osobě, o kterou se stará. Pokud domácí péče zabere 90 minut denně, je žadateli přiznán první stupeň závislosti, nejméně tři hodiny denně je druhý stupeň a pět a více hodin připadá na třetí stupeň. V přepočtu na peněžní prostředky se v prvním stupni vyplácí 235 euro (trpí-li příjemce demencí 305 euro), v druhém stupni 440-525 euro a ve třetím stupni 700 euro. V Německu je na rozdíl od ČR pobyt v domech pro seniory s pečovatelskou službou velmi drahý a dovolit si jej mohou jen dosti bohatí lidé. Zároveň pojišťovna připlácí i na pomůcky, jako je domácí výtah nebo elektrický vozík (Pečuj doma, 2015).

Personální zabezpečení

V ČR bylo k 31. 12. 2015 zaměstnáno v sociálních službách celkem 86 650 zaměstnanců. Domovy pro seniory zaměstnávaly celkem 27 605 zaměstnanců, z nichž největší zastoupení tvoří pracovníci v sociálních službách, celkem 11 301 (MPSV ČR, 2016). Podle statistik pracuje v ČR v oblasti zdravotnictví a sociálních službách mnohem menší podíl pracovníků, než je průměr Evropské unie (dále jen EU). Podíl pracovníků ovlivňuje stárnutí společnosti, délku života, rodinné vazby, ale i finanční možnosti. Na rozdíl od vyspělých států, není v ČR dostatek služeb pro seniory, které by jim umožnily žít v domácím prostředí a byli soběstační (Medical Tribune CZ, 2014). Příkladem pro ČR může být Rakousko, kde více jak 80 % osob je opečováváno v domácím prostředí. Rakousko se orientuje na podporu domácí péče formou finančních prostředků, které napomáhají pečovat o osobu doma co nejdelší možnou dobu. Tím podporuje rozvoj ambulantních služeb (Deloitte Advisory, s.r.o., 2015). Z hlediska kvality poskytovaných sociálních služeb lze tuto skutečnost ocenit. Velký problém se však projevuje ve vysoké pracovní migraci, a to především z důvodu nízké úrovně finančního ohodnocení (Průša, Horecký, 2012). Jak již bylo zmíněno, v následujících letech se bude v ČR podíl seniorů zvyšovat. Z tohoto důvodu bude potřeba rozšíření nejen ošetřovatelských a pečovatelských služeb, ale zároveň bude tato situace vyžadovat navýšení ošetřovatelského personálu.

7. CHARAKTERISTIKA DOMOVA SENIORŮ BENEŠOV

Název: Domov seniorů Benešov, poskytovatel sociálních služeb

Sídlo: Villaniho 2130, 256 01 Benešov

IČO: 712 29 116

Právní forma: příspěvková organizace

Statutární orgán: Mgr. Jana Prokešová, ředitelka

Zřizovatel: Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5

Domov byl uveden do provozu již v roce 1999. Objekt se nachází v klidné části města v blízkosti centra. Od roku 2003 je jeho zřizovatelem Středočeský kraj. Domov seniorů Benešov (dále jen DS Benešov), poskytovatel sociálních služeb, byl zřízen jako příspěvková organizace k 1. 1. 2007 usnesením zastupitelstva Středočeského kraje ze dne 18. 12. 2006.

7.1 Charakteristika činnosti

Hlavním účelem DS Benešov jako příspěvkové organizace je poskytování sociálních služeb. Na základě Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí určitá ustanovení zákona o sociálních službách, a registrace vydané Krajským úřadem Středočeského kraje, poskytoval v roce 2015 DS Benešov dvě základní služby. Jednalo se o službu Domov pro seniory a Odlehčovací služby. Od 1. 1. 2016 byla Odlehčovací služba zrušena a tím se zvětšila kapacita DS Benešov na celkově 103 míst. Odlehčovací služba byla zrušena z důvodu ztráty. Služba nenaplňovala stanovené cíle ekonomického oddělení. V současnosti DS Benešov, poskytovatel sociálních služeb, nabízí pouze jednu službu:

Domov pro seniory

Poskytována od: 1. 1. 2007
Forma poskytování: pobytová

Cílová skupina:

- osoby s tělesným postižením
- osoby se zdravotním postižením

- senioři

Věková struktura cílové skupiny:

- od 55 let věku

Posláním této služby je zajištění sociálních a ošetřovatelských služeb, podpora soběstačnosti a zajištění plnohodnotného života v seniorském věku. Služba není časově omezena.

Hlavním cílem je podpořit rozvoj nebo alespoň zachovat stávající soběstačnost klientů DS Benešov a obnovit případně zachovat původní životní styl. Mezi základní činnosti této služby dle § 49 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, patří:

- ubytování,
- stravování,
- lékařská a ošetřovatelská péče,
- sociální práce a aktivity,
- pohybová aktivizace.

7.2 Personální zajištění sociálních služeb

Organizační struktura DS Benešov

Ředitelka

- Ekonomka, zástupkyně ředitelky
- Přímá péče
    - Ošetřovatelský úsek
        - Vedoucí sestra
            - Všeobecné sestry
            - Pracovnice v sociálních službách
            - Uklízečky
    - Úsek sociální práce a péče
        - Vedoucí sociální pracovnice
            - Sociální pracovnice
            - Pracovnice v sociálních službách – aktivizační pracovnice

- Nepřímá péče
    - Ekonomický úsek
        - Ekonomka
            - Účetní, referent majetkové správy
            - Účetní, zásobovačka
    - Stravovací úsek
        - Vedoucí kuchařka
            - Kuchařky
            - Pomocné síly v kuchyni
    - Prádelna
        - Vedoucí pradlena
            - Pradleny
    - Údržba
    - Úklid

DS Benešov k 31. 12. 2015 zaměstnávalo celkem 53 zaměstnanců a mzdové náklady činily v hodnotě 13 389 tis. Kč. Nejvíce zaměstnanců je zastoupeno v oblasti přímé péče, kterou tvoří pracovnice v sociálních službách (21). Dále je zde zaměstnáno 17 provozních zaměstnanců zajišťující chod domova (údržbáři, pradleny, kuchařky, skladnice a uklízečky).

7.3 Základní finanční údaje za rok 2015

Příspěvková organizace DS Benešov v roce 2015 dosáhla zlepšeného výsledku hospodaření ve výši 38 043,26 Kč. Uvedený výsledek hospodaření byl nejvíce ovlivněn:

- nákupem nových polohovatelných lůžek pro klienty,
- navýšením prostředků na platy zaměstnanců (od 1. 1. 2015 a 1. 11. 2015), a to z důvodu zvýšení platů dle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., v platném znění,
- zvýšeným počtem oprav a servisu zastaralého vybavení domova seniorů,
- odvodem prostředků z investičního fondu do rozpočtu zřizovatele a poté zvýšením příspěvku na provoz o tyto prostředky,
- vrácením části příjmů z pronájmu do rozpočtu organizace,

– finančním vypořádáním předběžných úhrad od Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2014, kdy organizace musela vrátit z příjmů roku 2015 přeplatek ve výši 259 651,14 Kč.

Tabulka č. 2 zobrazuje vyhodnocení plnění vybraných závazných ukazatelů rozpočtu DS Benešov, z čehož vyplývá, že závazné ukazatele roku 2015 byly dodrženy. Přehled nákladů a výnosu za období 2010-2015 jsou uvedeny v příloze č. 11 a 12.

Tabulka 2: Vyhodnocení plnění závazných ukazatelů rozpočtu za rok 2015 (v tis. Kč)

Ukazatel	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutečnost k 31. 12. 2015	plnění v %
Náklady	27 986	28 285	28 237	99,8
Výnosy	27 986	28 285	28 275	100,0
Mzdové náklady	13 389	13 389	13 389	100,0
Příspěvek na provoz	750	2 843	2 843	100,0
Státní dotace	4 188	4 312	4 312	100,0
Odpisový plán	1 326	1 337	1 337	100,0

Zdroj: Převzato z *Výroční zprávy 2015*, (DS Benešov, 2015).

Pohledávky a závazky

Organizace nemusela v roce 2015 žádné pohledávky soudně vymáhat a žádné pohledávky nebyly prohlášeny za prominuté. Z rozhodnutí soudu byla odepsána pouze jedna pohledávka za ubytování a stravu po zemřelé klientce.

V případě krátkodobých závazků organizace v roce 2015 nečerpala žádné úvěry a půjčky. DS Benešov si nepronajímá žádný majetek formou leasingu. V tomto roce nebyla realizována ani žádná výběrová řízení na veřejné zakázky malého rozsahu (tj. v rozsahu od 250 tis. Kč do 800 tis. Kč bez DPH) dle Směrnice č. 105 o zadávání veřejných zakázek příspěvkovými organizacemi Středočeského kraje.

Čerpání prostředků ze státní dotace

Schválená dotace pro rok 2015 činila ve výši 3 922 100 Kč. V tomto roce byly veškeré prostředky vyčerpány na:

platy zaměstnanců 2 926 921 Kč

zdravotní pojištění 263 451 Kč

sociální pojištění 731 728 Kč

Organizace DS Benešov získala v roce 2015 další prostředky pro svou činnost:

- od Úřadu práce (390 204 Kč),
- z Grantového fondu Města Benešov na neuhrazené částky klientů (98 964 Kč),
- z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (53 868 Kč),
- od agentury Impuls Třebíč – projekt „s potřebnou rekvalifikací na trh práce“ (19 907 Kč).

Doplňková činnost

DS Benešov, poskytovatel sociálních služeb, má ve své zřizovací listině schválenou vedle hlavní činnosti ještě doplňkovou činnost, kterou tvoří:

a) hostinská činnost,
b) výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

Náklady za rok 2015	**60 121,29 Kč**
Výnosy za rok 2015	**71 779,89 Kč**
Výsledek hospodaření za rok 2015	**11 658,60 Kč**

8. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ DOMOVA SENIORŮ BENEŠOV

V této části diplomové práce bude zpracována finanční analýza DS Benešov za období 2010-2015, se záměrem posouzení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti. K vypracování finanční analýzy bude využito horizontální a vertikální analýzy a dále dílčích poměrových ukazatelů z oblasti rentability, autarkie, aktivity, financování, likvidity a dalších ukazatelů typických pro neziskové organizace. Ke zpracování finanční analýzy jsou použity především informace z účetnictví, např. rozvah, výkazů zisků a ztrát (dále jen VZZ), výročních zpráv DS Benešov za jednotlivá období.

8.1 Horizontální analýza aktiv a pasiv

Graf č. 2 zobrazuje vývoj aktiv v předchozích šesti letech. U celkových aktiv je možné pozorovat, že v roce 2011 došlo k jejich zvýšení. Důsledkem je nárůst oběžných aktiv během sledovaného období o 6 860, 94 tis. Kč. Tento nárůst byl zapříčiněn výrazným navýšením krátkodobých pohledávek přibližně o 5 887 tis. Kč, a to z důvodu dofinancování mezd a odhadu finančních prostředků na pořízení nového topného zařízení. V následujícím roce došlo naopak k poklesu celkových aktiv z důvodu snížení hodnoty pohledávek celkem o 84,61 %. Následující sledované období udržují celková aktiva konstantní vývoj. Naproti tomu u stálých aktiv můžeme vidět konstantní vývoj ve všech sledovaných letech. V průměru se jejich hodnota pohybovala kolem 80 025 tis. Kč.

Graf 2: Vývoj podnikových aktiv v letech 2010-2015

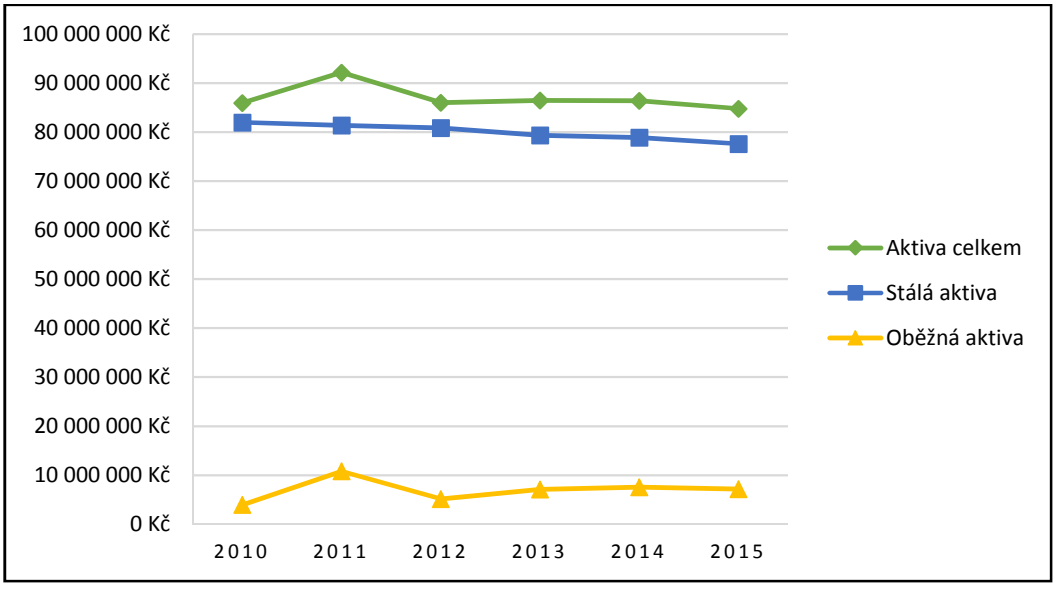

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

V rozvaze dochází k rovnosti aktiv a pasiv, proto lze očekávat podobný trend i u celkových pasiv jako v předchozí analýze celkových aktiv. Tuto skutečnost potvrzuje graf č. 3, který dále zobrazuje konstantní vývoj u vlastního kapitálu, ale i u cizích zdrojů. Pouze v roce 2011 došlo k mírnému nárůstu cizích zdrojů, což se projevilo i ve vývoji celkových pasiv. Tento stav byl způsoben zvýšením krátkodobých závazků v podobě přijatých záloh na transfery o 5 097 tis. Kč. Následující rok byly krátkodobé závazky o tuto zálohu sníženy a cizí zdroje se od tohoto roku pohybují v průměru kolem 4 102 tis. Kč.

Graf 3: Vývoj podnikových pasiv v letech 2010-2015

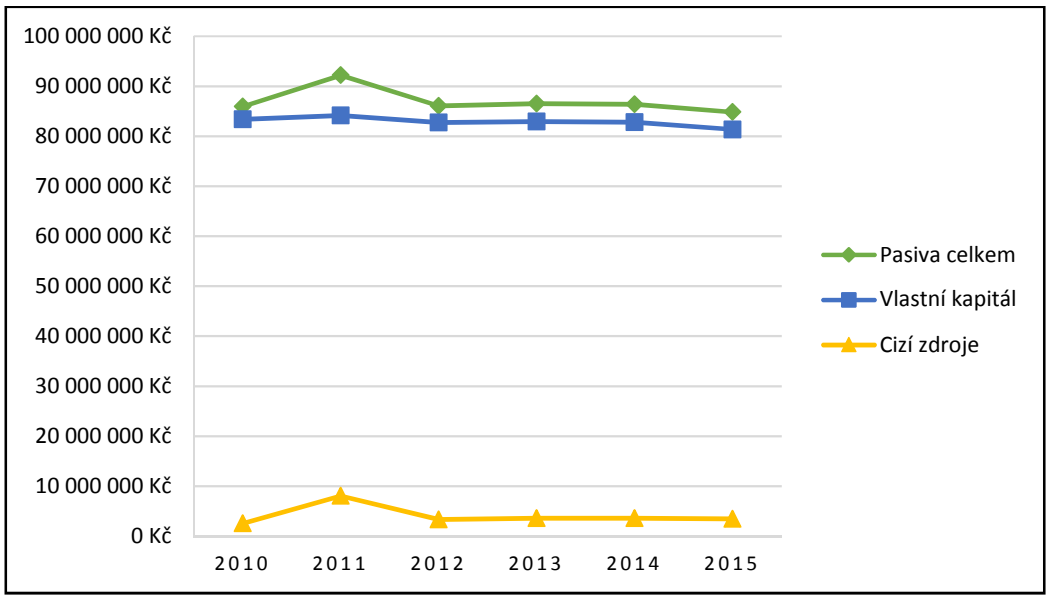

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.2 Vertikální analýza aktiv a pasiv

Z výsledů vertikální analýzy aktiv jasně vyplývá většinový podíl stálých aktiv na celkových aktivech. Největší podíl stálých aktiv nesou stavby a samostatné movité věci a soubory. Struktura oběžného majetku je od roku 2013 víceméně neměnná. Za zmínku stojí rok 2011, kdy došlo k navýšení podílu oběžných aktiv ze 4,59 % na 11,72 %. Příčinou byly již zmíněné dohadné účty aktivní, které navýšily hodnotu krátkodobých pohledávek (dofinancování mezd, odhad finančních prostředků na novou kotelnu). Stálá aktiva jsou tvořena pouze dlouhodobým majetkem. Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek organizace neeviduje.

Vertikální analýza pasiv jasně doplňuje a potvrzuje výsledky z horizontální analýzy. Vlastní zdroje se na celkových pasivech podílejí z 95%. V roce 2011

je však vidět menší nárůst podílu cizího a pokles vlastního kapitálu. Cizí zdroje se zvýšily o 5,78 % a změna struktury kapitálu byla způsobena navýšením krátkodobých závazků z důvodu přijatých záloh na transfery.

8.3 Horizontální analýza VZZ

Z následujícího grafu vyplývá, že celkové náklady a celkové výnosy vykazovaly ve sledovaných letech obdobný vývoj, resp. rostoucí trend. Výjimkou byl rok 2012, kdy celkové náklady převýšily celkové výnosy z důvodu poklesu výnosů z prodeje služeb a navýšení nákladů v oblasti spotřeby energie, mzdových nákladů či odpisů z dlouhodobého majetku. V tomto roce výsledek hospodaření před zdaněním dosáhl záporných hodnot. Pro DS Benešov byl rok 2012 velmi náročný, jelikož byly realizovány plánované větší opravy jako např. oprava části střechy, výtahů a odpadního systému. Následně byla provedena modernizace vybavení kuchyně, optimalizace otopné soustavy a stavební úpravy pro vznik nového kulturního a společenského centra. Hodnota oprav a údržby domova se oproti minulému roku zvýšila o 43 %. Celková částka těchto oprav činila 479,11 tis. Kč, což představuje podíl na celkových nákladech 1,85 %. V ostatních sledovaných letech dosáhl výsledek hospodaření kladných hodnot.

Graf 4: Vývoj nákladů, výnosů a výsledku hospodaření v letech 2010-2015

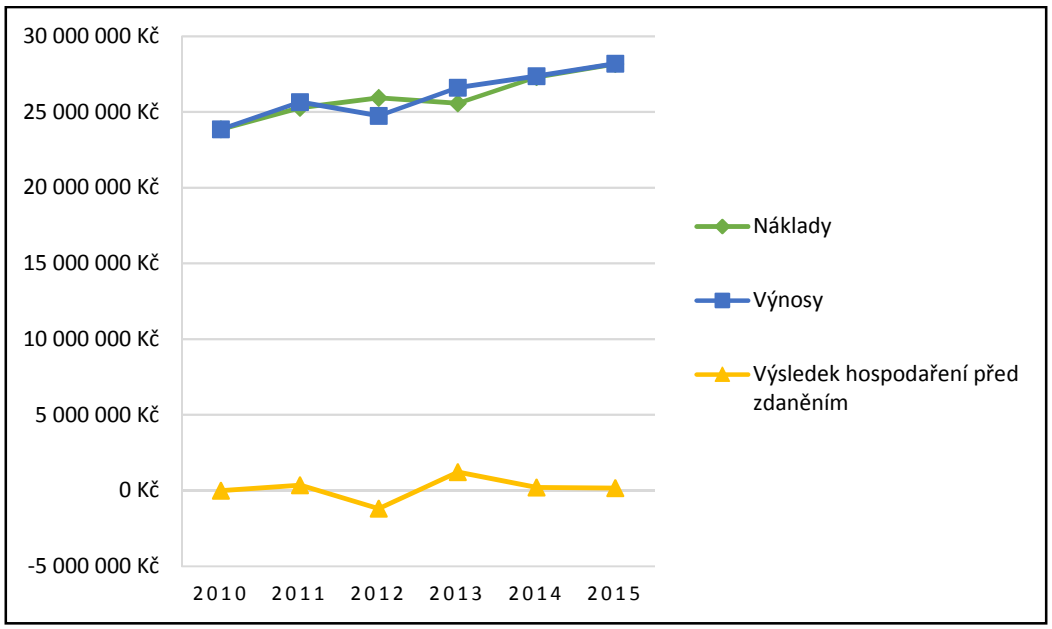

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.4 Vertikální analýza VZZ

Vertikální analýza VZZ ukazuje, že na struktuře celkových výnosů měly největší podíl výnosy z činnosti, z nichž tvoří v průměru 74 % tržby z prodeje služeb. Největší podíl byl v roce 2014, když tržby z prodeje služeb činily cca 77 %. Důvodem bylo zvýšení tržeb za poskytnutou péči od zdravotní pojišťovny o 79,71 %. Další významný podíl na celkových výnosech mají příspěvky a dotace na provoz organizace, které se pohybují v průměru kolem 25 %.

Z nákladových položek mají největší podíl na celkové částce mzdové náklady, spotřeba materiálu, spotřeba energie a zákonné sociální pojištění. DS Benešov využil prostředků především na platy kvalifikovaných zaměstnanců, přestavbu či průběžnou renovaci ubytovacích jednotek klientů, stejně jako společných prostorů domova. Každý rok vznikají náklady na plánované či nahodilé opravy a obnovu bytů či společných prostorů domova.

8.5 Poměrové ukazatele

8.5.1 Ukazatele rentability

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

DS Benešov začal provozovat doplňkovou činnost až od roku 2012, kdy se jednalo pouze o formu hostinské činnosti. Nyní má ve své zřizovací listině schválenou nejen hostinskou činnost, ale i výrobu, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Výsledky rentability jsou ve všech sledovaných letech kladné, což dokazuje velmi dobré hospodaření v oblasti doplňkové činnosti. Z tabulky č. 3 je patrné, že ve sledovaném období dochází k velkým změnám v rentabilitě doplňkové činnosti. V roce 2014 začal DS Benešov vedle hostinské činnosti realizovat i činnost obchodní, a to se projevilo na výsledných hodnotách rentability. Náklady sice vzrostly, ale zároveň se začaly zvyšovat i výnosy. Především se jedná o náklady na spotřebu materiálu a prodané zboží.

Tabulka 3: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospodářský výsledek z DČ (v tis. Kč)	0	0	2 866,49	15 057,92	7,32	11 658,60
Náklady z DČ (v tis. Kč)	0	0	29 473,77	28 643,58	22,02	60 121,29
Rentabilita nákladů z DČ (v %)	**0**	**0**	**9,73**	**52,57**	**33,24**	**19,39**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Variátor celkových nákladů (hlavní činnost)

Variátor nákladů, který zachycuje dynamiku mezi vývoji celkových nákladů a dynamikou vývoje celkových výnosů, se pohybuje okolo své optimální hodnoty, která je rovna 1. V období 2009/2010 dynamický vývoj nákladů odpovídal dynamickému vývoji výnosů. Další hodnota variátoru mírně klesla pod optimální hodnotu, což bylo zapříčiněno velkým nárůstem výnosů. V tomto případě by bylo možné rozšířit svou činnost nebo snížit nároky na dotace. Nejvýraznější pokles je zaznamenán v období 2011/2012, kdy variátor dosáhl záporné hodnoty, zde je viditelný vliv snížení výnosů z hlavní činnosti. Důsledkem je oproti minulému období nižší čerpání fondů a nižší výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů. V roce 2012 proběhla i řada projektů, jejichž cílem bylo provést plánované větší opravy. V tomto období DS Benešov také vykazoval zhoršený výsledek hospodaření. Naopak ve zkoumaném období 2013/2014 je hodnota značně vyšší než jedna. Výsledek je způsobem vyšším nárůstem nákladů oproti výnosům. Tato situace je typická pro inflační ekonomiku, kdy ceny produktů nerostou společně s náklady na ně. DS Benešov v roce 2014 uskutečnil vysokou investici do rekonstrukce plynové kotelny. V posledním období se dynamický vývoj nákladů a výnosů opět stabilizoval na optimální hranici.

Tabulka 4: Variátor celkových nákladů hlavní činnosti v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Náklady z HČ (v tis. Kč)	23 867,04	25 291,86	25 940,56	25 575,03	27 314,04	28 177,19
Výnosy z HČ (v tis. Kč)	23 867,04	25 659,34	24 759,36	26 615,46	27 366,62	28 203,58
Variátor celkových nákladů	**1,00**	**0,79**	**-0,73**	**-0,19**	**2,41**	**1,03**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Variátor celkových nákladů (doplňková činnost)

Variátor celkových nákladů lze vypočítat i pro doplňkovou činnost. V prvním sledovaném období 2012/2013 vykazuje variátor zápornou hodnotu, jelikož došlo k velkému nárůstu výnosů z prodeje služeb. V následujícím období došlo k vyrovnání vývoje nákladů a výnosů v organizaci na optimální hodnotu.

Tabulka 5: Variátor celkových nákladů doplňkové činnosti v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Náklady z DČ (v tis. Kč)	0	0	29 473,77	28 643,58	22,02	60 121,29
Výnosy z DČ (v tis. Kč)	0	0	32 340,26	43 701,50	29,34	71 779,89
Variátor celkových nákladů	**0**	**0**	**0**	**-0,08**	**1,00**	**1,12**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.5.2 Ukazatele likvidity

Okamžitá likvidita

Přestože hodnoty okamžité likvidity přesahují doporučené hodnoty typické pro ziskový sektor (0,2 - 0,5), nemusí se jednat o výrazné nevyužívání krátkodobých finančních prostředků. S ohledem na skutečnost, že u neziskových a příspěvkových organizací bývají koncem roku tyto hodnoty vyšší než u firem v soukromém ziskovém sektoru (Kraftová, 2002). U DS Benešov můžeme vidět, že pouze v roce 2011 se okamžitá likvidita přibližuje doporučené hodnotě. V ostatních sledovaných letech se vypočítané hodnoty pohybují mimo doporučenou hranici. Od roku 2013 má likvidita rostoucí tendenci. I přesto, že jsou výsledky okamžité likvidity poměrné vysoké, DS Benešov disponuje s dostatečným množství finančních prostředků ke krytí svých závazků.

Tabulka 6: Okamžitá likvidita v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Peníze a jejich ekvivaletny (v tis. Kč)	2 897,00	3 879,78	3 850,76	5 970,26	6 005,44	6 021,92
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	2 550,00	8 064,79	3 328,57	3 547,55	3 477,00	3 460,08
Okamžitá likvidita	**1,14**	**0,48**	**1,16**	**1,68**	**1,73**	**1,74**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Pohotová likvidita

Pohotová likvidita vyjadřuje vyrovnanost krátkodobých závazků a krátkodobých pohledávek. Optimální hodnota by se měla pohybovat v rozmezí 1 – 1,5. I zde můžeme vidět podobný vývoj jako u likvidity okamžité. Nejmenší snížení nastalo v roce 2011, a to díky nižšímu materiálu na skladě. Z výsledků vyplývá, že organizace se nenachází v nebezpečí nesolventnosti ani neefektivního vázání prostředků.

Tabulka 7: Pohotová likvidita v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Peníze a jejich ekvivalenty (v tis. Kč)	2 897,00	3 879,78	3 850,76	5 970,26	6 005,44	6 021,92
Pohledávky (v tis. Kč)	730,00	6 617,08	1 018,68	945,50	1 291,93	858,09
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	2 550,00	8 064,79	3 328,57	3 547,55	3 477,00	3 460,08
Pohotová likvidita	**1,42**	**1,30**	**1,46**	**1,95**	**2,10**	**1,99**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Pracovní kapitál

Kladná hodnota pracovního kapitálu ve všech sledovaných letech značí, že i po odečtení všech krátkodobých závazků má k DS Benešov dispozici ještě volné prostředky na případné další výdaje spojené s chodem Domova. Z výsledků vyplývá, že pracovní kapitál dosahuje až příliš vysokých hodnot, které by mohly znamenat neefektivní a příliš opatrné hospodaření. Z údajů v tabulce č. 8 lze usoudit, že v období 2010–2012 mají oběžná aktiva i krátkodobé závazky kolísaný charakter. V posledních třech letech sledovaného období jsou hodnoty víceméně shodné.

Tabulka 8: Pracovní kapitál v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Oběžná aktiva (v tis. Kč)	3 947,00	10 807,94	5 166,84	7 121,11	7 536,14	7 192,89
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	2 550,00	8 064,79	3 328,57	3 547,55	3 477,00	3 460,08
Pracovní kapitál	**1 397,00**	**2 743,15**	**1 838,27**	**3 573,56**	**4 059,14**	**3 732,81**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.5.3 Ukazatele autarkie

Autarkie hlavní činnosti

Autarkie zkoumá soběstačnost organizace a výsledek je vyjádřen v %. Z výsledků vyplývá, že DS Benešov, poskytovatel sociálních služeb, se jeví jako soběstačná organizace ve všech sledovaných letech. Výnosy z hlavní činnosti jsou v rovnováze s náklady na hlavní činnost, proto není potřeba měnit výši dotací, které poskytuje zřizovatel a MPSV ČR. Současně by měly ceny za poskytované služby zůstat zachovány ve stávající výši. Pouze v roce 2012 došlo k situaci, kdy náklady převýšily výnosy, a to o 1 210,67 tis. Kč. Jak již bylo zmíněno, v tomto roce došlo k řadě projektů, které byly pro DS Benešov velmi finančně náročné. Výsledek se tak odrazil i ve výsledku autarkie hlavní činnosti. V následujících letech bylo opět dosaženo optimálních hodnot.

Tabulka 9: Autarkie hlavní činnosti v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výnosy z HČ (v tis. Kč)	23 867,04	25 659,34	24 759,36	26 615,46	27 366,62	28 203,58
Náklady z HČ (v tis. Kč)	23 867,04	25 291,86	25 940,56	25 575,03	27 314,04	28 177,19
Autarkie hlavní činnosti (v %)	**100,00**	**101,45**	**95,45**	**104,07**	**100,19**	**100,09**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Autarkie doplňkové činnosti

Pro porovnání byl vypočítán ukazatel autarkie i pro doplňkovou činnost. V tabulce č. 10 můžeme vidět, že doplňková činnost dosahuje značně vyšších hodnot

oproti hlavní činnosti DS Benešov. Tyto volné prostředky mohou být využity i na hospodaření hlavní činnosti.

Tabulka 10: Autarkie doplňkové činnosti v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výnosy z DČ (v tis. Kč)	0	0	32 340,26	43 701,50	29,34	71 779,89
Náklady z DČ (v tis. Kč)	0	0	29 473,77	28 643,58	22,02	60 121,29
Autarkie doplňkové činnosti (v %)	**0**	**0**	**109,73**	**152,57**	**133,24**	**119,39**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.5.4 Ukazatele aktiv

Obrat kapitálu

Celkové výnosy zahrnují výnosy z hlavní i doplňkové činnosti. V prvních dvou letech je ukazatel nižší. V těchto letech DS Benešov provozuje pouze hlavní činnost, poskytování sociálních služeb. Z tabulky č. 11 vyplývá, že obrat kapitálu s přibývajícími lety pozvolna roste. Největší nárůst vykazuje rok 2015, kdy došlo ke značnému zvýšení výnosů z doplňkové činnosti. Zde můžeme vidět, že celkové výnosy převyšují celková pasiva. Obrat kapitálu je dostatečně vysoký a vložené prostředky se vrací ve výnosech.

Tabulka 11: Obrat kapitálu v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkové výnosy (v tis. Kč)	23 867,04	25 659,34	57 099,62	70 316,96	27 395,96	99 983,47
Pasiva celkem (v tis. Kč)	85 944,00	92 188,93	86 043,30	86 514,51	86 413,55	84 816,67
Obrat kapitálu	**0,28**	**0,28**	**0,66**	**0,81**	**0,32**	**1,18**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

Míra vázanosti fixních aktiv nám říká, nakolik jsou fixní aktiva vázána na jednotce výnosů. Ukazatel je vyjádřen v zůstatkových cenách z důvodů zahrnutí vlivu odpisů

a hodnocen podle náročnosti daného odvětví činnosti na dlouhodobý majetek. Pro DS Benešov tvoří fixní aktiva největší objem na celkových aktivech. Výsledek ukazatele není stejně jako u obratu kapitálu po celé období konstantní. V roce 2010 ukazatel vykazoval hodnotu 3,44 tzn. na 1 Kč výnosů je vázáno 3,44 Kč vložených do dlouhodobého majetku. V roce 2011 hodnota ukazatele mírně klesla na 3,17 Kč. Ukazatel vykazuje vyšší hodnoty, které vypovídají o větší vázanosti fixních aktiv na výnosech. Organizace byla v tomto sledovaném období náročnější na hodnotu fixních aktiv, které jsou vysoké především kvůli stavbám, které DS Benešov vlastní. V následujících letech hodnota ukazatele klesá a tím i vázanost fixních aktiv na výnosech. Míra vázanosti fixních aktiv v roce 2014 opět vzrostla. Tento nárůst byl zapříčiněn poklesem celkových výnosů. V tomto roce došlo ke snížení především výnosů z doplňkové činnosti organizace. V roce 2015 naopak ukazatel klesl pod hodnotu 1, což značí, že celkové výnosy převýšily hodnotu fixních aktiv v zůstatkových cenách.

Tabulka 12: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fixní aktiva (v tis. Kč)	81 997,00	81 380,99	80 876,45	79 393,41	78 877,41	77 623,78
Celkové výnosy (v tis. Kč)	23 867,04	25 659,34	57 099,62	70 316,96	27 395,96	99 983,47
Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech	**3,44**	**3,17**	**1,42**	**1,13**	**2,88**	**0,78**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Doba obratu pohledávek

Na základě údajů v tabulce č. 13 můžeme říci, že doba obratu pohledávek v letech 2012, 2013 a 2015 je poměrné nízká v rámci obecné roviny splatnosti 14 dní. V letech 2010 a 2014 sice přesáhla hodnota ukazatele 11 dní, ale i tak se jednalo o velmi dobrý stav. Pouze rok 2011 vykazuje dobu obratu pohledávek 93 dní, což bylo zapříčiněno vyšší hodnotou průměrných pohledávek (dofinancování mezd, odhad finančních prostředků na nové topné zařízení). Z výkazů DS Benešov vyplývá, že v tomto roce došlo k navýšení položky dohadné účty aktivní v hodnotě 5 961,33 tis. Kč. Celkově ukazatel vykazuje pozitivní hodnoty z důvodu rychlé splatnosti pohledávek a zároveň absence dlouhodobých pohledávek v organizaci.

Tabulka 13: Doba obratu pohledávek v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Průměrné pohledávky (v tis. Kč)	730,00	6 617,08	1 018,68	945,50	1 291,93	858,09
Celkové výnosy (v tis. Kč)	23 867,04	25 659,34	57 099,62	70 316,96	27 395,96	99 983,47
Doba obratu pohledávek	**11,01**	**92,84**	**6,42**	**4,84**	**16,98**	**3,09**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.5.5 Ukazatele financování

Míra finanční nezávislosti

V okamžiku, kdy hodnoty nedosahují 50%, je nutné jim věnovat zvýšenou pozornost. Jsou-li hodnoty nižší než 30 %, lze hovořit o nestabilitě organizace. U příspěvkových organizací může ukazatel dosahovat vysokých hodnot, a to až nad 70 % (Kraftová, 2002). Ve sledovaných letech docházelo k mírnému kolísání, ale velmi nepatrně. Nejnižší míru finanční nezávislosti vykazuje rok 2011, kdy došlo k výraznému navýšení celkových pasiv, které způsobil nárůst cizích zdrojů v podobě krátkodobých závazků. Tyto krátkodobé závazky se významně zvýšily z důvodu přijetí záloh na transfery v hodnotě 5 097 tis. Kč. Celkové hodnoty ukazatele jsou pozitivní, což vypovídá o tom, že je organizace finančně nezávislá.

Tabulka 14: Míra finanční nezávislosti v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál (v tis. Kč)	83 394,00	84 124,14	82 714,73	82 939,97	82 791,54	81 346,59
Pasiva celkem (v tis. Kč)	85 944,00	92 188,93	86 043,30	86 514,51	86 413,55	84 816,67
Míra finanční nezávislosti (v %)	**97,03**	**91,25**	**96,13**	**95,87**	**95,81**	**95,91**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Míra věřitelského rizika

Vysoké hodnoty ukazatele značí o vysoké zadluženosti organizace (Horová, 2011). V následující tabulce můžeme vidět, že kapitál je tvořen především

vlastními zdroji a cizí zdroje se podílejí jen malou mírou. V prvním třech letech sledovaného období má míra věřitelského rizika kolísavý charakter. V roce 2011 hodnota ukazatele stoupla na 8,75 %. Důvodem byl významný nárůst cizího kapitálu v oblasti krátkodobých závazků, jelikož došlo k přijetí záloh na transfery. Následující sledované období se hodnota ukazatele ustálila a cizí kapitál představuje maximálně 4,2 %. Podobně jako u předchozího ukazatele můžeme říci, že se jedná o stabilní organizaci s nízkým věřitelským rizikem.

Tabulka 15: Míra věřitelského rizika v letech 2010-2015

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cizí kapitál (v tis. Kč)	2 550,00	8 064,79	3 328,57	3 574,55	3 622,00	3 470,08
Pasiva celkem (v tis. Kč)	85 944,00	92 188,93	86 043,30	86 514,51	86 413,55	84 816,67
Míra věřitelského rizika (v %)	**2,97**	**8,75**	**3,87**	**4,13**	**4,19**	**4,09**

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

8.5.6 Další ukazatele

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, finanční analýza je v neziskovém sektoru omezena a některé běžně používané ukazatele nelze vzít v úvahu z důvodu nedostatečné vypovídací schopnosti či jejich nemožné konstrukci. Proto je nezbytné vytvořit další ukazatele k porovnání dané organizace ve vztahu s konkurenčním prostředím.

Konkurenční subjekt v této podkapitole zastupuje Domov pro seniory Chodov (dále jen DS Chodov) působící jako příspěvková organizace zřizovaná Hlavním městem Praha, jejímž hlavním účelem a předmětem činnosti je poskytování pobytových sociálních služeb dle Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Domov má k dispozici celkem 260 míst a zaměstnává 150 pracovníků podílející se na chodu domova. Jako doplňkovou činnost provozuje pronájem nebytových prostorů (DS Chodov, 2015).

Náklad na službu a její zajištění

Dle Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je stanovena maximální výše ubytování na 210 Kč za den a 170 Kč na celodenní stravu včetně provozních nákladů související

s poskytnutím ubytování a přípravou stravy. Domovy uvádějí cenu za den pobytu, která se odvíjí od typu ubytování. Denní sazby jsou následně vynásobeny počtem dní v měsíci případně koeficientem 30,42. K této ceně jsou připočítány náklady na stravu a vznikne celková částka za měsíc. Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. v platném znění, § 73. odst. 3 stanovuje, že po úhradě nákladů na stravování a ubytování musí klientovi zůstat alespoň 15 % z jeho příjmu jako tzv. kapesné. Tabulka č. 16 zobrazuje denní sazby za ubytování a stravu v DS Benešov. Dle Směrnice č. 1/2007 jsou denní sazby vynásobeny koeficientem 30,42, což představuje měsíční celoroční průměr roku. Denní sazby se odlišují dle typu pokoje a druhu stravy (DS Benešov, 2017).

Tabulka 16: Náklady na poskytované služby DS Benešov

Domov seniorů Benešov		
	Ubytování na den (v Kč)	**Celkem za 30,42 dní**
Pokoj jednolůžkový	200	6 084 Kč
Pokoj dvoulůžkový	160	4 867 Kč
Vícelůžkový pokoj	110	3 346 Kč
	Strava na den (v Kč)	**Celkem za 30,42 dní**
Normální	154	4 685 Kč
Diabetická	160	4 867 Kč

Zdroj: Převzato ze *Směrnice č. 1/2017*, (DS Benešov, 2017).

DS Chodov stanovuje denní sazby za ubytování a stravu také dle typu ubytování a druhu stravy. V porovnání s DS Benešov jsou uvedené sazby vyšší především za ubytování. Rozdíl se nachází i ve způsobu stanovení celkových nákladů za ubytování a stravu, kdy DS Chodov násobí denní sazby počtem dní (31) místo koeficientu 30,42. Cena za pobyt a stravu se tak pohybuje v rozmezí od 10 696 Kč do 11 470 Kč za měsíc (DS Chodov, 2016).

Tabulka 17: Náklady na poskytované služby DS Chodov

Domov pro seniory Chodov		
	Ubytování na den (v Kč)	**Celkem za 31 dní**
Pokoj jednolůžkový	210	6 510 Kč
Pokoj dvoulůžkový	200	6 200 Kč
Vícelůžkový pokoj	190	5 890 Kč
	Strava na den (v Kč)	**Celkem za 31 dní**
Normální	155	4 805 Kč
Diabetická	160	4 960 Kč

Zdroj: Převzato z webových stránek Domov pro seniory Chodov. *Ceník za ubytování a stravu*, (DS Chodov, 2016).

Následující tabulka zachycuje hlavní zdroje financování sociálních služeb DS Benešov. V prvním řádku jsou uvedeny výnosy z prodeje služeb skládající se z více složek, které zahrnují úhrady za ubytování a stravu, příspěvky na péči, úhrady za zdravotnické výkony a ostatní výnosy z prodeje služeb. Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách § 120 odstavce 6 a § 73 odstavce 4 se při pobytových službách stanoví úhrada za péči ve výši přiznaného příspěvku. Na základě této skutečnosti náleží příspěvek na péči, který je klientovi přiznán, podle zákona zařízení (DS Benešov, 2017). Dalším významným zdrojem je příspěvek na provoz od zřizovatele, kterým je v tomto případě Středočeský kraj a dotace poskytované MPSV ČR. Jak můžeme vidět, vývoj příspěvku od zřizovatele ve sledovaném období značně kolísá a přijaté dotace od MPSV se pomalu snižují. Mezi lety 2008-2013 poklesl příspěvek státu na provoz DS Benešov téměř o 5 mil. Kč. Proto v roce 2014 byly uskutečněny určité kroky především ze strany MPSV ČR a zřizovatele na stabilizaci dotací a zastavení poklesu z minulých let. Kraj musel alespoň větší část poklesu dorovnat. Rok 2015 byl pro DS Benešov rokem určité stability, kdy došlo ke zvýšení finančních prostředků jdoucí ze státního rozpočtu přes kraje do sociálních služeb. Podle Maršíkové (2014) je systém dotací stále stejný, dlouhodobě neudržitelný, netransparentní, neefektivní a s nerovným přístupem k jednotlivým poskytovatelům. Avšak nová Novelizace zákona č. 108/2006, o sociálních službách, by měla stanovit vhodné nástroje, způsoby a procedury ve financování sociálních služeb s vazbou na novinky v českém i evropském trhu práce.

Účinnost Novelizace by se měla projevit v letošním roce. Mezi hlavní změny patří například:

- ukotvení minimální částky alokace na dotace na sociální služby,
- sjednocení termínu v rámci dotačních řízení vyhlašovaných jednotlivými kraji,
- ukotvení povinnosti kraje poskytnout účelovou dotaci poskytovali sociální služby a další (Novela zákona o sociálních službách, MPSV ČR).

Tabulka 18: Hlavní zdroje financování sociálních služeb DS Benešov v tis. Kč

Název	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výnosy z prodeje služeb	17 440,00	18 981,20	18 690,30	19 097,94	21 203,22	20 536,00
Příspěvek na provoz od zřizovatele	673,70	1 204,37	973,20	2 537,48	530,04	2 843,00
Dotace od MPSV	5 348,00	5 050,00	4 214,00	4 663,00	4 787,80	4 312,00

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Míra pokrytí dané služby

Ze statistické ročenky ČR vyplývá, že ve Středočeské kraji je celkem 71 zařízení poskytujících sociální službu – Domov pro seniory. V okresu Benešov je registrováno celkem šest Domovů pro seniory poskytující pobytovou sociální službu. Z dat uvedených v tabulce č. 19 vyplývá, že využití nabízených míst k ubytování seniorů se pohybuje v průměru kolem 97%. V DS Benešov je využití kapacity v průměru 96%.

Tabulka 19: Míra pokrytí služby ve Středočeském kraji

Rok	Počet zařízení	Počet míst	Obyvatelé	Využití míst (v %)
2010	63	4 998	4 770	95,44
2011	63	4 982	4 807	96,49
2012	65	4 777	4 617	96,65
2013	68	5 108	4 901	95,95
2014	69	5 039	4 866	96,57
2015	71	5 113	4 943	96,68

Zdroj: Převzato z ČSÚ, *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení 2014, 2015*; *Síť vybraných zařízení sociální péče 2010, 2011, 2012, 2013*.

V Hlavním městě Praha bylo k 31. 12. 2015 celkem 24 zařízení. V současné době registr poskytovatelů sociálních služeb uvádí celkem 31 Domovů pro seniory, poskytovatelů sociálních služeb. Tato zařízení se nachází na území Hlavního města Prahy, ale i na území jiných krajů ČR. I zde se využití míst k ubytování seniorů pohybuje v průměru kolem 97%.

Tabulka 20: Míra pokrytí služby v Hlavním městě Praha

Rok	Počet zařízení	Počet míst	Obyvatelé	Využití míst (v %)
2010	25	2 531	2 340	92,45
2011	25	2 420	2 353	97,23
2012	24	2 393	2 295	95,90
2013	25	2 439	2 349	96,31
2014	25	2 192	2 097	95,67
2015	24	2 429	2 351	96,79

Zdroj: Převzato z ČSÚ, *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení 2014, 2015; Síť vybraných zařízení sociální péče 2010, 2011, 2012, 2013*.

Kvalitativní kritérium služby a její standardy

MPSV ČR od roku 2002 doporučovalo standardy kvality sociálních služeb, které se následně staly právním předpisem závazným od 1. 1. 2007. *„Znění kritérií Standardů je obsahem přílohy č. 2 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., prováděcího předpisu k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění.“* (Standardy kvality sociálních služeb, MPSV ČR, 2017)

Kvalita sociálních služeb je definována jako *„soubor standardů složených z měřitelných kritérií“* uvedených ve vyhlášce MPSV č. 505/2006 Sb., v platném znění. Jednotlivé standardy kvality sociálních služeb je možné najít na internetových stránkách MPSV ČR. Standardy se zabývají kvalitativní povahou poskytovaných služeb, například se jedná o zabezpečení podmínek ve službách, povaha vztahu mezi uživateli a pracovníky, ochrana práva a důstojnost uživatelů apod. Kontrola úrovně poskytovaných sociálních služeb, nazývána podle zákona inspekce, je prováděna krajskými úřady a MPSV ČR (MPSV ČR, 2008).

V roce 2015 DS Benešov proběhlo několik kontrol, ať už ze strany inspektorátu práce, krajské hygieny či finančního úřadu. V tomto roce také proběhl vlastní povinný audit, který je zaměřen na způsob hospodaření a na správné využití státní dotace.

U všech zmíněných kontrol nebyly zjištěny žádné nedostatky a přijaté dotace byly využity na stanovené účely v rámci stanovených podmínek.

8.6 Shrnutí výsledků finanční analýzy

Tato kapitola bude zaměřena na jednotlivé ukazatele finanční analýzy a vyhodnocení dosažených hodnot.

Horizontální analýza ukázala konstantní vývoj majetku Domova. U celkových výnosů a nákladů je vykazován rostoucí trend. Negativní výsledek hospodaření byl dosažen pouze v roce 2012, kdy celkové náklady převýšily celkové výnosy z důvodu velkých oprav, rekonstrukce a také poklesu výnosů z prodeje služeb. V následujících letech je výsledek hospodaření kladný.

Vertikální analýza ukázala, že majetek domova je tvořen z více jak 90% stálými aktivy. Zdrojem krytí těchto aktiv je vlastní kapitál, který představuje většinu pasiv DS Benešov. Na celkových výnosech se nejvíce podílejí výnosy z prodeje služeb. U celkových nákladů je největší podíl tvořen mzdovými náklady a spotřebou materiálu a energie.

Oblast rentability byla zaměřena především na doplňkovou činnost, protože tato činnost je realizována jako zisková. DS Benešov začal provozovat hostinskou činnost od roku 2012. O dva roky později vedle hostinské činnosti začal realizovat ještě činnost obchodní. Výsledné hodnoty rentability nákladů doplňkové činnosti mají kolísavý charakter. Přesto se jeví jako efektivní a je na místě doporučit organizaci, aby v ní nadále pokračovala. Variátor posuzoval vývoj nákladů a výnosů. Na začátku sledovaného období dosahoval nižší hodnoty, než je doporučována, ale dále v čase rostl i nad doporučenou hodnotu 1. V roce 2014 byla hodnota přes 1, což je typické pro inflační ekonomiku. Následující rok se variátor stabilizoval na optimální hranici.

V oblasti hodnocené likvidity bylo zjištěno, že DS Benešov má dostatek peněžních prostředků na úhradu svých závazků. U pohotové likvidity byly zjištěny mírně vyšší hodnoty, ale stále pozitivní. Pokud by v budoucnu došlo k jejich dalšímu zvýšení, znamenalo by to, že má organizace mnoho prostředků vázaných v penězích a pohledávkách, které by bylo možné zhodnocovat jiným způsobem. Výsledné hodnoty pracovního kapitálu jsou také velmi dobré a poukázaly na to, že je organizace dostatečně

likvidní a v případě, kdy uhradí všechny své závazky, jí stále zbyde dostatek prostředků na financování provozu.

Celková autarkie dopadla pro organizaci pozitivně. V roce 2013 mírně přesáhla doporučenou hodnotu, ale v dalších letech se stabilizovala na doporučenou hranici. Tím se prokázalo, že DS Benešov má vyrovnané hospodaření a je schopna pokrýt výdaje svými příjmy. Autarkie byla vypočítána i pro doplňkovou činnost, která se také pohybovala v kladných hodnotách.

DS Benešov vykazuje celkem dobré výsledky v oblasti aktivity. I když obrat kapitálu vykazoval na začátku období nižší hodnoty, přesto tyto výsledky prokázaly, že organizace hospodaří efektivně a vložené prostředky se vrací ve výnosech. Následující období má obrat kapitálu rostoucí trend. Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech poukázala na skutečnost, že činnost organizace byla na počátku období náročnější na hodnotu fixních aktiv z důvodu staveb, které DS Benešov vlastní. V dalších sledovaných letech hodnota ukazatele klesla a tím i vázanost fixních aktiv na výnosech. Doba obratu pohledávek vykazovala pozitivní hodnoty, což bylo způsobeno tím, že organizace má dostatečně rychlou splatnost pohledávek a nemá žádné dlouhodobé pohledávky.

V případě ukazatelů financování lze očekávat, že hodnoty budou velmi pozitivní, neboť příspěvkové organizace se odlišují tím, že mají velmi malou míru cizího kapitálu ve svých zdrojích. Míra finančního rizika prokázala, že je organizace finančně nezávislá a míra věřitelského rizika je velmi nízká. Tyto výsledky poukázaly na to, že se je DS Benešov jeví jako stabilní organizace.

Pro posouzení finanční situace organizace byly vybrány další tři ukazatele. V prvním případě se jednalo o výši měsíčního nájmu a stravného klientů. Pro porovnání byl zvolen Domov seniorů Chodov, jehož zřizovatelem je Hlavní město Praha. Z výsledků vyplývá, že sazby u DS Chodov jsou oproti sledované organizaci vyšší. Rozdílnost se nachází ve způsobu stanovení celkových nákladů za ubytování a stravu. Jedná se o důležitý ukazatel pro případné zájemce o tuto službu.

Hlavním zdrojem financování DS Benešov jsou výnosy z prodeje služeb, příspěvek od zřizovatele a dotace od MPSV ČR. Problematika financování sociálních služeb v ČR je neustále diskutovaným tématem a výši těchto zdrojů může organizace

velmi obtížně ovlivnit. Ve sledovaných letech mají výnosy z prodeje rostoucí trend, naopak příspěvky a dotace značně ve sledovaných letech kolísají.

Dalším ukazatelem byla míra využití domova a míry využití míst poskytovaných v kraji. Ve Středočeském kraji se míra využití poskytovaných míst pohybuje v průměru kolem 97%. Míra využití DS Benešov se orientuje kolem 96%. Ani v jednom ze sledovaných let nedosahuje ukazatel 100 %, a to z důvodu pohybu klientů (odchod do domácí péče, úmrtí, odchod do nemocniční péče). V Hlavním městě Praha míra využití míst dosahuje podobných hodnot jako v kraji Středočeském.

Posledním ukazatelem je kvalitativní kritérium a její standardy. Se změnou legislativy došlo k uzákonění pravidelných kontrol kvality a dodržování standardů. Poslední kontroly v DS Benešov proběhly v roce 2015, jejichž výsledky dopadly pozitivně a organizace využila přijaté dotace na stanovené účely v rámci stanovených podmínek. Proto nelze říci, že by nižší cena oproti DS Chodov, jakkoliv snižovala kvalitu poskytovaných služeb.

9. NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ DLOUHOBÉ UDRŽITELNOSTI

Pro příspěvkovou organizaci DS Benešov, poskytovatele sociálních služeb, je velmi důležité získávání peněžních prostředků pro fungování sociálních služeb. Jedná se o zdlouhavý a obtížný proces s řadou administrativních úkonů. Zdroje na financování zařízení se mohou každým rokem měnit a záleží na mnoha okolnostech, jak vysoké částky na hospodaření Domov obdrží. Domov se tak musí neustále snažit poskytovat kvalitní služby svým klientům a rozvíjet je.

DS Benešov využívá svých zdrojů k hospodaření efektivně a během sledovaných let vytvářel zisk. I když je minimální, je nutno zmínit, že DS Benešov není založen za účelem zisku, ale za účelem poskytnout pomoc starším a nemohoucím občanům. Z těchto důvodu je doporučeno nadále pokračovat ve své doplňkové činnosti, která v případě větší ztráty hlavní činnosti bude schopna tuto ztrátu pokrýt.

Zaměstnanci domova by se měli snažit o to, aby byl domov obsazen klienty téměř na 100 %, jelikož PnP se podílí hned po tržbách od klientů nejvíce na celkových zdrojích zařízení. DS Benešov již učinil určitá opatření ke snížení svých nákladů. K 1. 1. 2016 byla v DS Benešov zrušena Odlehčovací služba a tím došlo k navýšení kapacity Domova o dvě místa. Odlehčovací služba se projevila jako ztrátová a nenaplňovala představy ekonomického oddělení.

Dalším doporučením by mohlo být zvýšení provozního transferu a možné zvýšení uživatelských poplatků, avšak u veřejného sektoru to lze velmi těžko ovlivnit. Tyto sociální služby jsou určeny spíše nižším a středním vrstvám naší společnosti a otázkou je, zda by toto zvýšení poplatků dokázala organizace udržet a nepřišla tak o část produkce. Přičemž možnost navýšení uživatelského poplatku je omezena legislativou.

Ke snižování nákladů může dojít i při vypisování veřejných zakázek na nákup spotřebního materiálu či oprav, např. budov domova. Při veřejných zakázkách dochází k možnosti výběru dodavatele s nejnižší cenou, avšak je potřeba brát ohled na kvalitu nabízených služeb.

Další zdroje financování je složité ovlivnit, jedná se např. o příspěvek od zřizovatele, příjmy od zdravotních pojišťoven či dotace od MPSV, které záleží na výši

státního rozpočtu. Avšak organizace může zlepšit své příjmy od dárců, kteří přispívají ať už materiálně nebo peněžně a oslovovat i firmy a podnikatele z regionu.

Z uvedených výsledků finanční analýzy je patrné, že DS Benešov hospodaří efektivně, ovšem je potřeba sledovat dané ukazatele i do budoucna, jelikož některé z nich měly kolísavý charakter. V případě negativních hodnot by se mělo přistoupit k aktivnímu řešení konkrétních situací.

Následující návrhy jsou zaměřeny na sociální služby jako celek v souvislosti na aktuální demografické trendy vyznačující se stárnutím populace a zároveň nárůst výdajů na sociální služby zejména v oblasti dlouhodobé péče.

Systém financování sociálních služeb

Podle predikce vývoje počtu osob závislých na péči jiné osoby a počtu osoby, které využívají sociální služby, z demografického vývoje vyplývá, že veřejné výdaje na sociální služby ve střednědobém horizontu (v roce 2019) vzrostou na 44,59 mld. Kč (+ 26,3 % oproti roku 2015) a v dlouhodobém horizontu (v roce 2064) až na 353,0 mld. Kč (+ 899,9 % oproti roku 2015). Z pohledu počtu osob závislých na péči na jiné osoby lze předpokládat ve střednědobém horizontu zvýšení na 400 301 osob (+ 14,2 % oproti roku 2015), v dlouhodobém horizontu až na 1 194 064 (+240,7 % oproti roku 2015). Pokud by nedošlo k zavedení optimalizace systému financování sociálních služeb ve smyslu zajištění dodatečných zdrojů financování, může dojít k deficitu systému financování sociálních služeb až ve výši 93,4 mld. Kč (Deloitte ČR, 2015).

Následující část bude řešit dopady aplikace zahraničních zkušeností v oblasti zefektivnění financování sociální péče v ČR. Zpracovatel Deloitte Advisory, s.r.o. (2015) v rámci podkladové studie *„Alternativní způsoby a změny ve financování osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby“* pro Fond dalšího vzdělávání provedl simulaci dopadů níže uvedených opatření inspirované dobrou praxí v zahraničí:

Opatření č. 1 – změna struktury poskytování služeb (Průřezově)

Cílem tohoto opatření je podpora přesunu péče z institucí do domácího prostředí. Zpracovatel projektu uvádí modelovou situaci, kdy po dosažení cílového stavu 80% klientů čerpající služeb ostatní neregistrované péče, polovina zbylých 20% využívá pobytových a druhá polovina ambulantních registrovaných služeb. Čím významnější bude dominance klientů, kteří využívají služeb neregistrovaných poskytovatelů péče,

tím větších úspor bude dosaženo. V rámci plánované predikce stanovené struktury a 90% adaptaci v roce 2034, by úspory na veřejných výdajích měly dosáhnout v roce 2044 přes 288 mld. Kč. Pozitivním přínosem opatření by byly významné úspory potvrzené simulací, naopak by systém vyžadoval implementační náročnost.

Opatření č. 2 – sociální pojištění (Německo, Rakousko, Nizozemí)

Sociální pojištění představuje financování dlouhodobé péče z povinného pojištění odváděného z hrubé mzdy. V podmínkách ČR je dlouhodobá péče financována z více zdrojů a samostatný institut pojistného na dlouhodobou péči není dosud zaveden. Přínosem je okamžité a dlouhodobé zvýšení prostředků na péči, možnost realizace systémových opatření pro snížení nákladů dlouhodobé péče v budoucnosti (např. podpora prevence, implementace asistivních technologií apod.). Negativním dopadem je zvýšená zátěž zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ z důvodu odvodu nad rámec stávajícího sociálního pojištění a možnost rizika spojena s implementací v podobě iniciálních nákladů, politické průchodnosti, IT podpory apod.

Opatření č. 3. – dodatečné financování z rozpočtů obcí a/nebo krajů (Dánsko, Švédsko)

Podstatou opatření je větší zapojení financování krajů a obcí, které mají přehled o místní situaci a jejich nedostatcích. V podmínkách ČR není návrh doporučován z důvodu současného zatížení a lze jej realizovat pouze v případě navýšení krajských a obecních rozpočtů či restrukturalizací výdajů na sociální služby. S tímto návrhem je spojené i riziko zvyšování meziregionálních rozdílů, pokud by koordinace ze strany MPSV ČR byla nedostatečná. Pozitivním přínosem by bylo zvýšení prostředků na systémové projekty sociální péče uskutečňované na regionální úrovni.

Opatření č. 4 – stanovení maximální výše pobíraných sociálních dávek (Velká Británie)

Systém je uplatňován ve Velké Británii, kdy jsou stanoveny maximální limity všech sociálních dávek z veřejných rozpočtů na osobu. Zavedení tohoto opatření v ČR by zajistilo dlouhodobé úspory systému, avšak s opatřením se pojí i řada problémů. Aplikace opatření by vyžadovala náročnou implementaci v podobě politické průchodnosti, riziko nepřijatelnosti ze strany občanů, legislativních změn, organizačních

zajištění, IT podpory atd. Dále je systém náročný na administrativní náklady spojené se zavedením.

Opatření č. 5 – přímá výplata neformálním pečovatelům (Dánsko, Švédsko, Nizozemí, Německo, Rakousko)

Systém přímých plateb by fungoval na stejném principu jako v případě registrovaného poskytovatele. Přímé platby by tak nahradily kombinaci PnP a byly by vypláceny na základě kapitačního principu, což by vytvářelo tlak na efektivitu registrovaných i neregistrovaných poskytovatelů péče. Opatření by vyžadovalo důslednou kontrolu, aby byla dosažena vyšší efektivita hospodaření, a nikoliv nižší úroveň poskytované péče. Současně by dávky byly diferencované podle typu zařízení, lokality a velikosti. Výhodou opatření je lepší evidence neregistrovaných pečovatelů, stanovení jasné odpovědnosti dané osoby za péči o příjemce PnP a vyšší motivace neformálních pečovatelů.

Opatření č. 6 – diferenciace výše PnP dle osoby příjemce (Německo)

V ČR probíhá diferenciace PnP pouze na bázi posuzování stupně závislosti (1-4) a dále podle věku. Na výši PnP nemají v současné době vliv další faktory. Při zavedení opatření by výše příspěvku přesněji odpovídala reálným nárokům na péči o příjemce podpory (dítě, mentálně postižený, osoba v terminálním stádiu atd.). Systém vyžaduje testování příjmů a majetku a výši příspěvku lze přizpůsobit daným ekonomickým okolnostem. Přínosem opatření je zefektivnění využívání veřejných prostředků a zajištění dlouhodobých systémových úspor. Negativním dopadem by byla náročnost nastavení optimální výše PnP dle jednotlivých skupin, klasifikace příjemce dávek do jednotlivých skupin a zvýšení administrativní zátěže systému.

Opatření č. 7 – přechodový příspěvek (Německo)

Přechodový příspěvek znamená finanční podporu po dobu vyřizování žádosti o přiznání PnP. Příspěvek je zpětně vymahatelný v případě zamítnutí žádosti. Pokud dojde ke kladnému vyřízení žádosti, je příspěvek započítán proti nárokovanému PnP. Pomocí navrhovaného systému se žadatelé během vyřizování jejich žádost neocitnou v kritické ekonomické situaci. Nevýhodou tohoto opatření je zvýšení nároků na státní rozpočet z pohledu cashflow, neboť státní pokladna ztratí svůj časový polštář zahrnující

lhůtu na vyřízení žádosti o přiznání PnP. Dalším negativním dopadem je riziko zpětného vymáhání pobíraných přechodných příspěvků, na které nebyl prokázán nárok.

Opatření č. 8 – nefinanční podpora neformálních pečovatelů (Průřezově)

Cílem je zajistit informovanost, vzdělání a asistenci pro neformální pečovatele. V zahraničních podmínkách jsou již aplikovány mechanismy, které vyžadují jen malou implementační i finanční náročnost. Pozitivní efektem je zvýšení rozsahu a kvality péče poskytované v domácím prostředí a s tím spojené socio-ekonomické přínosy. Mezi jednotlivá opatření patří:

- Podpora mladých pečovatelů – založení fóra a diskuzní skupiny, organizace kulturních a sportovních akcí, festivalů atd.
- Podpora „neviditelných" pečovatelů – jedná se o situaci, kdy senioři pečují o manžela/manželku.
- Counselling – přidělení koordinátora, který se stará o pravidelný kontakt a pomáhá řešit otázky týkající se vykonávání péče.
- Podpora volnočasových aktivit – nepravidelná setkání, sportovní a kulturní události apod.
- Call centrum – pečovatelé se mohou obracet se svými žádostmi a otázkami na telefonickou asistenci, kde proškolení asistenci poradí, jak se zachovat v daných situacích nebo zda zavolat rychlou záchranou službu atd.

Na základě projektu *„Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR"* pro MPSV ČR jehož zpracovatelem je společnost Deloitte ČR (2015) byla provedena analýza, vyhodnocení a výběr nejvhodnější varianty optimálního systému financování, která by zajistila udržitelnost financování sociálních služeb v dlouhodobém horizontu a nedocházelo by k navyšování výdajů ze státního rozpočtu. V rámci provedených analýz predikce a systémů aplikovaných v zahraničí byly s cílem zajištění udržitelnosti systému financování sociálních služeb při zachování současného podílu výdajů státního rozpočtu na HDP vypracovány 3 varianty financování sociálních služeb:

Varianta 1: Pojištění na sociální služby

Pojištění by představovalo doplněk ke stávajícímu pojištění na sociální zabezpečení a zdravotnímu pojištění. Obdobný systém je uplatňován v Německu.

Pojištění bude účelově vázáno na financování dávek pro osoby v nepříznivé situaci a osoby sociálních služeb. Výše příspěvku by byla diferencována dle typu využívaných služeb (pobytové, ambulantní, terénní služby). Na základě predikce budoucího vývoje výdajů na sociální služby se doporučuje stanovit sazbu pojistného na úrovni 2 % hrubé mzdy. Do roku 2044 by sazba měla narůst na 3 % za účelem zajištění udržitelnosti systému financování.

Varianta 2: Povinné spoření na sociální služby

Podstata této varianty spočívá v tom, že občané budou spořit své prostředky na speciálním účelově vázaném účtu, který bude spravovat stát pověřenou organizací za podmínek stanovených zákonem. Zákonem by byla stanovená minimální výše spoření, stát by odměňoval spoření státní prémii (např. jednou ročně) a prostředky by byly zároveň zhodnoceny za základě úrokové míry nabízené danou finanční institucí. Občané by měli přehled o poskytovaných sociálních službách včetně jejich cen a sami by se mohli rozhodnout, které služby využijí.

Varianta 3: Kombinace pojištění a dobrovolného spoření

Kombinace těchto typů je podobná současnému druhému pilíři důchodového pojištění. V případě, že občan spoří, byla by jeho část prostředků, které odvádí z hrubé mzdy převedena na jeho účet nikoliv však na vrub státního spoření. Pojištění by sloužilo ke krytí výdajů na sociální služby jak u státních pojištěnců, tak i osob, které nemají dobrovolné spoření. Nevyužité prostředky by bylo možné dědit.

Členové expertního týmu nejprve navrhli a stanovili hodnotící kritéria (přiřazení vah na základě párového srovnání pomocí Saatyho matice), dále vyhodnotili navrhované varianty, a nakonec doporučili nejvhodnější varianty k implementaci. V přílohách č. 21-23 jsou uvedeny výhody a nevýhody jednotlivých variant financování sociálních služeb. Příloha č. 24 znázorňuje vyhodnocení všech variant na základě naplňování hodnotících kritérií.

Z výsledků vyplývá, že nejvhodnější je Varianta 1: Pojištění. Tento systém by okamžitě zajistil prostředky na financování bez potřeby přechodného období na změnu financování a bylo by možné jej aplikovat v rámci stávajících struktur a nebyla by nutná výrazná změna systému. Z hlediska střednědobého a dlouhodobého horizontu by zpracovatel tohoto projektu doporučoval doplnit pojistný systém i o dobrovolné

spoření, které by zajistilo generování dodatečných soukromých prostředků na sociální služby. Dne 9. 1. 2015 byl realizován workshop za účelem získání odborného pohledu zainteresovaných institucí na vizi budoucího stavu a budoucího systému financování. Workshopu se zúčastnili zástupci zpracovatele, tak i zástupci institucí vystupující v systému financování sociálních služeb (MPSV, MF, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb). Výsledkem byla konsenzuálně preferovaná Varianta 1: Pojištění.

V případě zavedení nového typu pojištění, které dosud nebylo v ČR aplikované, a tedy ani právně ukotvené, by byla vyžadována úprava institut v rámci samostatného právního předpisu na úrovni zákona (Zákon o pojištění na sociální služby). Nový zákon by vymezoval způsob výběru pojistného, stanovoval jeho výši a upravoval podmínky pro využití prostředků vybraného pojistného od soukromých i veřejných subjektů. Zároveň by definoval kompetence hlavních aktérů v pojistném systému včetně způsobu přechodu kompetencí, které jsou v současné době zajišťovány státem (Deloitte ČR, 2015).

Z hlediska nákladů a přínosů zavedení nového způsobu financování sociálních služeb byla zpracovatelem Deloitte ČR v rámci studie zpracována ekonomická analýza po období 2015-2023:

Kvantifikace přínosů

Přínosy pro státní rozpočet zahrnují výše pojistného vybrané od soukromých subjektů (zaměstnavatelé, zaměstnanci, OSVČ, dobrovolně přihlášené OBZP). Výdaje státního rozpočtu na financování sociálních služeb tvoří platby pojistného za státní pojištěnce. Celkový objem vybraného pojistného na sociální služby od soukromých subjektů by na základě predikce měl v roce 2020-2023 dosáhnout 156,8 mld. Kč.

Kvantifikace nákladů

Pokud výběr pojistného bude realizován zdravotními pojišťovnami, naskýtá se možnost využít stávající infrastrukturu a personální kapacity, která v současnosti zajišťuje výběr pojistného na zdravotní pojištění. Zpracovatel tohoto projektu nepředpokládá potřebu navyšovat počet zaměstnanců ani investice do IT infrastruktury, která by byla zapotřebí v případě zřízení nové instituce. Provozní náklady by dosahovaly výše 3 % na celkovém objemu vybraného pojistného. V období 2020-2023 by administrativní náklady dosáhly celkem 5,98 mld. Kč.

Přímé náklady pro instituce zainteresované v systému financování sociálních služeb jsou téměř nulové. Avšak diskutabilní je zde nepřímý dopad na příjmy státního rozpočtu po navýšení odvodů. Domácnosti budou reagovat dočasným snížením spotřeby a vyšší spořivosti, ale tato situace bude negativně ovlivňovat výši nepřímých daní plynoucí do státního rozpočtu.

Ekonomické zhodnocení

Cílem ekonomického vyhodnocení je porovnání přínosů a nákladů vyplývající ze zavedení systému pojištění na sociální služby. Při výpočtu čisté současné hodnoty využívá analýza diskontní sazbu ve výši 5,5 % doporučenou v návodu Evropské komise pro cost (benefit analýzu investičních projektů). Příloha č. 27 obsahuje shrnutí základních finančních ukazatelů. Z výsledků vyplývá, že systém pojištění je z hlediska státního rozpočtu ekonomicky výhodný a systém dosahuje vysoké rentability, kdy přínosy výrazně převyšují náklady. Investice by se měla navrátit v prvním roce zavedení nového systému.

Personální zabezpečení

Práce v sociálních a zdravotních službách je velice náročná jak na odbornou způsobilost, tak i na celoživotní vzdělávání. Podle predikce budoucího vývoje obyvatelstva bude seniorů nadále přibývat, a to povede k růstu potřeb služeb sociální péče, ale i k navýšení sociálních pracovníků. Jedním z problémů je vysoká fluktuace pracovníků. Průša s Víškem (2012) ve své publikaci uvádí následující opatření, která by vedla ke snížení fluktuace pracovníků:

- zajistit přiměřené odměňování sociálních pracovníků a ošetřovatelského personálu (platy by byly srovnatelné s platy obdobných kategorií pracovníků v nemocnici),
- zajistit pružnou pracovní dobu především ženám z důvodu skloubení jejich pracovních a rodinných povinností,
- udržení starších a zkušenějších spolupracovníků (snížení zátěže a vědomé úpravy pracovního dne) a zajistit rozvoj mladších spolupracovníků (vzdělávání).

Již nyní se v ČR projevuje v řadě služeb a míst nedostatek pracovníků v přímé péči, ošetřovatelek a ošetřovatelů. Stejně tak jako jiné hospodářsky vyspělejší země

se ČR setkává s problémem zajištění kvalitní a kvalifikované péče a také služeb pro osoby se sníženou soběstačností. Vzniklou situaci lze řešit nejen adekvátní odměnou v podobě lepších mzdových podmínek, ale důležité jsou i pracovní podmínky, benefity, určité formy společenského ocenění a zvýšení uznání a prestiže tohoto sektoru, zajištění lepších podmínek pro vzdělávání, profesního růst apod. (Revue pro sociální politiku a výzkum, 2017).

ČR se může inspirovat například od sousedního státu Rakouska, kde je podporována domácí péče a rozvoj potřeb neformálních pracovníků. Domácí služby jsou zde poskytovány hlavně neziskovými organizacemi (Charita, Hilfswerk, Diakonie, Červený kříž atd.). Stát hradí neformálním pečovatelům důchodové pojištění, popřípadě i zdravotní pojištění (Deloitte ČR, 2015). Zdravotnický deník (2017) uvádí, že v ČR je podle odhadů tisíce neformálních pečovatelů, a to převážně žen ve věku 40-65 let. Ženy často čelí problému, že mají nezaopatřené děti a zároveň se musí starat o rodiče nebo někoho jiného z rodiny. Sociální a zdravotní systém neformální péči příliš neoceňuje a zároveň schází podpora ze strany obce a komunity. Často se tak musí vzdát své práce i sociálního života a odkázáni jsou pouze na odměnu, kterou jim poskytne osoba závislá na příspěvku na péči (Zdravotnický deník, 2017). V ČR by zvýšení povědomí o situaci neformálních pečovatelů přineslo větší motivaci neformálních pečovatelů poskytovat péči svým blízkým. Legislativní ukotvení neformální péče v zákoně o sociálních službách by zároveň zlepšilo postavení neformálních pečovatelů (Deloitte ČR, 2015). V souvislosti s tímto problémem bylo spojeno i téma: pečovatelská dovolená, kterou by čerpala osoba starající se o rodinného příslušníka potřebující celodenní péči. Avšak návrh MPSV ČR neuspěl. S návrhem nesouhlasí především ministerstvo financí a zaměstnavatelé. Riziko implementace představuje ohrožení firem a výpadek více než dvou miliard ze státního rozpočtu (Pečuj doma.cz, 2017). Naopak přínosem tohoto návrhu by byla zvýšená motivace neformálních pečovatelů a také by byla řešena otázka vzniku nepříznivé situace, kdy je potřeba o blízkého pečovat pouze dočasně (Deloitte ČR., 2015).

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo posouzení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti na případu konkrétního subjektu v oblasti poskytování pečovatelské služby. Zvoleným subjektem byla příspěvková organizace Domov seniorů Benešov, poskytovatel sociálních služeb ve Středočeském kraji, pro období 2010-2015.

V první části diplomové práce jsou uvedeny teoretické poznatky pro pochopení činnosti a financování sociálních služeb. Součástí teoretické práce bylo objasnění sociálních služeb z hlediska právní normy a jejich poskytovatelů, nákladovosti sociálních služeb a možné způsoby jejich financování. Jelikož se jedná o veřejný sektor, který se liší od podnikatelského, bylo důležité charakterizovat sféru příspěvkových organizací a objasnit jejich finanční analýzu, která se od podnikatelské specificky liší.

Praktická část práce byla věnována nejprve statistickému přehledu sociálních služeb na území České republiky. Statistický přehled zobrazuje vývoj pobytových sociálních služeb a jejich kapacitu, pobytové sociální služby dle zřizovatele a vývoj dodací od roku 2007. Dále jsou zde zachyceny ekonomické údaje poskytovatelů služeb, změny výše příspěvku na péči a také personální zabezpečení v sociálních službách.

Dále se praktická část již zaměřila na představení samotného Domova seniorů Benešov, poskytovatele sociálních služeb, počínaje jeho posláním, charakteristikou hlavní činnosti, personálním zabezpečením a v neposlední řadě základními ekonomickými údaji za rok 2015.

Následující část již byla koncentrována na aplikaci dílčích ukazatelů finanční analýzy, které byly uvedeny v metodice diplomové práce a zvoleny na základě specifik příspěvkové organizace. Na úvod byla zhotovena vertikální a horizontální analýza aktiv, pasiv, nákladů a výnosů domova. Poté byla provedena analýza pomocí poměrových ukazatelů pro oblast rentability, likvidity, aktivity, autarkie a financování. Na závěr analýzy byly zvoleny další tři ukazatele pro porovnání v konkurenčním prostředí. Poslední částí této kapitoly bylo konečné zhodnocení výsledných hodnot ukazatelů.

Poslední kapitola praktické části obsahuje návrhy opatření pro zlepšení dlouhodobé udržitelnosti. Pozornost je věnována především sociálním službám jako celku, neboť u příspěvkových organizací financovaných zřizovatelem je velmi těžké zaměřit se na stránku příjmů. První opatření řeší problematiku systému financování

sociálních služeb. Na základě projektu za podpory MPSV ČR byla provedena analýza, vyhodnocení a výběr nejvhodnější varianty optimálního systému financování, která by zajistila udržitelnost financování sociálních služeb v dlouhodobém horizontu a nedocházelo by k navyšování výdajů ze státního rozpočtu. Na základě vyhodnocení a všech variant a konsensu zástupců organizací a zainteresovaných skupin byla k realizaci doporučena varianta Pojištění na sociální služby. Doporučený systém pojištění by okamžitě zajistil prostředky na financování bez potřeby přechodného období na změnu financování a zároveň by bylo možné jej aplikovat v rámci stávajících struktur a nebyla by nutná výrazná změna systému. Další opatření pro zlepšení dlouhodobé udržitelnosti se zabývá personálním zabezpečením v sociálních službách, kde dochází k velké fluktuaci zaměstnanců. V tomto případě by se dalo doporučit zajistit odpovídají platové ohodnocení obdobné kategorii pracovníků v nemocničních zařízeních, vhodné pracovní podmínky či podpora neformálních pracovníků sociálních služeb, kteří jsou často společensky i finančně nedoceňovány.

Z hlediska hospodaření můžeme Domov seniorů Benešov hodnotit jako efektivní. I z hlediska společenského užitku, který vyjadřuje míru toho, co tato služba společnosti přináší a co jí služba stojí je velice přínosný.

SUMMARY

The main objective of the thesis is the assessment of the long-term economic sustainability in the part of social services. The provider of social services Home of seniors Benešov has been chosen as the analyzed organization. The Home of seniors Benešov is a State-funded institution established by the Central Bohemian region.

The thesis is divided into two parts – the theoretical and the practical one. The first part deals with the definition of basic concepts in the field of social services, the cost and ways of financing of social services. Further attention is paid to the providers of social services and the financial analysis, which is different for the State-funded institution.

The practical part is focused on the analysis of the economy of the selected organization. In the first part, it is introduced a statistical overview of social services in the Czech Republic. After, the organization was introduced in terms of its main activities and the basic economic data. Subsequently, the financial analysis was made using selected ratio indicators. The ratio indicators represent the area of profitability, liquidity, activity, autarkie, and financing.

Based on the results the evaluation has been performed and proposed measures for ensuring long-term sustainability.

Key words: State-funded isntitution, financial analysis, Social services, ratio indicator, main activity.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

I. Broukal, P. a kolektiv. (2013). *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada Publishing, a.s.

II. Broukal, Vávrová, H. a kolektiv (2007). *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Praha: Oeconomika.

III. Helmut K., A. (2014). *Nonprofit organizations: Theory, Management, Policy*. (2th edition). New York: Routledge.

IV. Hillman, A. L. (2003). Public Finance and Public Policy: Responsibilities and Limitations of Government. Cambridge: Cambridge university press.

V. Horová, M. (2011). *Přednáška: Specifika finanční analýzy u neziskových organizací*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

VI. Hrozenská, Dvořáčková, D. (2013). *Sociální péče o seniory*. Grada Publishing, a.s.

VII. Knápková, Pavelková, D. (2010). *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing, a.s.

VIII. Knápková, Pavelková, Šterker, P. (2013). Finanční analýza – Komplexní průvodce s příklady. (2. rozšířené vydání). Praha: Grada Publishing, a.s.

IX. Kraftová, I. (2002). *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck.

X. Mahrová, G. (2008). *Sociální práce s lidmi s duševním onemocněním*. Praha: Grada Publishing, a.s.

XI. Malíková, E. (2011). *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada Publishing, a.s.

XII. Munday, B. (1993). *European social services: A map of characteristics and trends*. University of Kent.

XIII. Ochrana, F. (2005). *Nákladově užitkové metody ve veřejném sektoru*. Praha: Ekopress

XIV. Ostřížek, J. a kol. (2007). Public Private Partnership. Praha: C. H. Beck.

XV. Otrusinová, Kubíčková, D. (2011). *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: Po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck.

XVI. Pelikánová, A. (2016). *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. Praha: Grada Publishing, a.s.

XVII. Popesko, B. (2009). *Moderní metody řízení nákladů*. Praha: Grada Publishing, a.s.

XVIII. Prudká, Š. (2015). *Sociální služby pro seniory v kontextu sociální politiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s.

XIX. Průkopová, D. a kol. (2009). *Příspěvkové organizace*. Praha: ASPI Publishing, s.r.o.

XX. Průša, L. (2008). *Efektivnost financování sociálních služeb v domovech pro seniory*. Praha: VÚPSV, v.v.i.

XXI. Rektořík, J. a kol. (2001). *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, s.r.o.

XXII. Růčková, P. (2015). *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 5. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, a.s.

XXIII. Synek, M. a kolektiv. (2011). *Manažerská ekonomika*. 5. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, a.s.

XXIV. Špalek, J. (2011). *Veřejné statky: teorie a experiment*. Praha: C. H. Beck.

XXV. Špatenková, Smékalová, L. (2015). *Edukace seniorů: Geragogika a gerontodidaktika*. Praha: Grada Publishing, a.s.

XXVI. Vochozka, Mulač, P. a kolektiv. (2012). *Podniková ekonomika*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Internetové zdroje

I. Bjalkovski, Frühbauer, O. (2000). *Sociální služby v zemích Evropské unie*. [online] Praha.vupsv.cz. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/Bjalk.pdf [cit. 2017-03-26]

II. BusinessInfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export. (2016). *Nemáme rovné podmínky, stěžují si soukromí provozovatelé zařízení pro seniory*. [online] Businessinfo.cz. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nemame-rovne-podminky-stezuji-si-soukromi-provozovatele-zarizeni-pro-seniory-73502.html [cit. 2017-01-17]

III. ČSÚ. (2011). *Síť vybraných zařízení sociální péče – 2010*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/sit-vybranych-zarizeni-socialni-pece-2010-pomhzv3yly [cit. 2017-06-12]

IV. ČSÚ. (2012). *Síť vybraných zařízení sociální péče – 2011*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/sit-vybranych-zarizeni-socialni-pece-2011-wpnkrzgrdq [cit. 2017-06-12]

V. ČSÚ. (2013). *Síť vybraných zařízení sociální péče – 2012*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/sit-vybranych-zarizeni-socialni-pece-2012-ob9vidljaj [cit. 2017-06-12]

VI. ČSÚ. (2014). *Síť vybraných zařízení sociální péče – 2013*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/sit-vybranych-zarizeni-socialni-pece-2013-dx6alucx8s [cit. 2017-06-12]

VII. ČSÚ. (2015). *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2014*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2014 [cit. 2017-06-12]

VIII. ČSÚ. (2016). *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2015*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2015 [cit. 2017-06-12]

IX. ČSÚ. (2016). *Vývoj obyvatelstva České republiky - 2015*. [online] Czso.cz. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-obyvatelstva-ceske-republiky [cit. 2017-01-11]

X. ČT24. (2016). *Domov pro seniory – dlouhé seznamy žadatelů a čekací lhůty*. [online] Ceskatelevize.cz. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1742317-domovy-pro-seniory-dlouhe-seznamy-zadatelu-a-cekaci-lhuty [cit. 2017-05-15]

XI. Deloitte Advisory, s.r.o. (2015). *Alternativní způsoby a změny ve financování osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby*. [online] Koopolis.cz. Dostupné z: https://koopolis.cz/file/home/download/1215?key=2fd7643342 [cit. 2017-03-25]

XII. Deloitte ČR. (2015). *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální variant financování sociálních služeb v ČR*. [online] Podporaprocesu.cz. Dostupné z: http://podporaprocesu.cz/wp-content/uploads/2015/10/Studie-proveditelnosti_-V%C3%BDb%C4%9Br-a-zd%C5%AFvodn%C4%9Bn%C3%AD-optim%C3%A1ln%C3%AD-varianty-financov%C3%A1n%C3%AD-soci%C3%A1ln%C3%ADch-slu%C5%BEeb-v-%C4%8CR.pdf [cit. 2017-03-26]

XIII. Domov pro seniory Chodov. (2016). *Ceník za ubytování a stravu*. [online] Seniordomov.cz. Dostupné z: http://www.seniordomov.cz/poskytovane-sluzby/cenik-za-ubytovani-a-stravu [cit. 2017-06-12]

XIV. Integrovaný portál MPSV ČR. (2016). *Příspěvek na péči*. [online] Portal.mpsv.cz. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/soc/ssl/prispevek [cit. 2017-02-22]

XV. Maršíková, L. (2014). *Systém financování sociálních služeb, aneb cesta tam a zase zpátky*. [online] Vlada.cz. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/aktuality/1_pospisil_marsikova_prezentace_1_pro_web.pdf [cit. 2017-07-10]

XVI. Medical Tribune CZ. (2014). *Zaměstnanost ve zdravotní a sociální péči je v ČR pod průměrem EU*. [online] Tribune.cz. Dostupné z: http://www.tribune.cz/clanek/34365-zamestnanost-ve-zdravotni-a-socialni-peci-je-v-cr-pod-prumerem-eu [cit. 2017-03-22]

XVII. Mertl, J. (2007). *Přístupy k hodnocení efektivnosti sociálních služeb v národním hospodářství*. [online] Praha.vupsv.cz. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_244.pdf [cit. 2017-02-26]

XVIII. MPSV ČR. (2008). *Standardy kvality sociálních služeb – příručka pro uživatele*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/5965/skss_final_web.pdf [cit. 2017-07-06]

XIX. MPSV ČR. (2011). *Právní analýza II: Rozbor právního systému České republiky v oblasti sociálních služeb a jejich financování ve vztahu k právu Společenství v oblasti sociálních služeb v obecném zájmu*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/11274/pravnii.pdf [cit. 2017-02-18]

XX. MPSV ČR. (2014). *Tisková zpráva: Vývoj sociálních výdajů MPSV v roce 2013*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/17519/TZ_180314a.pdf [cit. 2017-03-15]

XXI. MPSV ČR. (2015). *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na rok 2015*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21192/NSRSS.pdf [cit. 2017-02-04]

XXII. MPSV ČR. (2015). *Politika přípravy na stárnutí v České republice 2015*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/24024/Brozura_starnuti_screen.pdf [cit. 2017-05-09]

XXIII. MPSV ČR. (2015). *Tisková zpráva: Vývoj sociálních výdajů MPSV v roce 2014*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/20863/TZ_160415a.pdf [cit. 2017-03-15]

XXIV. MPSV ČR. (2016). *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2015*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/28270/Statisticka_roc._z_oblasti_prace_a_SZ_2015.pdf [cit. 2017-03-03]

XXV. MPSV ČR. (2016). *Tisková zpráva: Vývoj sociálních výdajů MPSV v roce 2015*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/25745/TZ_-_Vyvoj_socialnich_vydaju_MPSV_v_roce_2015.pdf [cit. 2017-03-15]

XXVI. MPSV ČR. (2016). *Základní ukazatele z oblasti práce a sociálního zabezpečení ve vývojových grafech 2015*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/28531/TK02_ukazatele_CZ_2015_A5_II_korektura.pdf [cit. 2017-03-12]

XXVII. MPSV ČR. (2017). *Senioři a politika stárnutí*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/2856 [cit. 2017-01-11]

XXVIII. MPSV ČR. (2017). *Sociální služby*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/18661 [cit. 2016-11-26]

XXIX. MPSV ČR. (n.d.). *Novela zákona o sociálních službách*. [online] Socialnirevue.cz. Dostupné z: http://socialnirevue.cz/wp-content/uploads/2016/05/Novela_zakona_o_socialnich_sluzbach_pracovni_verze.pdf [cit. 2017-07-10]

XXX. MPSV ČR. (n.d.). *Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009-2012*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf [cit. 2017-02-18]

XXXI. MPSV ČR. (n.d.). *Standardy kvality sociálních služeb*. [online] Mpsv.cz. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/5963 [cit. 2017-07-06]

XXXII. Parlamentní institut. (2011). *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy*. [online] Avpo.cz. Dostupné z: https://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf [cit. 2017-01-15]

XXXIII. Pečuj doma. (2015). *Jak to chodí u německých sousedů*. [online] Pecujdoma.cz. Dostupné z: http://www.pecujdoma.cz/zpravy/ze-zahranici/jak-to-chodi-u-nemeckych-sousedu/ [cit. 2017-03-23]

XXXIV. Pečuj doma. (2017). *Pečovatelská dovolená narazila*. [online] Pecujdoma.cz. Dostupné z: http://www.pecujdoma.cz/legislativa/chysta-se/pecovatelska-dovolena-narazila/ [cit. 2017-03-25]

XXXV. Podpora procesů v sociálních službách. (2013). *Analýza ekonomické efektivity zajišťování péče o příjemce příspěvku na péči*. [online] Podporaprocesu.cz. Dostupné z: http://podporaprocesu.cz/wp-content/uploads/2013/02/analyza.pdf [cit. 2017-02-26]

XXXVI. Pomoc v domácnosti. (2014). *Registr poskytovatelů sociálních služeb a jeho vývoj*. [online] Pomocvdomacnosti.cz. Dostupné z: http://pomocvdomacnosti.cz/registr-poskytovatelu-socialnich-sluzeb-a-jeho-vyvoj [cit. 2017-02-18]

XXXVII. Portál Czech.cz. (2009). *Neziskový sektor*. [online] Czech.cz. Dostupné z: http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor [cit. 2017-01-15]

XXXVIII. Portál pro sociální oblast města Prahy. (n.d.). *Financování sociální oblasti*. [online] Socialni.praha.eu. Dostupné z: http://socialni.praha.eu/jnp/cz/financovani_socialni_oblasti/index.html [cit. 2017-02-04]

XXXIX. Průša, Horecký, J. (2012). *Poskytování služeb sociální péče pro seniory v České republice a ve Švýcarsku: mezinárodní komparace*. [online] Horecky.cz. Dostupné z: http://www.horecky.cz/images/1345613843_komparace-c-s.pdf [cit. 2017-03-22]

XL. Průša, L. (2006). *Model optimálního uspořádaní sociálních a zdravotních služeb na regionální úrovni*. [online] Praha.vupsv.cz. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_212.pdf [cit. 2017-03-02]

XLI. Příspěvek na péči. (2017). *Obecné informace k příspěvku na péči*. [online] Prispevek-na-peci.cz. Dostupné z: http://www.prispevek-na-peci.cz/ [cit. 2017-03-22]

XLII. Revue pro sociální politiku a výzkum. (2017). *Jak řešit personální situaci v sociálních službách?* [online] Socialpolicy.cz. Dostupné z: https://www.socialpolicy.cz/?p=7839 [cit. 2017-07-20]

XLIII. Sociální revue – Sociální práce a společenské otázky. (2016). *MPSV přidá 350 milionů Kč pro sociální služby*. [online] Socialnirevue.cz. Dostupné z: http://socialnirevue.cz/item/mpsv-prida-350-milionu-kc-pro-socialni-sluzby [cit. 2017-02-27]

XLIV. Statistika & My. (2016). *Výstavba bytů pro seniory upadá*. [online] Statistikaamy.cz. Dostupné z: http://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/2016/01/18041601.pdf [cit. 2017-05-14]

XLV. Svaz měst a obcí České republiky. (n.d.). *Organizační složky a příspěvkové organizace*. [online] Smocr.cz. Dostupné z: http://www.smocr.cz/data/fileBank/a0a5aed0-d4d5-46fe-97a0-7f7cb761e5fb.pdf [cit. 2017-01-15]

XLVI. Svaz měst a obcí. (n.d.). *Ekonomická analýza: Sociální služby*. [online] Odpovednyzastupitel.cz. Dostupné z: http://www.odpovednyzastupitel.cz/data/fileBank/87521d74-e45e-4e1e-9f5c-32d7a3fc1bff.pdf [cit. 2017-02-04]

XLVII. Víšek, Průša, L. (2012). *Optimalizace sociálních služeb*. [online] Praha.vupsv.cz. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_343.pdf [cit. 2017-03-25]

XLVIII. Zdravotnický deník. (2017). *Neformálních pečovatelů máme v Česku statisíce, odlehčovací služby jsou ale dostupné jen zlomku*. [online] Zravotnickydenik.cz. Dostupné z: http://www.zdravotnickydenik.cz/2017/01/neformalnich-pecovatelu-jsou-v-cesku-statisice-odlehcovaci-sluzby-jsou-ale-dostupne-jen-zlomku/ [cit. 2017-03-25]

XLIX. Zdravotnictví a medicína. (2016). *Zbavme se resortismu*. [online] Zdravi.euro.cz. Dostupné z: http://zdravi.euro.cz/clanek/mlada-fronta-zdravotnicke-noviny-zdn/zbavme-se-resortismu-482797 [cit. 2017-02-18]

Legislativa:

I. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

II. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

III. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů

Další zdroje:

Podnikové výroční zprávy z let 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

Směrnice č. 1/2017

Účetní uzávěrky z let 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
DS	Domov seniorů
PnP	Příspěvek na péči
ČSÚ	Český statistický úřad
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
VZZ	Výkaz zisků a ztrát
OSVČ	Osoby samostatně výdělečně činné
OBZP	Osoby bez zdanitelných příjmů
HDP	Hrubý domácí produkt
IT	Informační technologie

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1: Výše příspěvku na péči v ČR 47
Tabulka 2: Vyhodnocení plnění závazných ukazatelů rozpočtu za rok 2015 (v tis. Kč) 52
Tabulka 3: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2010-2015 58
Tabulka 4: Variátor celkových nákladů hlavní činnosti v letech 2010-2015 58
Tabulka 5: Variátor celkových nákladů doplňkové činnosti v letech 2010-2015 59
Tabulka 6: Okamžitá likvidita v letech 2010-2015 60
Tabulka 7: Pohotová likvidita v letech 2010-2015 60
Tabulka 8: Pracovní kapitál v letech 2010-2015 61
Tabulka 9: Autarkie hlavní činnosti v letech 2010-2015 61
Tabulka 10: Autarkie doplňkové činnosti v letech 2010-2015 62
Tabulka 11: Obrat kapitálu v letech 2010-2015 62
Tabulka 12: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2010-2015 63
Tabulka 13: Doba obratu pohledávek v letech 2010-2015 64
Tabulka 14: Míra finanční nezávislosti v letech 2010-2015 64
Tabulka 15: Míra věřitelského rizika v letech 2010-2015 65
Tabulka 16: Náklady na poskytované služby DS Benešov 66
Tabulka 17: Náklady na poskytované služby DS Chodov 67
Tabulka 18: Hlavní zdroje financování sociálních služeb DS Benešov v tis. Kč 68
Tabulka 19: Míra pokrytí služby ve Středočeském kraji 68
Tabulka 20: Míra pokrytí služby v Hlavním městě Praha 69

Graf 1: Vývoj celkových dotací na sociální služby v období 2007-2016 (v mil. Kč) 45
Graf 2: Vývoj podnikových aktiv v letech 2010-2015 54
Graf 3: Vývoj podnikových pasiv v letech 2010-2015 55
Graf 4: Vývoj nákladů, výnosů a výsledku hospodaření v letech 2010-2015 56

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Věkové složení obyvatelstva v období 2005-2015 96
Příloha 2: Počet pobytových sociálních služeb v období 2013-2015 96
Příloha 3: Počet neuspokojených žádostí o sociální službu ve vybraných pobytových zařízeních k 31. 12. 2015 97
Příloha 4: Pobytové sociální služby dle zřizovatele v roce 2015 98
Příloha 5: Ekonomické ukazatele pobytových sociálních služeb v roce 2015 99
Příloha 6: Vývoj výdajů dávkových systémů MPSV ČR za období 2012-2015 100
Příloha 7: Výdaje na pečovatelskou službu v období 2007-2015 101
Příloha 8: Personální zabezpečení ve vybraných pobytových sociálních službách k 31. 12. 2015 101
Příloha 9: Přehled aktiv za období 2010-2015 102
Příloha 10: Přehled pasiv za období 2010-2015 103
Příloha 11: Přehled nákladů za období 2010-2015 104
Příloha 12: Přehled výnosů za období 2010-2015 105
Příloha 13: Horizontální analýza aktiv za období 2010-2015 106
Příloha 14: Horizontální analýza pasiv za období 2010-2015 107
Příloha 15: Vertikální analýza aktiv za období 2010-2015 108
Příloha 16: Vertikální analýza pasiv za období 2010-2015 109
Příloha 17: Horizontální analýza nákladů za období 2010-2015 110
Příloha 18: Horizontální analýza výnosů za období 2010-2015 111
Příloha 19: Vertikální analýza nákladů za období 2010-2015 112
Příloha 20: Vertikální analýza výnosů za období 2010-2015 113
Příloha 21: Pojištění na sociální služby – výhody a nevýhody 114
Příloha 22: Povinné spoření na sociální služby – výhody a nevýhody 115
Příloha 23: Kombinace pojištění a dobrovolného spoření - výhody a nevýhody 115
Příloha 24:Výsledky hodnocení navrhovaných variant 116
Příloha 25: Přínosy z výběru pojistného hrazené soukromými subjekty v období 2015-2023 v mld. Kč 116
Příloha 26: Provozní náklady pojištění na sociální služby v období 2015-2023 117
Příloha 27: Základní finanční ukazatele systému pojištění na sociální služby v mld. Kč 117

PŘÍLOHY

Příloha 1: Věkové složení obyvatelstva v období 2005-2015

Věková skupina	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvatel (v tis.)	10 251,1	10 532,8	10 505,4	10 516,1	10 512,4	10 538,3	10 553,8
z toho ve věku: 0-14	1 501,3	1 518,1	1 541,2	1 560,3	1 577,5	1 601,0	1 623,7
15-64	7 293,4	7 378,8	7 262,8	7 188,2	7 109,4	7 056,8	6 997,7
65+	1 456,4	1 635,8	1 701,4	1 767,6	1 825,5	1 880,4	1 932,4
Podíl věkové skupiny (%):							
0-14	14,6	14,4	14,7	14,8	15,0	15,2	15,4
15-64	71,1	70,1	69,1	68,4	67,6	67,0	66,3
65+	14,2	15,5	16,2	16,8	17,4	17,8	18,3

Zdroj: Převzato z publikace *Vývoj obyvatelstva České republiky – 2015,* (ČSÚ, 2016).

Příloha 2: Počet pobytových sociálních služeb v období 2013-2015

	Rok 2013			Rok 2014			Rok 2015		
	Počet	Kapacita služby	Počet uživatelů	Počet	Kapacita služby	Počet uživatelů	Počet	Kapacita služby	Počet uživatelů
Týdenní stacionáře	65	897	773	63	845	750	60	836	735
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	212	13 423	12 956	210	12 926	12 500	212	12 707	12 206
Domovy pro seniory	491	38 091	36 598	500	37 327	35 882	496	37 200	35 944
Domovy se zvlášním režimem	228	12 048	11 564	263	14 354	13 668	276	15 494	14 783
Chráněné bydlení	161	2 956	2 803	178	3 214	2 979	196	3 556	3 280
Azylové domy	215	6 661	5 380	211	7 002	5 554	215	7 311	5 485
Domy na půl cesty	34	355	283	35	381	285	34	376	248
Terapeutické komunity	16	263	305	16	265	225	14	243	197
Zařízení pro krizovou pomoc	8	38	21	8	41	30	11	43	15
Centra soc. rehabilitačních služeb	34	835	706	33	673	566	31	537	361
Služby následné péče	17	223	181	18	211	179	17	199	161
CELKEM ČR	**1 481**	**75 790**	**71 570**	**1 535**	**77 239**	**72 618**	**1 562**	**78 502**	**73 415**

Zdroj: Převzato z publikace *Základní ukazatele z oblasti práce a sociálního zabezpečení ve vývojových řadách a grafech 2015*, (MPSV ČR, 2016).

Příloha 3: Počet neuspokojených žádostí o sociální službu ve vybraných pobytových zařízeních k 31. 12. 2015

Územní jednotka	Poskytovaná sociální služba		
	Domovy pro seniory	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Domovy se zvláštním režimem
Hlavní město Praha	6 397	122	1 419
Středočeský kraj	8 685	231	1 734
Jihočeský kraj	4 191	153	600
Plzeňský kraj	3 481	227	1 396
Karlovarský kraj	204	37	149
Ústecký kraj	4 163	228	2 070
Liberecký kraj	1 165	73	400
Královéhradecký kraj	2 583	210	505
Pardubický kraj	1 695	83	297
Kraj Vysočina	3 353	131	917
Jihomoravský kraj	11 965	347	4 670
Olomoucký kraj	3 740	120	960
Zlínský kraj	5 996	186	1 551
Moravskoslezský kraj	6 440	433	2 114
Celkem ČR	**64 058**	**2 581**	**18 782**

Zdroj: Převzato ze *Statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí 2015*, (MPSV ČR, 2016).

Příloha 4: Pobytové sociální služby dle zřizovatele v roce 2015

Druh pobytové služby	Celkem		Státní		Krajské		Obecní		Církevní		Ostatní	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita
Týdenní stacionáře	60	836	1	91	30	367	8	107	9	70	12	201
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	212	12 707	5	629	156	10 257	27	1 223	13	285	11	313
Domovy pro seniory	496	37 200	0	0	183	16 794	170	14 655	70	2 565	73	3 186
Domovy se zvláštním režimem	276	15 494	0	0	110	6 379	65	3 773	22	567	79	4 775
Chráněné bydlení	196	3 556	3	8	85	1 838	13	258	31	431	64	941
Azylové domy	215	7 311	0	0	6	280	45	1 349	78	2 661	86	3 021
Domy na půl cesty	34	376	0	0	0	0	4	26	7	75	23	275
Zařízení pro krizovou pomoc	42	43	0	0	0	0	2	1	9	3	31	39
Terapeutické komunity	14	243	0	0	1	15	0	0	1	15	12	213
Centra sociálně rehabilitačních služeb	257	537	3	30	3	0	0	0	42	74	209	433
Služný následné péče	39	199	0	0	1	5	1	12	5	24	32	158
Celkem	**1841**	**78 502**	**12**	**758**	**575**	**35 935**	**335**	**21 404**	**287**	**6 770**	**632**	**13 555**

Zdroj: Převzato ze *Statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí 2015*, (MPSV ČR, 2016).

Příloha 5: Ekonomické ukazatele pobytových sociálních služeb v roce 2015

Druh služby	Státní a krajské zařízení					
	Příjmy (v tis. Kč)			Výdaje (v tis. Kč)		
	Celkem	z úhrad za pobyt, stravování a poskyt. péči	dotace	Celkem	neinvestiční	investiční
Domov pro seniory	5 082 442	2 885 115	1 744 723	5 152 576	4 984 564	168 012
Domov pro osoby se zdrav. postižením	4 463 076	1 911 759	2 201 606	4 506 553	4 327 422	179 131
Domovy se zvlášntím režimem	2 279 873	1 175 899	902 724	2 290 356	2 240 343	50 013
Denní a týdenní stacionáře	278 991	58 130	200 440	281 515	277 001	4 514
Ostatní	748 060	198 413	515 551	758 455	743 311	15 144
Celkem	**12 852 442**	**6 229 316**	**5 565 045**	**12 989 456**	**12 572 641**	**416 815**
	Obecní zařízení					
	Příjmy (v tis. Kč)			**Výdaje (v tis. Kč)**		
	Celkem	**z úhrad za pobyt, stravování a poskyt. péči**	**dotace**	**Celkem**	**neinvestiční**	**investiční**
Domov pro seniory	4 369 084	2 521 193	1 397 158	4 409 785	4 296 736	113 049
Domov pro osoby se zdrav. postižením	470 443	210 104	221 349	477 666	469 839	7 827
Domovy se zvlášntím režimem	1 278 518	737 543	433 937	1 286 296	1 260 647	25 649
Denní a týdenní stacionáře	253 350	48 682	183 044	262 258	236 145	26 113
Ostatní	294 786	54 438	193 283	292 700	290 507	2 192
Celkem	**6 666 181**	**3 571 961**	**2 428 772**	**6 728 705**	**6 553 874**	**174 831**
	Ostatní (nestátní) zařízení					
	Příjmy (v tis. Kč)			**Výdaje (v tis. Kč)**		
	Celkem	**z úhrad za pobyt, stravování a poskyt. péči**	**dotace**	**Celkem**	**neinvestiční**	**investiční**
Domov pro seniory	1 707 621	1 049 680	409 280	1 715 802	1 602 492	113 310
Domov pro osoby se zdrav. postižením	227 574	109 139	79 237	235 850	232 115	3 736
Domovy se zvlášntím režimem	1 489 852	971 496	205 428	1 575 120	1 475 216	99 904
Denní a týdenní stacionáře	446 853	98 803	257 680	443 471	433 106	10 365
Ostatní	2 920 976	302 739	1 570 284	2 862 128	2 850 831	41 297
Celkem	**6 792 876**	**2 531 857**	**2 521 908**	**6 832 371**	**6 539 760**	**268 611**

Zdroj: Převzato ze *Statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí 2015*, (MPSV ČR, 2016).

Příloha 6: Vývoj výdajů dávkových systémů MPSV ČR za období 2012-2015

Dávkový systém	Výdaje v mil. Kč			
	2012	2013	2014	2015
Dávky důchodového pojištění	**372 753**	**373 435**	**376 407**	**385 520**
Starobní důchody	299 076	301 510	305 690	314 108
Invalidní důchody	46 071	44 488	43 689	44 165
Vdovské důchody	21 745	21 587	21 193	21 424
Vdovecké důchody	2 476	2 514	2 540	2 564
Sirotčí důchody	3 385	3 337	3 294	3 260
Dávky z nemocenského pojištění	**19 377**	**20 143**	**22 077**	**24 110**
Nemocenské	11 465	12 036	13 881	15 428
Peněžitá pomoc v mateřství	7 224	7 258	7 334	7 611
Ošetřovné	682	843	854	1 062
Podpory v nezaměstnanosti	**8 736**	**9 652**	**9 262**	**8 276**
Příspěvek na péči	**18 391**	**19 545**	**20 402**	**21 167**
Dávky pomoci v hmotné nouzi	**7 751**	**10 510**	**11 295**	**10 518**
Příspěvek na živobytí	5 910	7 464	7 900	7 240
Doplatek na bydlení	1 673	2 814	3 249	3 136
Mimořádná okamžitá pomoc	168	232	146	142
Dávky pro osoby se zdravotním postižením	**1 553**	**1 909**	**1 918**	**1 928**
Příspěvek na mobilitu	1 008	1 116	1 111	1 146
Příspěvek na zvláštní pomůcku	376	788	805	783
Dávky státní sociální podpory	**34 222**	**35 230**	**35 117**	**34 967**
Rodičovský příspěvek	24 950	24 338	22 913	22 480
Přídavek na dítě	3 332	3 329	3 206	3 057
Příspěvek na bydlení	5 732	7 404	8 844	9 161
Porodné	144	148	143	256
Dávky pěstounské péče	**1 236**	**2 052**	**2 383**	**2 665**
Odměna pěstouna	583	1 191	1 424	1 625
Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	634	799	909	989
Celkem	**464 017**	**472 476**	**478 861**	**489 152**

Zdroj: Převzato z Tiskových zpráv MPSV. *Vývoj sociálních výdajů MPSV v roce 2013, 2014, 2015*. MPSV ČR.

Příloha 7: Výdaje na pečovatelskou službu v období 2007-2015

Rok	Výdaje na službu celkem (v mil. Kč)	Počet uživatelů	Průměrná roční úhrada od 1 uživatele služby (v Kč)
2007	1 591	98 373	4 263
2008	1 643	111 871	4 261
2009	1 903	114 364	5 063
2010	1 984	113 238	5 248
2011	2 101	113 607	5 802
2012	2 133	113 041	6 164
2013	2 233	111 048	6 078
2014	2 317	109 962	6 484
2015	2 493	111 375	6 886

Zdroj: Převzato z publikace *Základní ukazatele z oblasti práce a sociálního zabezpečení v České republice*, MPSV ČR (2016).

Příloha 8: Personální zabezpečení ve vybraných pobytových sociálních službách k 31. 12. 2015

Druh služby	Celkem	z toho pracovní pozice							
		sociální pracovník	pracovník v soc. službách	lékař	všeobecná sestra	ošetřovatel a sanitář	další zdravotní personál	vychovatel	speciální pedagog
Týdenní stacionáře	1 983	94	742	8	191	18	45	71	12
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	13 415	464	6 503	27	1 266	26	184	205	28
Domovy pro seniory	27 605	968	11 301	85	3 743	164	357	6	3
Domovy se zvláštním režimem	15 323	504	6 476	61	2 123	111	252	13	5
Chráněné bydlení	3 856	321	1 615	4	65	0	19	17	14
Azylové domy	3 182	487	1 100	2	9	5	0	0	11
Domy na půl cesty	309	77	88	0	1	0	0	0	4
Zařízení pro krizovou pomoc	514	154	81	3	1	0	0	0	2
Nízkoprahová denní centra	816	116	249	0	2	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2 382	543	456	0	0	0	1	11	6
Noclehárny	1 068	136	408	0	1	0	0	0	1
Terapeutické komunity	245	45	52	2	0	0	0	2	5
Sociální poradny	3 980	1 178	202	18	15	0	5	1	31
Celkem ČR	**86 650**	**6 897**	**32 506**	**234**	**7 552**	**339**	**1 001**	**465**	**202**

Zdroj: Převzato ze *Statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí 2015*, MPSV ČR (2016).

Příloha 9: Přehled aktiv za období 2010-2015 v tis. Kč

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
AKTIVA CELKEM	**85 944,00**	**92 188,93**	**86 043,29**	**86 514,51**	**86 413,55**	**84 816,67**
A. Stálá aktiva	**81 997,00**	**81 380,99**	**80 876,45**	**79 393,41**	**78 877,41**	**77 623,78**
Dlouhodobý hmotný majetek	81 994,00	81 377,99	80 873,45	79 390,41	78 874,41	77 620,78
pozemky	1 013,00	1 013,14	1 013,14	1 013,14	1 013,14	1 013,14
kulturní předměty	108,00	108,00	108,00	108,00	108,00	108,00
stavby	79 065,00	78 077,58	77 385,60	76 590,41	76 468,98	75 426,36
samostatné movité věci a soubory	1 808,00	2 160,67	2 169,97	1 678,85	1 284,33	1 073,28
nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0,00	18,60	196,74	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé pohledávky	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
B. Oběžná aktiva	**3 947,00**	**10 807,94**	**5 166,84**	**7 121,11**	**7 536,14**	**7 192,89**
Zásoby	320,00	311,08	297,41	205,34	238,76	312,89
materiál na skladě	320,00	311,08	293,41	201,34	234,76	306,19
materiál na cestě	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70
ostatní zásoby	0,00	0,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Krátkodobé pohledávky	730,00	6 617,08	1 018,68	945,50	1 291,93	858,09
odběratelé	409,00	196,20	376,90	321,16	358,84	245,37
krátkodobé poskytnuté zálohy	222,00	332,76	384,41	270,30	280,88	251,65
jiné pohledávky z hlavní činnosti	10,00	32,58	94,13	73,04	97,35	34,26
pohledávky za zaměstnanci	0,00	0,00	18,73	28,42	25,08	16,79
daň z příjmů	0,00	0,00	0,00	0,00	212,33	242,60
pohl. za vybranými ústřed. vlád. institucemi	0,00	0,00	0,00	94,00	82,00	26,00
pohl za vybranými místními vlád. institucemi	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00
náklady příštích období	89,00	94,10	89,50	108,56	80,45	40,07
příjmy příštích období	0,00	0,00	0,00	2,90	0,00	0,00
dohadné účty aktivní	0,00	5 961,33	55,00	46,98	135,00	0,00
ostatní krátkodobé pohledávky	0,00	0,10	0,00	0,15	0,00	1,35
Krátkodobý finanční majetek	2 897,00	3 879,78	3 850,76	5 970,26	6 005,44	6 021,92
jiné běžné účty	629,00	803,98	712,78	1 000,77	1 141,05	1 168,05
běžný účet	2 148,00	2 970,76	3 111,92	4 952,68	4 844,87	4 787,39
běžný účet FKSP	114,00	102,68	19,87	8,81	17,77	52,75
ceniny	1,00	0,33	0,31	0,25	0,33	1,83
pokladna	5,00	2,04	5,88	7,76	1,42	11,91

Zdroj: Převzato z podnikových výkazů

Příloha 10: Přehled pasiv za období 2010-2015 v tis. Kč

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PASIVA CELKEM	**85 944,00**	**92 188,93**	**86 043,29**	**86 514,51**	**86 413,55**	**84 816,67**
C. Vlastní kapitál	**83 394,00**	**84 124,14**	**82 714,73**	**82 939,97**	**82 791,54**	**81 346,59**
Jmění účetní jednotky a upravující položky	82 422,00	81 746,29	81 064,09	79 818,06	79 302,06	78 048,43
Fondy účetní jednotky	972,00	2 023,04	2 828,97	2 914,68	3 429,58	3 260,12
Výsledek hospodaření	0,00	354,81	-1 178,33	207,23	59,90	38,04
D. Cizí zdroje	**2 550,00**	**8 064,79**	**3 328,57**	**3 574,55**	**3 622,00**	**3 470,08**
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	27,00	145,00	10,00
dlouhodobé přijaté zálohy	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	10,00
dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	0,00	0,00	0,00	27,00	135,00	0,00
Krátkodobé závazky	2 550,00	8 064,79	3 328,57	3 547,55	3 477,00	3 460,08
dodavatelé	76,00	89,07	259,63	247,43	196,95	186,97
krátkodobé přijaté zálohy	0,00	33,50	49,77	25,80	6,30	49,20
zaměstnanci	893,00	797,59	999,13	964,31	994,92	993,85
zúčtování s institucemi soc. zabez. a zdrav. poj.	504,00	507,00	578,58	562,15	550,15	575,30
daň z příjmů	0,00	12,73	0,00	185,82	0,00	0,00
jiné přímé daně	115,00	109,93	138,62	135,17	124,47	137,80
jiné daně a poplatky	0,00	0,00	0,00	1,39	0,00	0,00
závazky k územním rozpočtům	24,00	26,72	27,90	22,35	35,66	19,78
přijaté zálohy na transfery	0,00	5 097,00	0,00	0,00	0,00	0,00
výdaje příštích období	246,00	455,07	462,41	283,77	336,34	256,08
dohadné účty pasivní	19,00	82,19	45,15	45,93	48,66	12,58
ostatní krátkodobé závazky	673,00	854,00	762,89	1 073,42	1 183,57	1 228,52

Zdroj: Převzato z podnikových výkazů

Příloha 11: Přehled nákladů za období 2010-2015 v tis. Kč

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
NÁKLADY	**23 867,00**	**25 291,86**	**25 940,56**	**25 575,03**	**27 314,04**	**28 177,19**
Náklady z činnosti	23 831,00	25 262,52	25 953,29	25 389,21	27 155,43	28 033,96
spotřeba materiálu	3 170,00	3 611,22	3 547,74	3 445,60	3 710,77	3 487,02
spotřeba energie	2 745,00	2 491,45	2 531,01	2 318,62	2 031,89	1 969,71
spotřeba ostatních neskladovatelných	177,00	225,44	226,04	431,57	419,06	444,87
opravy a udržování	157,00	334,95	479,11	169,42	374,86	290,62
cestovné	0,00	0,69	1,25	9,49	6,45	8,07
náklady na reprezentaci	0,00	0,89	0,00	0,00	0,00	0,00
ostatní služby	832,00	896,96	932,43	853,31	1 037,26	1 148,99
mzdové náklady	11 691,00	11 865,70	12 077,50	12 205,70	12 913,92	13 384,08
zákonné sociální pojištění	3 967,00	4 020,96	4 078,06	4 110,02	4 321,17	4 505,50
jiné sociální pojištění	0,00	0,00	49,32	53,02	57,35	62,64
zákonné sociální náklady	234,00	118,91	142,94	126,86	153,69	142,89
jiné sociální náklady	23,00	97,74	0,00	0,00	0,00	0,00
jiné daně a poplatky	2,00	0,20	0,39	2,17	2,28	0,00
jiné pokuty a penále	0,00	0,00	0,00	0,00	2,71	0,53
odpisy dlouhodobého majetku	674,00	1 450,44	1 515,72	1 482,65	1 399,35	1 336,27
náklady z vyřazených pohledávek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24,14
náklady z drobného dlouhodobého majetku	0,00	0,00	309,49	118,92	644,51	1 130,44
ostatní náklady z činnosti	159,00	146,97	62,19	61,86	80,16	98,17
Finanční náklady	36,00	29,34	0,00	0,00	0,00	0,01
Daň z příjmů	0,00	0,00	-12,73	185,82	156,62	143,22

Zdroj: Převzato z podnikových výkazů

Příloha 12: Přehled výnosů za období 2010-2015 v tis. Kč

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
VÝNOSY	**23 867,00**	**25 659,40**	**24 759,36**	**26 615,46**	**27 366,62**	**28 203,58**
Výnosy z činnosti	17 823,00	19 334,70	18 995,62	19 153,30	21 438,47	20 870,39
výnosy z prodeje služeb	17 440,00	18 981,20	18 690,30	19 054,24	21 196,37	20 509,82
výnosy z prodeje materiálu	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,30
čerpání fondů	383,00	342,53	187,05	66,38	234,48	360,20
ostatní výnosy z činnosti	0,00	10,97	118,27	32,44	7,61	0,27
Finanční výnosy	21,00	23,33	25,89	13,30	10,82	4,88
úroky	21,00	23,33	25,89	13,30	10,82	4,69
kurzové zisky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19
Výnosy z transferů	6 022,00	6 301,37	5 737,85	7 448,85	5 917,34	7 328,30

Zdroj: Převzato z podnikových výkazů

Příloha 13: Horizontální analýza aktiv za období 2010-2015

Položka	2011/2010		2012/2011		2013/2012		2014/2013		2015/2014	
	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna
AKTIVA CELKEM	**7,27%**	**6 244,93**	**-6,67%**	**-6 145,63**	**0,55%**	**471,22**	**-0,12%**	**-100,97**	**-1,85%**	**-1 596,88**
A. Stálá aktiva	**-0,75%**	**-616,01**	**-0,62%**	**-504,53**	**-1,83%**	**-1 483,05**	**-0,65%**	**-515,99**	**-1,59%**	**-1 253,64**
Dlouhodobý hmotný majetek	-0,75%	-616,01	-0,62%	-504,53	-1,83%	-1 483,05	-0,65%	-515,99	-1,59%	-1 253,64
pozemky	0,01%	0,14	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00
stavby	-1,25%	-987,42	-0,89%	-691,98	-1,03%	-795,19	-0,16%	-121,43	-1,36%	-1 042,62
samostatné movité věci a soubory	19,51%	352,67	0,43%	9,31	-22,63%	-491,12	-23,50%	-394,53	-16,43%	-211,05
nedokončený dlouhodobý hmotný		18,60	957,73%	178,14	-100,00%	-196,74		0,00		0,00
B. Oběžná aktiva	**173,83%**	**6 860,94**	**-52,19%**	**-5 641,10**	**37,82%**	**1 954,27**	**5,83%**	**415,03**	**-4,55%**	**-343,24**
Zásoby	-2,79%	-8,92	-4,40%	-13,68	-30,95%	-92,06	16,28%	33,42	31,05%	74,13
materiál na skladě	-2,79%	-8,92	-5,68%	-17,68	-31,38%	-92,06	16,60%	33,42	30,43%	71,43
materiál na cestě		0,00		0,00		0,00		0,00		2,70
ostatní zásoby		0,00		4,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00
Krátkodobé pohledávky	806,45%	5 887,08	-84,61%	-5 598,40	-7,18%	-73,18	36,64%	346,43	-33,58%	-433,85
odběratelé	-52,03%	-212,80	92,10%	180,70	-14,79%	-55,74	11,73%	37,68	-31,62%	-113,47
krátkodobé poskytnuté zálohy	49,89%	110,76	15,52%	51,64	-29,68%	-114,11	3,92%	10,58	-10,41%	-29,23
jiné pohledávky z hlavní činnosti	225,77%	22,58	188,96%	61,56	-22,41%	-21,09	33,28%	24,31	-64,81%	-63,09
pohledávky za zaměstnanci		0,00		18,73	51,71%	9,69	-11,75%	-3,34	-33,05%	-8,29
daň z příjmů		0,00		0,00		0,00		212,33	14,26%	30,27
pohl. za vybranými ústřed. vlád. institucemi		0,00		0,00		94,00	-12,77%	-12,00	-68,29%	-56,00
pohl za vybranými místními vlád. institucemi		0,00		0,00		0,00		20,00	-100,00%	-20,00
náklady příštích období	5,73%	5,10	-4,88%	-4,60	21,28%	19,05	-25,89%	-28,10	-50,20%	-40,38
příjmy příštích období		0,00		0,00		2,90	-100,00%	-2,90		0,00
dohadné účty aktivní		5 961,33	-99,08%	-5 906,33	-14,59%	-8,02	187,38%	88,02	-100,00%	-135,00
ostatní krátkodobé pohledávky		0,10	-100,00%	-0,10		0,15	-100,00%	-0,15		1,35
Krátkodobý finanční majetek	33,92%	982,78	-0,75%	-29,03	55,04%	2 119,51	0,59%	35,17	0,27%	16,48
jiné běžné účty	27,82%	174,98	-11,34%	-91,19	40,40%	287,99	14,02%	140,28	2,37%	27,00
běžný účet	38,30%	822,76	4,75%	141,16	59,15%	1 840,76	-2,18%	-107,81	-1,19%	-57,48
běžný účet FKSP	-9,93%	-11,32	-80,65%	-82,81	-55,66%	-11,06	101,75%	8,96	196,83%	34,98
ceniny	-67,20%	-0,67	-6,10%	-0,02	-18,51%	-0,06	31,08%	0,08	455,93%	1,50
pokladna	-59,18%	-2,96	187,85%	3,83	32,03%	1,88	-81,68%	-6,34	738,00%	10,49

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 14: Horizontální analýza pasiv za období 2010-2015

Položka	2011/2010		2012/2011		2013/2012		2014/2013		2015/2014	
	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna
PASIVA CELKEM	**7,27%**	**6 244,93**	**-6,67%**	**-6 145,63**	**0,55%**	**471,22**	**-0,12%**	**-100,97**	**-1,85%**	**-1 596,88**
C. Vlastní kapitál	**0,88%**	**730,14**	**-1,68%**	**-1 409,41**	**0,27%**	**225,24**	**-0,18%**	**-148,42**	**-1,75%**	**-1 444,95**
Jmění účetní jednotky a upravující položky	-0,82%	-675,71	-0,83%	-682,20	-1,54%	-1 246,03	-0,65%	-515,99	-1,58%	-1 253,64
Fondy účetní jednotky	108,13%	1 051,04	39,84%	805,93	3,03%	85,71	17,67%	514,90	-4,94%	-169,46
Výsledek hospodaření		354,81	-432,10%	-1 533,14	-117,59%	1 385,57	-71,09%	-147,33	-36,49%	-21,86
D. Cizí zdroje	**216,27%**	**5 514,79**	**-58,73%**	**-4 736,22**	**7,39%**	**245,98**	**1,33%**	**47,46**	**-4,19%**	**-151,92**
Dlouhodobé závazky		0,00		0,00		27,00	437,04%	118,00	-93,10%	-135,00
dlouhodobé přijaté zálohy		0,00		0,00		0,00		10,00	0,00%	0,00
dlouhodobé přijaté zálohy na transfery		0,00		0,00		27,00	400,00%	108,00	-100,00%	-135,00
Krátkodobé závazky	216,27%	5 514,79	-58,73%	-4 736,22	6,58%	218,98	-1,99%	-70,54	-0,49%	-16,92
dodavatelé	17,20%	13,07	191,47%	170,55	-4,70%	-12,19	-20,40%	-50,49	-5,06%	-9,97
krátkodobé přijaté zálohy		33,50	48,58%	16,27	-48,16%	-23,97	-75,57%	-19,50	680,70%	42,90
zaměstnanci	-10,68%	-95,41	25,27%	201,54	-3,48%	-34,82	3,17%	30,61	-0,11%	-1,07
zúčtování s institucemi soc. zabez. a zdrav. poj.	0,59%	3,00	14,12%	71,58	-2,84%	-16,43	-2,13%	-12,00	4,57%	25,15
daň z příjmů		12,73	-100,00%	-12,73		185,82	-100,00%	-185,82		0,00
jiné přímé daně	-4,41%	-5,07	26,09%	28,69	-2,49%	-3,44	-7,92%	-10,71	10,71%	13,33
jiné daně a poplatky		0,00		0,00		1,39	-100,00%	-1,39		0,00
závazky k územním rozpočtům	11,35%	2,72	4,42%	1,18	-19,90%	-5,55	59,54%	13,31	-44,53%	-15,88
přijaté zálohy na transfery		5 097,00	-100,00%	-5 097,00		0,00		0,00		0,00
výdaje příštích období	84,99%	209,07	1,61%	7,34	-38,63%	-178,64	18,53%	52,57	-23,86%	-80,26
dohadné účty pasivní	332,57%	63,19	-45,07%	-37,04	1,73%	0,78	5,94%	2,73	-74,15%	-36,08
ostatní krátkodobé závazky	26,89%	181,00	-10,67%	-91,11	40,70%	310,53	10,26%	110,14	3,80%	44,96

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 15: Vertikální analýza aktiv za období 2010-2015

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
AKTIVA CELKEM	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**
A. Stálá aktiva	**95,41%**	**88,28%**	**94,00%**	**91,77%**	**91,28%**	**91,52%**
Dlouhodobý hmotný majetek	95,40%	88,27%	93,99%	91,77%	91,28%	91,52%
pozemky	1,18%	1,10%	1,18%	1,17%	1,17%	1,19%
kulturní předměty	0,13%	0,12%	0,13%	0,12%	0,12%	0,13%
stavby	92,00%	84,69%	89,94%	88,53%	88,49%	88,93%
samostatné movité věci a soubory	2,10%	2,34%	2,52%	1,94%	1,49%	1,27%
nedokončený dlouhodobý hmotný	0,00%	0,02%	0,23%	0,00%	0,00%	0,00%
Dlouhodobé pohledávky	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B. Oběžná aktiva	**4,59%**	**11,72%**	**6,00%**	**8,23%**	**8,72%**	**8,48%**
Zásoby	0,37%	0,34%	0,35%	0,24%	0,28%	0,37%
materiál na skladě	0,37%	0,34%	0,34%	0,23%	0,27%	0,36%
materiál na cestě	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ostatní zásoby	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Krátkodobé pohledávky	0,85%	7,18%	1,18%	1,09%	1,50%	1,01%
odběratelé	0,48%	0,21%	0,44%	0,37%	0,42%	0,29%
krátkodobé poskytnuté zálohy	0,26%	0,36%	0,45%	0,31%	0,33%	0,30%
jiné pohledávky z hlavní činnosti	0,01%	0,04%	0,11%	0,08%	0,11%	0,04%
pohledávky za zaměstnanci	0,00%	0,00%	0,02%	0,03%	0,03%	0,02%
daň z příjmů	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,25%	0,29%
pohl. za vybranými ústřed. vlád. institucemi	0,00%	0,00%	0,00%	0,11%	0,09%	0,03%
pohl za vybranými místními vlád. institucemi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%
náklady příštích období	0,10%	0,10%	0,10%	0,13%	0,09%	0,05%
příjmy příštích období	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
dohadné účty aktivní	0,00%	6,47%	0,06%	0,05%	0,16%	0,00%
ostatní krátkodobé pohledávky	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Krátkodobý finanční majetek	3,37%	4,21%	4,48%	6,90%	6,95%	7,10%
jiné běžné účty	0,73%	0,87%	0,83%	1,16%	1,32%	1,38%
běžný účet	2,50%	3,22%	3,62%	5,72%	5,61%	5,64%
běžný účet FKSP	0,13%	0,11%	0,02%	0,01%	0,02%	0,06%
ceniny	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
pokladna	0,01%	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%	0,01%

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 16: Vertikální analýza pasiv za období 2010-2015

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PASIVA CELKEM	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**
C. Vlastní kapitál	**97,03%**	**91,25%**	**96,13%**	**95,87%**	**95,81%**	**95,91%**
Jmění účetní jednotky a upravující položky	95,90%	88,67%	94,21%	92,26%	91,77%	92,02%
Fondy účetní jednotky	1,13%	2,19%	3,29%	3,37%	3,97%	3,84%
Výsledek hospodaření	0,00%	0,38%	-1,37%	0,24%	0,07%	0,04%
D. Cizí zdroje	**2,97%**	**8,75%**	**3,87%**	**4,13%**	**4,19%**	**4,09%**
Dlouhodobé závazky	0,00%	0,00%	0,00%	0,03%	0,17%	0,01%
dlouhodobé přijaté zálohy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%
dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	0,00%	0,00%	0,00%	0,03%	0,16%	0,00%
Krátkodobé závazky	2,97%	8,75%	3,87%	4,10%	4,02%	4,08%
dodavatelé	0,09%	0,10%	0,30%	0,29%	0,23%	0,22%
krátkodobé přijaté zálohy	0,00%	0,04%	0,06%	0,03%	0,01%	0,06%
zaměstnanci	1,04%	0,87%	1,16%	1,11%	1,15%	1,17%
zúčtování s institucemi soc. zabez. a zdrav. poj.	0,59%	0,55%	0,67%	0,65%	0,64%	0,68%
daň z příjmů	0,00%	0,01%	0,00%	0,21%	0,00%	0,00%
jiné přímé daně	0,13%	0,12%	0,16%	0,16%	0,14%	0,16%
jiné daně a poplatky	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
závazky k územním rozpočtům	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,04%	0,02%
přijaté zálohy na transfery	0,00%	5,53%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
výdaje příštích období	0,29%	0,49%	0,54%	0,33%	0,39%	0,30%
dohadné účty pasivní	0,02%	0,09%	0,05%	0,05%	0,06%	0,01%
ostatní krátkodobé závazky	0,78%	0,93%	0,89%	1,24%	1,37%	1,45%

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 17: Horizontální analýza nákladů za období 2010-2015

Položka	2011/2010		2012/2011		2013/2012		2014/2013		2015/2014	
	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna
NÁKLADY	**5,97%**	**1,42**	**2,56%**	**0,65**	**-1,41%**	**-0,37**	**6,80%**	**1,74**	**3,16%**	**0,86**
Náklady z činnosti	6,01%	1,43	2,73%	0,69	-2,17%	-0,56	6,96%	1,77	3,24%	0,88
spotřeba materiálu	13,92%	0,44	-1,76%	-0,06	-2,88%	-0,10	7,70%	0,27	-6,03%	-0,22
spotřeba energie	-9,24%	-0,25	1,59%	0,04	-8,39%	-0,21	-12,37%	-0,29	-3,06%	-0,06
spotřeba ostatních neskladovatelných	27,37%	0,05	0,27%	0,00	90,93%	0,21	-2,90%	-0,01	6,16%	0,03
opravy a udržování	113,34%	0,18	43,04%	0,14	-64,64%	-0,31	121,26%	0,21	-22,47%	-0,08
cestovné		0,00	80,69%	0,00	657,10%	0,01	-32,12%	0,00	25,20%	0,00
náklady na reprezentaci		0,00	-100,00%	0,00		0,00		0,00		0,00
ostatní služby	7,81%	0,06	3,95%	0,04	-8,48%	-0,08	21,56%	0,18	10,77%	0,11
mzdové náklady	1,49%	0,17	1,78%	0,21	1,06%	0,13	5,80%	0,71	3,64%	0,47
zákonné sociální pojištění	1,36%	0,05	1,42%	0,06	0,78%	0,03	5,14%	0,21	4,27%	0,18
jiné sociální pojištění		0,00		0,05	7,50%	0,00	8,16%	0,00	9,24%	0,01
zákonné sociální náklady	-49,18%	-0,12	20,20%	0,02	-11,25%	-0,02	21,16%	0,03	-7,03%	-0,01
jiné sociální náklady	324,95%	0,07	-100,00%	-0,10		0,00		0,00		0,00
jiné daně a poplatky	-90,00%	0,00	95,00%	0,00	456,41%	0,00	5,07%	0,00	-100,00%	0,00
jiné pokuty a penále		0,00		0,00		0,00		0,00	-80,35%	0,00
odpisy dlouhodobého majetku	115,20%	0,78	4,50%	0,07	-2,18%	-0,03	-5,62%	-0,08	-4,51%	-0,06
náklady z vyřazených pohledávek		0,00		0,00		0,00		0,00		0,02
náklady z drobného dlouhodobého majetku		0,00		0,31	-61,58%	-0,19	441,97%	0,53	75,40%	0,49
ostatní náklady z činnosti	-7,57%	-0,01	-57,68%	-0,08	-0,53%	0,00	29,58%	0,02	22,48%	0,02
Finanční náklady	-18,49%	-0,01	-100,00%	-0,03		0,00		0,00		0,00
Daň z příjmů		0,00		-0,01	-1559,70%	0,20	-15,72%	-0,03	-8,55%	-0,01

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 18: Horizontální analýza výnosů za období 2010-2015

Položka	2011/2010		2012/2011		2013/2012		2014/2013		2015/2014	
	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna	relativní změna	absolutní změna
VÝNOSY	**7,51%**	**1,79**	**-3,51%**	**-0,90**	**7,50%**	**1 856,09**	**2,82%**	**751,17**	**3,06%**	**836,95**
Výnosy z činnosti	8,48%	1 511,70	-1,75%	-339,08	0,83%	157,68	11,93%	2 285,17	-2,65%	-568,08
výnosy z prodeje služeb	8,84%	1 541,20	-1,53%	-290,89	1,95%	363,94	11,24%	2 142,13	-3,24%	-686,55
výnosy z prodeje materiálu		0,00		0,00		0,24	-100,00%	-0,24		0,30
čerpání fondů	-10,57%	-40,47	-45,39%	-155,49	-64,51%	-120,67	253,25%	168,10	53,62%	125,72
ostatní výnosy z činnosti		10,97	978,01%	107,30	-72,57%	-85,83	-76,54%	-24,83	-96,45%	-7,34
Finanční výnosy	11,08%	2,33	10,98%	2,56	-48,61%	-12,58	-18,70%	-2,49	-54,86%	-5,93
úroky	11,08%	2,33	10,98%	2,56	-48,61%	-12,58	-18,70%	-2,49	-56,63%	-6,13
kurzové zisky		0,00		0,00		0,00		0,00		0,19
Výnosy z transferů	4,64%	279,37	-8,94%	-563,52	29,82%	1 711,00	-20,56%	-1 531,51	23,84%	1 410,97

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 19: Vertikální analýza nákladů za období 2010-2015

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
NÁKLADY	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**
Náklady z činnosti	99,85%	99,88%	100,05%	99,27%	99,42%	99,49%
spotřeba materiálu	13,28%	14,28%	13,68%	13,47%	13,59%	12,38%
spotřeba energie	11,50%	9,85%	9,76%	9,07%	7,44%	6,99%
spotřeba ostatních neskladovatelných	0,74%	0,89%	0,87%	1,69%	1,53%	1,58%
opravy a udržování	0,66%	1,32%	1,85%	0,66%	1,37%	1,03%
cestovné	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,02%	0,03%
náklady na reprezentaci	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ostatní služby	3,49%	3,55%	3,59%	3,34%	3,80%	4,08%
mzdové náklady	48,98%	46,92%	46,56%	47,73%	47,28%	47,50%
zákonné sociální pojištění	16,62%	15,90%	15,72%	16,07%	15,82%	15,99%
jiné sociální pojištění	0,00%	0,00%	0,19%	0,21%	0,21%	0,22%
zákonné sociální náklady	0,98%	0,47%	0,55%	0,50%	0,56%	0,51%
jiné sociální náklady	0,10%	0,39%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
jiné daně a poplatky	0,01%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%
jiné pokuty a penále	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%
odpisy dlouhodobého majetku	2,82%	5,73%	5,84%	5,80%	5,12%	4,74%
náklady z vyřazených pohledávek	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,09%
náklady z drobného dlouhodobého majetku	0,00%	0,00%	1,19%	0,46%	2,36%	4,01%
ostatní náklady z činnosti	0,67%	0,58%	0,24%	0,24%	0,29%	0,35%
Finanční náklady	0,15%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Daň z příjmů	0,00%	0,00%	-0,05%	0,73%	0,57%	0,51%

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 20: Vertikální analýza výnosů za období 2010-2015

Položka	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
VÝNOSY	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**
Výnosy z činnosti	74,68%	75,35%	76,72%	71,96%	78,34%	74,00%
výnosy z prodeje služeb	73,07%	73,97%	75,49%	71,59%	77,45%	72,72%
výnosy z prodeje materiálu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
čerpání fondů	1,60%	1,33%	0,76%	0,25%	0,86%	1,28%
ostatní výnosy z činnosti	0,00%	0,04%	0,48%	0,12%	0,03%	0,00%
Finanční výnosy	0,09%	0,09%	0,10%	0,05%	0,04%	0,02%
úroky	0,09%	0,09%	0,10%	0,05%	0,04%	0,02%
kurzové zisky	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Výnosy z transferů	25,23%	24,56%	23,17%	27,99%	21,62%	25,98%

Zdroj: Vlastní zpracování z podnikových výkazů

Příloha 21: Pojištění na sociální služby – výhody a nevýhody

Výhody	Nevýhody
Okamžité zajištění finančních prostředků;	Zvyšující se počet osob potřebující sociální služby povede ke zvyšování sazby pojištění;
Možné aplikovat v rámci stávajících struktur;	Riziko nízké politické průchodnosti zavedení změny;
Možnost upravovat sazbu pojistného za účelem zajištění udržitelnosti;	Riziko zneužívání systému z důvodu možnosti čerpání prostředků i bez nutnosti přispívání;
Nízkopříjmové skupiny obyvatelstva budou schopné čerpat sociální služby za nezměněných podmínek.	Nízký dopad na posílení tržních principů na trhu sociálních služeb;
	Možnost upravovat sazbu pojistného je v realitě rigidní, jelikož za posledních 23 let nedošlo ke změně sazby u zdravotního pojištění.

Zdroj: Převzato z projektu *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR*, (Deloitte ČR, 2015).

Příloha 22: Povinné spoření na sociální služby – výhody a nevýhody

Výhody	Nevýhody
Volný výběr využívaných sociálních služeb, podpora tržních principů a posílení konkurence;	Nezbytná dlouhá doba pro akumulaci prostředku na spořících účtech (cca 20 let);
Přilákání velkého objemu soukromých finančních prostředků;	Dopad na nízkopříjmové skupiny obyvatelstva;
Možnosti zhodnocení úspor a bonifikací státních prémií;	Nemožnost využití prostředků na jiný účel.
Eliminace rizik zneužívání systému	
Aktivní účast občanů na financování sociálních služeb.	

Zdroj: Převzato z projektu *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR,* (Deloitte ČR, 2015).

Příloha 23: Kombinace pojištění a dobrovolného spoření - výhody a nevýhody

Výhody	Nevýhody
Snížení nákladů státního rozpočtu, generování prostředků do budoucnosti;	Náročné na administraci – potřeba implementovat systém spoření i systém pojištění.
Eliminace negativního dopadu na nízkopříjmovou kategorii;	
Možnost implementovat v rámci současných struktur (sociální zabezpečení, II. pilíř důchodového pojištění);	
Ochota občanů přispívat do systému	
Prostředky lze použít na financování úhrady uživatele, případně na nadstandardní služby.	

Zdroj: Převzato z projektu *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR,* (Deloitte ČR, 2015).

Příloha 24:Výsledky hodnocení navrhovaných variant

Název	Váha	V1: Pojištění	V2: Spoření	V3: Kombinace
Dopad na nízkopříjmové skupiny obyvatelstva	25 %	22	5	10
Nižší výdaje státního rozpočtu	17 %	17	8	12
Nízké náklady na administraci systému	13 %	13	5	7
Ochota občanů přispívat do systému	12 %	5	12	8
Rychlost náběhu zdrojů do systému	9 %	9	2	6
Optimalizace distribuce prostředků	7 %	3	7	5
Vliv na cenotvorbu – dopad na tržní ceny	6 %	0	6	3
Eliminace rizika zneužívání systému	6 %	2	6	4
Politická rizika zneužívání systému	4 %	1	2	3
∑	**100 %**	**72**	**53**	**58**

Zdroj: Převzato ze *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR*, (Deloitte ČR, 2015).

Příloha 25: Přínosy z výběru pojistného hrazené soukromými subjekty v období 2015-2023 v mld. Kč

Přínosy z výběru pojistného hrazené soukromými subjekty	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem 2020-2023
Celkový objem vybraného pojistného	27,8	29,5	31,1	32,8	34,4	**156,8**

Zdroj: Převzato z projektu *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR,* (Deloitte ČR, 2015).

Příloha 26: Provozní náklady pojištění na sociální služby v období 2015-2023 v mld. Kč

Provozní náklady	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem 2020-2023
Administrativní náklady	1,06	1,12	1,19	1,25	1,31	**5,98**

Zdroj: Převzato z projektu *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR,* (Deloitte ČR, 2015)

Příloha 27: Základní finanční ukazatele systému pojištění na sociální služby v mld. Kč

Finanční ukazatele	Hodnota ukazatele	Komentář hodnoty
Kumulativní čistá současná hodnota (NPV) za prvních pět let provozu v Kč	134 mld. Kč	Z hlediska státního rozpočtu je systém pojištění ekonomicky velmi výhodný.
Vnitřní výnosové procento (EIRR)	n/a	Z důvodů výrazné výhodnosti zavedení nového systému (převis přínosů nad náklady) není možné vyčíslit vnitřní výnosové procento.
Index rentability NPV/I	27,5	Systém pojištění dosahuje vysoké rentability, tzn. přínosy výrazně převyšují náklady.
Doba návratnosti	0 let	Již v prvním roce přínosy převyšují náklady projektu, investice se splatí první rok po zavedení nového systému.
Poměr přínosů a nákladů B/C	26,24	Ekonomické přínosy systému pojištění výrazně převyšují náklady.

Zdroj: Převzato z projektu *Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR,* (Deloitte ČR, 2015).